

3

మా ఇల్లు  
సంగీత  
మందిరం

4

హాల్ వుడ్ లో  
మనోడు..  
సాబూ

5

విగ్రహం  
చేయించు  
కున్నారు!

11

కథ:  
పడవ  
సాయం

15

సాహసం  
శ్వాసగా...

16

టూటాన్  
సూపర్  
స్టార్

# ఆదివారం ఆంధ్రజ్యోతి

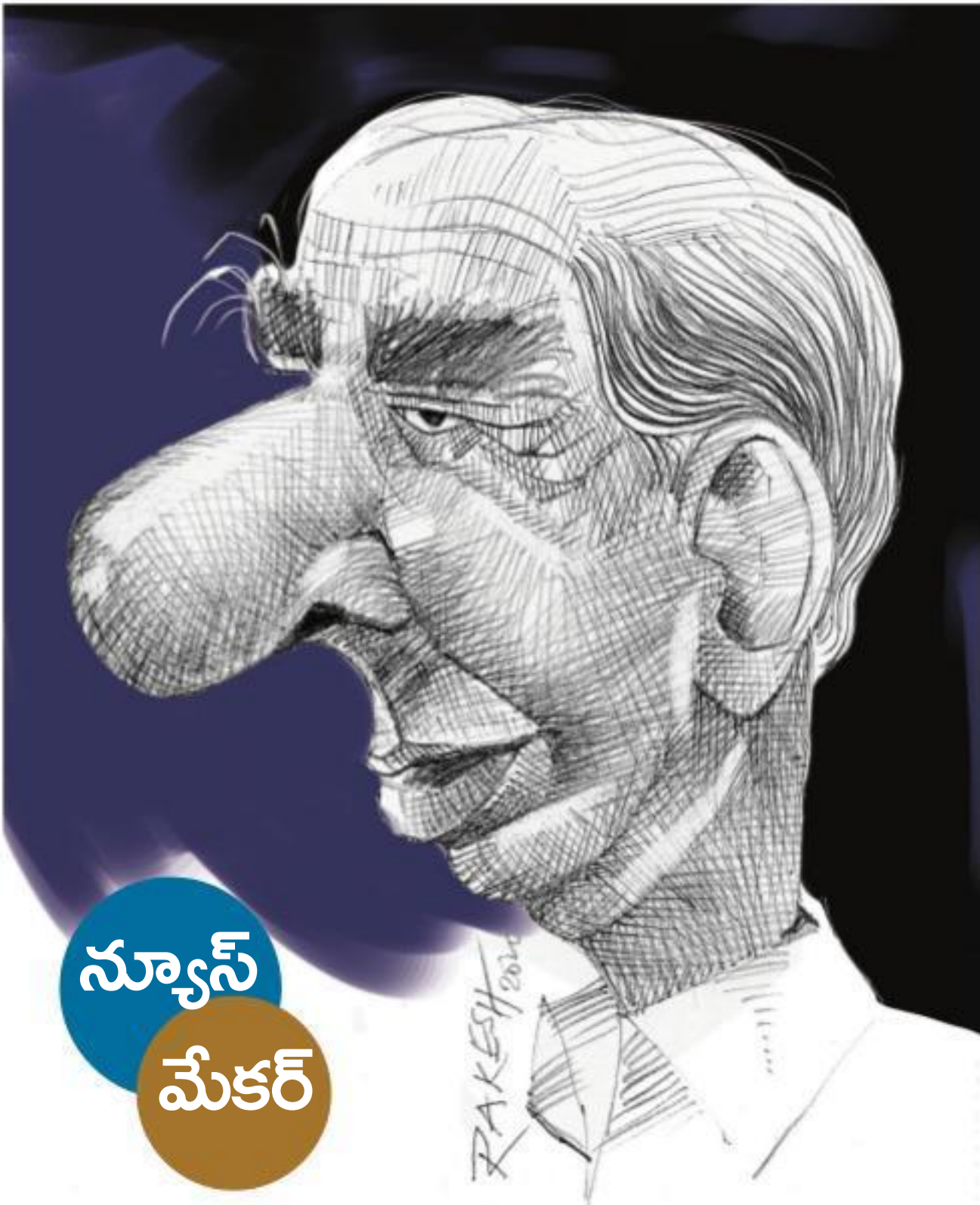
4 అక్టోబర్ 2020



## ఆయనొక 'పాట'శాల

గాయకులు ఎంతోమంది ఉంటారు.. గురువులకూ కొదవ లేదు. కానీ, గానగాంధ్యులైన గురువులు బహు అరుదు. ఎస్సీ బాలసుబ్రహ్మణ్యం అలాంటి గురువే! అందుకే ఆయన ఎక్కడుంటే అక్కడ ఒక సంగీత 'పాట'శాల అవుతుంది. అందులో సరిగమలు నేర్చుకున్న సింగర్స్ ఒక్కరా ఇద్దరా.. వందలమంది! బాలు తయారుచేసిన కొందరు గాయకుల తీపి గురుతులే ఇవి..





**న్యూస్  
మేకర్**

సైనిక ఉద్యోగి నుంచి కేంద్ర మంత్రి వరకు ఎన్నో పదవులు అధిరోపించిన జస్యంతేసింగ్ ఇటీవలే మరణించారు. రాజకీయాల్లో ఆయనది ప్రత్యేక ముద్ర.

## ఎండు ఖర్జూరాలు తింటే చాలు

ఆడవాళ్లను అధికంగా వేడించే సమస్య రక్తహీనత. దీనివల్ల విపరీతమైన నీరసం వచ్చేస్తుంది. పనులు చురుగ్గా చేయలేరు. ఫలితంగా నిస్సహాయత, చీటికిమాటికి కోపం. పోషకాహార లోపం వల్ల కూడా రక్త హీనత ఏర్పడవచ్చు. సరైన ఆహారాన్ని తీసుకుంటే ఈ సమస్య నుంచి బయటపడవచ్చు. ప్రతిరోజూ నాలుగు ఎండు ఖర్జూరాలను నీళ్లలో నానబెట్టుకుని మరుసటి ఉదయాన్నే వాటిని తినాలి. ఇలా రోజూ తినడం వల్ల రక్తహీనత నుంచి త్వరగా బయటపడవచ్చు. అలాగే బెల్లంతో చేసిన సువ్వుల లడ్డును రోజూ రాత్రి పడుకోబోయే ముందు తిన్నా మంచిది. రోజూకో దానిమ్మ పండు తినాలి. వారంలో రెండు మూడు సార్లయినా బీట్ రూట్ కూర తినాలి. ఇవే కాదు ఆపిల్, అరటిపండు, మెంతికూర, గోంగూర, పాలకూర, తేనె, పాలు, పెరుగు, ఉసిరి కాయలు, కిన్మిన్లు... వంటివి తరచూ తినడం అలవాటు చేసుకోవాలి. ఇక మాంసాహారం తినేవాళ్లు బోన్స్ తో సూప చేసుకుని తాగినా మంచిది. ఉసిరి చూర్ణం కూడా రక్తహీనత సమస్య ఉన్నవారికి మంచి చేస్తుంది. ఒక చెంచా చూర్ణంలో తేనె కలిపి తాగితే సమస్య నుంచి బయటపడవచ్చు.

## అతిగా వద్దు..

నిద్రలేమి ఎంత ప్రమాదమో అతి నిద్రతో కూడా అంతే అనర్థం. అతిగా నిద్రపోయిన వారికి గుండె జబ్బులు, డిప్రెషన్ వంటి సమస్యలు త్వరగా వచ్చే అవకాశం ఉందని కొన్ని అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. ఒక మనిషికి రోజుకి ఆరు నుంచి ఎనిమిది గంటల నిద్ర అవసరం. అంతకన్నా తక్కువసేపు నిద్రపోయేవారికి గుండె జబ్బులు వచ్చే అవకాశం 34 శాతం ఉన్నట్లు అధ్యయనకర్తలు తేల్చారు. అలాగే ఎనిమిది గంటల కన్నా ఎక్కువ నిద్రపోయేవాళ్లలో 31 శాతం గుండెజబ్బులు వచ్చే అవకాశం ఉన్నట్లు పరిశోధనలో తేలింది. అతి నిద్ర మూలంగా డీప్రెషన్ సైతం మారుతున్నట్లు వెల్లడైంది. తొమ్మిది గంటల కన్నా ఎక్కువ సేపు నిద్రపోయే వారిలో డిప్రెషన్ వచ్చే లక్షణాలు కూడా బయటపడ్డాయి. అలాగే ఏడుకన్నా తక్కువ గంటలు నిద్రపోయే వారిలోనూ ఈ లక్షణాలు కనిపించాయి. కనుక రోజూ ఎనిమిది గంటలు నిద్రపోవడం ఉత్తమం. అప్పుడప్పుడు తొమ్మిది గంటలు దాటినా ఫర్వాలేదు కానీ... రోజూ అతినీద్ర అలవాటు లేకపోవడమే మంచిది.



## తల్లిప్రేమతోనే ఉన్నత విద్య

తల్లి బిడ్డల అనుబంధం అనిర్వచనీయమైనది. వారి మధ్య మధురానుబంధం బిడ్డ ఆరోగ్యం.. ఆనందంపై ఎంతో ప్రభావం చూపిస్తుందని అందరికీ తెలుసు. అయిదారేళ్లలోపు పిల్లల్ని తల్లి ఎక్కువగా గుండెకు హత్తుకోవడం, ముద్దు పెట్టుకోవడం చేస్తుంది. పెద్దవుతున్నకొద్దీ లాలించేతనం తగ్గినా వారిద్దరి మధ్య ప్రేమ మాటల రూపంలో జాలువారుతూనే ఉంటుంది. అయితే చిన్నప్పటి నుంచీ తల్లిప్రేమ, ఆప్యాయతలో తడిసి ముద్దయ్యే పిల్లలు ఉన్నత విద్యలో రాణిస్తారని ఓ అధ్యయనం చెప్పింది. నాలుగు వేల మంది పిల్లలపై పద్దెనిమిదేళ్ల పాటూ ఈ పరిశోధన చేసి మరి ఈ విషయాన్ని తేల్చారు. అలాగే ఆ పిల్లల్లో మతిమరుపు కూడా చాలా తక్కువగా ఉన్నట్లు గుర్తించారు. భార్యాభర్తల వైవాహిక జీవితం సైతం ఆనందంగా సాగుతున్నట్లు తేల్చారు. కనుక అమ్మలూ... పిల్లల పట్ల మరింత ప్రేమను కురిపించండి.



## హెచ్ఐవి అంటే మరణం కాదు

హెచ్ఐవి పేరు వింటేనే తెలియని భయం. ఎందుకంటే చికిత్స లేని వ్యాధి అది. నిజమే. కానీ ఇప్పుడు అద్భుతమైన మందులు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. వైరస్ పూర్తిగా శరీరంలో నుంచి తొలగిపోకపోయినా ఆ వైరస్ ఎటువంటి ప్రభావం చూపకుండా చేసే హోమియో మందులు అందుబాటులో ఉన్నాయి. హెచ్ఐవి అంటే ఒక వ్యాధి అని చెప్పడం కన్నా వ్యాధులు రావడానికి కారణమయ్యే వాతావరణాన్ని శరీరంలో కలగజేస్తుందని చెప్పవచ్చు. అంటే చిన్న వాతావరణ మార్పులకే జలుబు చేయడం, జ్వరం రావడం, టీబీ సోకడం, విరేచనాలు కావడం జరుగుతుంది. ఫలితంగా మృత్యువు చేరువవుతుంది. అంటే రోగనిరోధక వ్యవస్థ బలహీనపడితే వ్యాధులు వచ్చిపడతాయి. బలంగా ఉంటే హెచ్ఐవి ఏమీ చేయలేదు. సరిగ్గా హోమియో చికిత్స రోగనిరోధక వ్యవస్థను శక్తివంతం చేయడం పైనే దృష్టి పెడుతుంది. **లక్షణాలు:** హెచ్ఐవి శరీరంలోకి ప్రవేశించగానే ఎటువంటి మార్పులు కనిపించవు. కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత అంటే సీడీ 4 కణాల సంఖ్య తగ్గిపోయిన తరువాత వ్యాధి లక్షణాలు కనిపిస్తాయి. కొందరిలో ఐదారేళ్లకే సీడీ 4 కణాలు భాగా తగ్గిపోయి ఇన్ ఫెక్షన్లు మొదలవుతాయి. మరికొందరిలో పదేళ్లు పడుతుంది. **హోమియో చికిత్స:** హోమియో మందుల వల్ల రోగనిరోధక వ్యవస్థ తిరిగి బలపడుతుంది. సీడీ 4 కణాల సంఖ్య గణనీయంగా పెరుగుతుంది. అవకాశవాద ఇన్ ఫెక్షన్లకు చోటు లేకుండా పోతుంది. ఆకలి భాగా పెరగడంతో బరువు పెరగడం ప్రారంభిస్తారు. హోమియో చికిత్స తీసుకోవడం ద్వారా అందరిలాగే సాధారణ జీవితం గడిపే అవకాశం లభిస్తుంది. హోమియో మందులు సక్రమంగా తీసుకుంటే హెచ్ఐవి ఎప్పటికీ ఎయిడ్స్ గా మారదు.

**Dr. K Ravikirane**

**M.D., M.sc(psych), P.G(virology) LONDON**

**గోల్డ్ మెడల్ ఫర్ ఎక్సలెన్స్ ఇన్ మెడిసిన్**

**మాస్టర్స్ హోమియోపతి**

**అమీర్ పేట్, కూకట్ పల్లి, బిల్ సుఖ్ నగర్, సికింద్రాబాద్,**

**విజయవాడ, కరీంనగర్, విశాఖపట్నం, తిరుపతి**

**హన్మకొండ, రాజమండ్రి, గుంటూరు**

**ఫోన్ : 7842 106 106, 9032 106 106**



## నొప్పులను ఎన్నాళ్లు భరిస్తారు?

ఈ మధ్యకాలంలో నొప్పులు చాలా మందిలో కనిపిస్తున్నాయి. ఉదయం నుంచి రాత్రి వరకు తీరిక లేకుండా పనిచేసే సరికి శరీరమంతా నొప్పులతో హాసమైపోతుంది. నిజానికి తీరికలేకుండా పనిచేయడం ఒక్కటే కారణం కాదు. ఈ నొప్పులకు ఇతర కారణాలు కూడా ఉంటాయి.

**కారణాలు**

గాయాలు, కండరాలపై ఎక్కువ ఒత్తిడి పడటం, వ్యాయామం, శారీరక శ్రమ అధికంగా ఉండటం, శరీరంలో పొటాషియం, కాల్షియం మోతాదు తగ్గడం, ఏసీఈ ఇన్ హిబిటర్స్, బి.పి కి వాడే మందులు, కొకైన్, స్టాటిన్స్ అంటే శరీరంలో కొవ్వని తగ్గించే మందులు వాడటం వలన రావచ్చు. ఇన్ ఫ్లూయెంజా, మలేరియా, కండరాలపై గడ్డలు, పోలియో వంటి ఇన్ ఫెక్షన్స్ వల్ల రావచ్చు. ఫైబ్రోమయాలియా, డెర్మటోమైటోసిస్ వంటి వ్యాధుల వల్ల వచ్చే అవకాశం ఉంది.

**లక్షణాలు**

కండరాల వాపు, నొప్పి, తొందరగా అలసిపోవడం, నిద్రలేమి, తలనొప్పి, ఇతర ఇన్ ఫెక్షన్స్ వల్ల వచ్చినపుడు జ్వరం, దగ్గు, తలనొప్పి, ఆకలి మందగించడం, శరీరం నన్నబడటం వంటి లక్షణాలుంటాయి. కదలికలు కష్టంగా మారతాయి. నొప్పులు ఉన్నప్పుడు ఏ పని చేయాలని అనిపించదు.

**హోమియో వైద్యం**

నొప్పి నివారణ మాత్రలు వేసుకోవడం వల్ల తాత్కాలిక ఉపశమనం ఉంటుందే తప్ప శాశ్వత పరిష్కారం లభించదు. హోమియో చికిత్స మూల కారణాన్ని తొలగిస్తుంది. కండరాల నొప్పులు శాశ్వతంగా తగ్గిపోతాయి. ఆరోగ్యవంతమైన జీవనం గడిపే అవకాశం దక్కుతుంది.

## హెపటైటిస్, హెర్పిస్ లకు చెక్

**హెపటైటిస్...** ఈమధ్యకాలంలో చాలా మందిని భయపెడుతున్న వైరస్ ఇది. ఇతర జబ్బులకు చికిత్స కోసం వెళ్లినపుడు, అనుకోకుండా చేసిన పరీక్షల్లో హెపటైటిస్ ఉన్నట్లు భయటపడుతుంది. దాంతో ఇక తమ జీవితం ముగిననట్టినని నిర్ధారణకు వస్తారు. ఈ వైరస్ శరీరంలో నుంచి పూర్తిగా పోదని, దీర్ఘకాలంలో కాలేయం దెబ్బతినే అవకాశం కూడా ఉందని వైద్యులు చెప్పడంతో వాళ్లు ఆ నిర్ణయానికి వస్తారు. నిజానికి హెపటైటిస్ వైరస్ ను కట్టడి చేసే మందులు హోమియోలో ఉన్నాయి. హెపటైటిస్ ఉందని నిర్ధారణ అయ్యాక భయపడకుండా హోమియో వైద్యం తీసుకుంటే ఆరోగ్యవంతమైన జీవితం గడిపే అవకాశం దక్కుతుంది. ఆకలి వాంతులు వచ్చినట్లు అనిపించడం, ఒళ్లంతా నొప్పులు, మూత్రం పచ్చగా రావడం, కామెర్లు, చర్మంపైన దద్దుర్లు రావడం జరుగుతుంది. కడుపులో ఉబ్బరంగా ఉండటం, పొట్టలో నొప్పి వంటి లక్షణాలన్నీ హోమియో మందులతో దూరమవుతాయి.

**హెర్పిస్ సింప్లెక్స్ :** పురుషాంగంపైన చెమట పొక్కుల మాదిరిగా నీటి పొక్కులు కనిపిస్తాయి. సాధారణ పొక్కులే కదా అని వాటిని నిర్లక్ష్యం చేస్తారు. కానీ ఆ నీటిపొక్కులు పగిలి ఎర్రగా వుండు మాదిరిగా తయారవుతాయి. పురుషుల్లోనే కాకుండా స్త్రీలలో కూడా యోని మీద

చిన్న చిన్న పొక్కులలాగా వచ్చి ఎర్రగా మారి విపరీతమైన నొప్పి ఉంటుంది. ఈ సమస్యకు చికిత్స తీసుకోకుండా వదిలేస్తే అనేక ఇతర సమస్యలకు దారి తీస్తుంది. అయితే హెర్పిస్ సమస్యకు హోమియో అద్భుతంగా పనిచేస్తుంది. హోమియో చికిత్స అనంతరం వ్యాధి మళ్లీ తిరగబెట్టడం ఉండదు.

## సంతానసాఫల్యానికి హోమియో

సంతానలేమికి పురుషుల్లో చాలా కారణాలు కనిపిస్తాయి. పరీక్షలు చేయించడం ద్వారా సమస్యను నిర్ధారించుకుని చికిత్స తీసుకుంటే సంతానసాఫల్యం కలుగుతుంది.

**అజాస్పెర్మియా :** వీర్యంలో వీర్యకణాలు అసలు లేకపోవడాన్ని అజాస్పెర్మియా అంటారు. హార్మోన్ లో అసమతుల్యతనే కాకుండా ఇతర అనేక కారణాల వల్ల ఈ సమస్య ఉత్పన్నమవుతుంది.

**అలిగోస్పెర్మియా :** పురుషుల్లో వీర్యకణాల సంఖ్య తక్కువగా ఉండటాన్ని అలిగోస్పెర్మియా అంటారు. వైరల్ ఇన్ ఫెక్షన్లు ఇందుకు కారణం కావచ్చు. అధిక ఉష్ణోగ్రత దగ్గర పనిచేసే వారిలో కూడా స్పెర్మ్ కొంటే పడిపోతూ ఉంటుంది.

**అస్థినోస్పెర్మియా :** వీర్యకణాల మోర్ఫాలిటీ తక్కువగా ఉంటుంది. లైంగిక సంబంధాల వల్ల ఇన్ ఫెక్షన్లు రావడంతో ఈ సమస్య తలెత్తుతుంది. ఈ ఇన్ ఫెక్షన్లు తగ్గాలంటే పురుషులే కాకుండా దంపతులు ఇద్దరూ మందులు వాడాల్సి ఉంటుంది.

**పుట్టుకతో లోపాలు :** వృషణాలు అభివృద్ధి చెందకపోవడం, వృషణాలకు దెబ్బలు తగలడం వంటి కారణాల వల్ల కూడా సంతానలేమి ఎదురుకావచ్చు.

**చికిత్స :** సంతానలేమి సమస్యకు హోమియోలో చక్కటి వైద్యం అందుబాటులో ఉంది. అయితే ముందుగా కారణాలు కనుక్కోవాలి. ఇందుకు అవసరమైన పరీక్షలు చేయించాలి. హోమియోపతిలో శారీరక ధర్మాలను, మానసిక లక్షణాలను పరిగణలోకి తీసుకుని మందులను అందించడం జరుగుతుంది. హార్మోన్ లోపం ఉన్నట్లుంటే దానికి తగిన చికిత్సను ఇవ్వడం, హార్మోన్ల ఉత్పత్తిని ప్రేరేపించే మందులను ఇవ్వడం ద్వారా సమస్యను తగ్గించి, సంతానం కలిగేలా చేయడం జరుగుతుంది.



## వాళ్ల కాలు మొక్కి...

బాలు ఇతరులకు ఎంతో గౌరవాన్ని ఇస్తారు. అందుకు ఈ సంఘటనే ఉదాహరణ. ఓసారి ఆయన శబరిమలకు వెళ్లారు. ఎక్కువ దూరం నడవలేక పోయారు. దీంతో కొంతమంది కూలీలు అతడిని దోవీలో కూర్చోబెట్టి తీసుకెళ్లారు. వారు తనను మోసి స్వామి సన్నిధానానికి తీసుకెళ్ల నందుకు కృతజ్ఞతగా బాలు... ఆ కూలీల పాదాలకు నమస్కరించారు. అది చూసిన చాలా మంది అయ్యప్ప స్వాములు ఆశ్చర్యపడ్డారు. ఇప్పటికీ ఈ వీడియో సామాజిక మాధ్యమాలలో చక్కర్లు కొడుతున్న ఉంది.

## విదేశాల్లోనూ ఇంటి వంట

బాలు శుద్ధ శాఖాహారి. విదేశాలకు వెళ్ళినప్పుడు కూడా చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. తనతో పాటూ ఒక కుక్కర్, కొన్ని పప్పుళ్ళు, పొడుల్లాంటివి తప్పకుండా తీసుకెళ్తారు. బియ్యం, కూర గాయలు మాత్రం అక్కడే కొనుక్కుని హోటల్ గదిలోనే స్వయంగా వండు కుని తింటారు. ఆయన బాగోగులు చూసుకు నేందుకు విదేశీ టూర్లకు వెళ్లేప్పుడు బాలు గారి శ్రీమతి కూడా తప్పకుండా వెళ్తారు.

## కూతురు చెప్పిందని

బాలుకి సిగరెట్ తాగే అలవాటు ఉంది. దాదాపు 20 ఏళ్లు ఆ అలవాటు అలానే ఉంది. ఒకరోజు తన ముద్దుల కూతురు పల్లవి సిగరెట్ మానేయమని కోరింది. కూతురి సంతోషం కోసం ధూమ పానాన్ని దూరంగా పెట్టారు బాలు.



## 12 గంటలు 21 పాటలు

ఏ గాయకుడి జీవితంలో ఇలా జరిగి ఉండకపోవచ్చేమో. కన్నడ మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ ఉపేంద్ర కుమార్ కోసం బాలు కేవలం 12 గంటల్లో 21 పాటలు పాడారు. అలాగే తమిళంలో ఒక్కరోజులో 19 పాటలు, హిందీలో 16 పాటలు పాడారు.

ఫిబ్రవరి మాసం.. తెల తెలవారుతుంటే నెల్లూరు నగర వీధుల్లో 'నగుమోము గనలేని...' అనే త్యాగరాజ సంగీతం గాలిలో అలలు అలలుగా తేలి వస్తుంది. కంచు కంఠం శ్రావ్యంగా వినిపిస్తుంది. ఇళ్ల ముంగిట ముగ్గులు వేసే ఆడపడుచులు ఆ శ్రావ్యగానం వినగానే దిగ్గున లేచి, ఆ మధుర గాయకునికి నమస్కరిస్తారు. ఆయన పేరు శ్రీపతి పండితారాధ్యుల సాంబమూర్తి. నెల్లూరుకి ఆయన త్యాగరాజ బిక్కువు. మూడు నెలల పాటు తన శిష్యబృందంతో నెల్లూరు వీధుల్లో నగర సంగీతం చేస్తూ బిచ్చమెత్తడం ఆయన సంగీత సంస్కారం. తొలి బిక్ష శకుంతలమ్మ పెట్టాలి. ఆమె సాంబమూర్తి శ్రీమతి. వారి ఇంటినుంచే త్యాగరాజు ఆరాధనోత్సవాలు ప్రారంభమవుతాయి. ఆ తర్వాతనే 'మనసా ఎటు లొర్తునే' కీర్తన పాడుతూ వీధి వీధి తిరిగి బిక్ష స్వీకరించేవారు. అలా సేకరించిన బిక్షతో అనితర సాధ్యమైన త్యాగరాజ ఆరాధనోత్సవాలను నిర్వహించేవారు. ఆ దంపతుల ముద్దు బిడ్డే ఎస్సీ బాలసుబ్రహ్మణ్యం.

### తిరువాయూర్లా..

నెల్లూరు ట్రంకురోడ్డు ఆసుకొని, టౌనుహాలు ఎదురుగా ఉండే సాంబమూర్తి గారి ఇల్లు తిరువాయూర్లోని త్యాగరాజ నివాసాన్ని తలపించేది. సంగీతం పట్ల మక్కువ, హరికథ జీవనాధారంగా స్వీకరించటంతో నిత్యం ఆ ఇంటు సంగీత, హరికథా సాధన కార్యక్రమాలు జరుగుతుండేవి. పెళ్లిళ్ళప్పుడే కాదు చావు ఇళ్లలో క్రతువు రోజున హరికథ పెట్టించే ఆనవాయితీ ఆ నగరంలో ఉండేది. ఆ సంగీత మందిరమే బాల బాలును తీర్చిదిద్దంది. శకుంతలమ్మ ఆలనా పాలనా, నాన్న సంగీత రుచులతో ఆయన బాల్యం ఎదిగింది. అక్కడి వీధి బడిలో అక్షరమాలతో నాన్నతో కలసి నాటకాలాడడం అలవాటైంది. 'రామదాసులో రఘురాముడి వేషం ఇప్పటికీ గుర్తు. నాటకం వేసి వేకువరూమున నిద్రకళ్లతో ఇంటికి వస్తే అమ్మ దిష్టి దీయడం బాగా గుర్తు అని బాలు చాలా వేదికల్లో ఘనంగా చెప్పుకొనేవారు. ఆ ఇంటు నిత్యం పురాణ కాలక్షేపం, కొత్త హరికథలు తయారు చేసుకోవడం, సంగీత కళారంగ మిత్రులతో జరిగే నిత్య చర్చలు బాలుకు బాల్యంలోనే బాగా ఒంటపట్టాయి. చదువులో వెనక పడ్డా, నాన్నతో నాటకాలు వేయడం, హరికథ చెబితే ఘటం వాయిస్తుండడంతో బాలును చూసి అమ్మానాన్నలు సంబరపడేవాళ్ళు. ఓ దీపావళికి సిల్క్కుచొక్కా, రూ. 20 టపాసులూ కావాలని మారం చేస్తే బుజ్జగించి 15 అణాలకు ఓ చొక్కా, రూ.2 లకు టపాసులు కొనిపెట్టారట. అలాంటి ఆర్థిక ఇబ్బందుల ఇంట నుండి బాలు బాల్యం సాగింది.

### స్నేహబంధం

ఇంటి సంగీత వాతావరణంతో పాటు టౌనుహాలు, అక్కడి చెట్లు, ట్రంకురోడ్డు బాలుకు ఆటస్థలాలుగా మారాయి. స్నేహితులూ పెరిగారు. ఎం.విరల్, ఎం.కె. ప్రసాదరావు, పి. నాగరాజారావు, వై. కామేశ్వరరావు, జి.వి. మురళి, ఎస్.పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం అని అయ్యవారు క్లాసులో పిలిస్తే, ట్రంకురోడ్డు సెంటరూ, పూర్ణా క్యాంటీన్ల వద్ద వీరు హాజరు వేసుకొనేవారు. ఈ ఆరుగురూ కలిస్తే ట్రంకురోడ్డు సెంటర్లో హిందీ సినిమాల గురించి పిచ్చాపాటి సాగేది. పూర్ణా క్యాంటీన్లో 2/6 కాఫీ, టీలు తాగుతూ ఆశాఫరేఖ, సాధన, సుచిత్రాసేన్ తారలపై చర్చించుకునేవారు. అయితే వీళ్ళందరినీ కలిపిన కామన్ పాయింట్ మాత్రం సంగీతమే. అందరూ సంగీతాభిమానులే. ట్రంకురోడ్డు టీ సెంటర్కు తప్పిస్తే మిగిలిన కాలమంతా బాలు ఇంట ఆరుబయట స్థలం కబుర్లకు వేదికగా మారేది.

వి.ఆర్. కాలేజీలో బి.ఎస్.సి.లో చేరిన వారానికే ఇంజనీరింగు సీట్లోచ్చి అనంతపురం వెళ్ళిపోయాడు మణి. బాలు ముద్దుపేరే మణి. ఇంటి మీద బెంగపెట్టుకొని ఏడాది తిరక్క ముందే నెల్లూరు తిరిగివచ్చాడు. ఇంజనీరింగ్ డిస్కంట్నియూ అయినా ట్రంకురోడ్డు స్నేహం కొనసాగింది.

## పాక్ అభిమాని

సంగీతానికి ఎల్లలు లేవని బాలు ఎప్పుడూ చెబుతారు. అది నిజమే అని నిరూపణ అయ్యింది. హంబల్లో రోడ్డు మీద నడుచుకుంటూ పోతున్న ఖాదర్ ఖాన్ అనే వ్యక్తి బాలును గుర్తుపట్టి 'మీరు ఎస్సీ బాలసుబ్రహ్మణ్యం కదా' ని అడిగాడు. 'మీరు చక్కగా పాడతారు' అని చెప్పాడు. ఖాదర్ ఖాన్ ది పాకిస్థాన్ లోని పెషావర్. ఈ సంఘటనను బాలు ఎప్పటికీ మర్చిపోలేడు.

## గానగాంధర్వుడు

### ఎస్.పి.బాలసుబ్రహ్మణ్యం

గొంతులో ఎన్ని స్వరాలు... ఆ ఒక్క వ్యక్తిలో ఎన్ని ప్రతిభా వైరుధ్యాలు.. ఒకటా రెండూ జాతి గుండెల్లో భద్రపరచుకున్న వేనవేల పాటలన్నో... వాటన్నిటికీ మూగ సాక్షిగా నిలిచింది నెల్లూరులోని ఎస్పీబి ఇల్లు.. స్వరాలు గదుల్లో... గోడల్లో... నేలపైన... పై కప్పుల్లో ఇంకిపోయిన ఓ పరంపర...



# మా ఇల్లు సంగీత మందిరం



నెల్లూరులో ఉన్నప్పుడు స్నేహితులతో బాలు..

మళ్ళీ ఎఎంఐజి కోసం మద్రాసు వెళ్ళినా సగం రోజులు నెల్లూరులోని స్నేహితులతోనే గడిచింది. నాటకాల పోటీల కోసం.. ముఖాలకు రంగులు వేసుకొని ఓ సంచలనం రేపారు మిత్రులు. బాలా ఇల్లే రిహార్సల్స్కు వేదికగా ఉండేది. పాటలు పాడడం, ప్రైజులు, కప్పులతో ఇంటిని అలంకరించడం పరిపాటిగా మారింది.

### గ్రామఫోన్ ను సైకిల్ కు జిగించి..

1966 డిసెంబరులో విఆర్ కాలేజీకి ఎక్స్ ప్రెస్ కవరోచ్చింది. తమ మిత్రుడు బాలు తొలి సినిమా పాట పాడినట్లు రాశాడు. మిత్రబృందం ఆనందానికి అవదులేవు. ఇంతలోనే తొలి పాట రికార్డుతో నెల్లూరులో అడుగు

ఆ ఇంటు నిత్యం పురాణ కాలక్షేపం, కొత్త హరికథలు తయారు చేసుకోవడం, సంగీత కళారంగ మిత్రులతో జరిగే నిత్య చర్చలు బాలుకు బాల్యంలోనే బాగా ఒంటపట్టాయి. చదువులో వెనక పడ్డా, నాన్నతో నాటకాలు వేయడం, హరికథ చెబితే ఘటం వాయిస్తుండడంతో బాలును చూసి అమ్మానాన్నలు సంబరపడేవాళ్ళు.



బాలు పుట్టిన అమ్మమ్మ ఇల్లు..



పెట్టాడు బాలు. మిత్రుడు విరల్ తమ ఇంట్లోని గ్రామ ఫోన్ తెచ్చి దాన్ని సైకిల్ కి బిగించి ఇంటింటికి తిరిగి మణి పాడిన పాట అంటూ అందరికీ వినిపించాడు. ఇప్పటికీ ఆ మిత్రుల జ్ఞాపకాలలో ఆ పాట వీనుల విందు చేస్తూనే ఉంది. ఇంజనీరింగు మానేసి వస్తే కన్నీరు కార్చిన అమ్మకు, తొలి పారితోషికంతో చీర కొనిపెట్టాడు. సినిమా పరిశ్రమలో ఎంత బిజీగా ఉన్నా త్యాగరాజ ఉత్సవాల్లో తప్పనిసరిగా పాల్గొనే బాలును 1968లో నాన్న ఇక ఆ వేదికకు రానవసరం లేదన్నాడు. ఆ ఏడాది బాలు రాక వల్ల సభకు అంతరాయం ఏర్పడింది, ఆ సమయంలోనే 'సుఖదు:ఖాలు' సినిమా కోసం బాలు పాడిన పాట 'మేడంటే మేడా కాదు..' అత్యంత జనాధరణ పొందటంతో సంగీత కళాకారులు వేదికను వదిలి బాలు చుట్టూ చేరారు. ఇలా చేయడం వల్ల స్వామి వారికి అవచారం జరుగుతుందని భావించి బాలును రావోడ్లన్నారు.

### ఇల్లే నా లయ

గాయకుడుగా ఎదుగుతున్నా నెల్లూరు నేలను, పెన్నా నీటిని, సింహపురి గాలినే కాదు, నెలకొసారి అయినా ఇంటిని చూడందే ఉండలేకపోయాడు బాలు. 'మా నాన్న నాకు దేవుడిచ్చిన గొప్ప స్నేహితుడైతే, మా అమ్మ ఆయనిచ్చిన వరం. మా నివాసమే నా పూజాఫలమ'ని నెల్లూరు సభల్లో అంటుండేవారు. ఆ అమర గాయకుడు ఓచోట ఇలా రాసుకున్నాడు... 'మా అమ్మ నా శృతి, నాన్న నా పాట, ఇల్లే నా లయ' అని. రోజుకు రెండు డజన్ల పాటలు పాడే పని ఒత్తిడిలో ఉన్నా నెల్లూరుకు రావడం మానుకోలేదు. ఇంటిలో గాలి వీల్చిందే గొంతుకు జీవం ఓంపుకోదంటారు. నా ఇల్లే నా స్వరం, నా వేదిక నా సంగీత నివాసం అంటూ ఇంటిని తడిమి చూసుకునేవారు. అందుకే కోట్ల రూపాయల విలువైన ఇంటిని కంచి కామ కోటి వేద సంస్కృత పాఠశాలకు ఉచితంగా ఇచ్చారు. నిత్యం వేదస్వరాలు వినిపించాలి..!

- ఈతకోట సుబ్బారావు, ఆంధ్రజ్యోతి, నెల్లూరు

## విరల్... ఆరో ప్రాణం

బాలు ఇంజనీరింగ్ చదువుతూ మధ్యలోనే ఆపేసి

సాంతూరు నెల్లూరు వెళ్ళిపోయారు. అప్పుడు తనకు విరల్ పరిచయం అయ్యాడు. ఆ పరిచయం స్నేహంగా మారింది. ఆ స్నేహం మరింత బలపడి బాలుతో పాటి సంగీత ప్రయాణం చేసింది. బాలుకి చాలా ఏళ్ళు మేనేజర్ గా ఉన్నాడు విరల్. అతడిని తన ఆరోప్రాణంగా చెబుతారు బాలు. విరల్ బాలు కన్నా ముందే మరణించారు.





హాలీవుడ్ లో, ఇంగ్లీష్ సినిమాల్లో నటించిన భారతీయులు ఎవరంటే సయిద్ జాఫ్రీ, నసీరుద్దీన్ షా, కబీర్ బేడీ, ఓంపురి, ఇర్షాన్ ఖాన్... ఇలా కొన్నిపేర్లు గుర్తుకువస్తాయి ఎవరికైనా. అయితే వీరందరి కన్నా ఎన్నో ఏళ్ల ముందే హాలీవుడ్ లో అడుగుపెట్టి, ఎన్నో విజయాల్ని కైవసం చేసుకున్న మనవాడొకడున్నాడు. 13 వ ఏటనే ఓ మైసూరు కుర్రాడు ఇంగ్లాండుకు అటునుంచి హాలీవుడ్ కు వెళ్లి రెండు దశాబ్దాలపాటు అనేక సినిమాల్లో హీరోగా నటించి సత్తా చాటాడు. అతడే సాబూ దస్తగీర్. ఇప్పటికీ అక్కడి పత్రికలు సాబూ వార్తలు ప్రచురిస్తుంటాయి. హాలీవుడ్ అభిమానులు ఆయన్ని స్మరించుకుంటారు. రచ్చగించిన మన ఇంటిడి కథ ఇది...



# హాలీవుడ్ లో మనోడు.. సాబూ దస్తగీర్

సాబూ దస్తగీర్... మైసూరు సమీపంలోని 'కరపుర' అనే కుగ్రామంలో 27 జనవరి 1924లో జన్మించాడు. పుట్టినపుడే తల్లి చనిపోయింది. మావటిగా పనిచేసే తండ్రి సాబూను వెంట తీసుకెళ్లేవాడు. పదేళ్ల వయసులో తండ్రి మరణంతో సాబూను అతడి మేనమామ చేరదీశాడు. ఆయన మైసూరు ప్యాలెస్ లోని ఏనుగులశాలలో పనిచేస్తుండటంతో సాబూకు కూడా అక్కడే చిన్నచిన్న పనులు చేసే కొలువు దొరికింది. ఏనుగుల సంరక్షణతో పాటు గున్న ఏనుగులతో ఆడుకోవడమే సాబూ దినచర్య.

**అనుకోకుండా సినిమాలోకి...**  
రూడ్యార్డ్ క్లిప్పింగ్ రాసిన 'తూమై ఆఫ్ ది ఎలిఫెంట్స్' కథను సినిమాగా తీయాలనుకున్న ఇంగ్లీష్ డైరెక్టర్ రాబర్ట్ జె ఫ్లహర్టీ అందులోని ప్రధాన పాత్ర 'తూమై' కోసం వెదుక్కుంటూ ఇండియాకు వచ్చాడు. మైసూరు రాజావారి అతిథిగా ఉన్న ఆయనకు అక్కడే ఏనుగులతో ఆడుకుంటున్న సాబూ కంటపడ్డాడు. తను వెదుకుతున్న నటుడు కళ్ల ముందు కనబడేసరికి ఆనందపడ్డాడు. జంతువులతో ఎలాంటి భయం, బెరుకు లేకుండా నటించ గల సత్తా ఈ బాలుడికి ఉందని గ్రహించిన ఫ్లహర్టీ తూమై పాత్రకు సాబూను ఎంచుకున్నాడు. ఆ సినిమా పేరు 'ఎలిఫెంట్ బాయ్'. సినిమా అంటే ఏమిటో తెలియకుండానే సాబూ అందులో నటించాడు. ఈ సినిమా షూటింగ్ చాలావరకు మైసూరు అడవుల్లోనే జరిగింది. కొంత భాగం ఇంగ్లాండులోని స్టూడియో సెట్లలో తీయాలివ్వడంగా సాబూను ఫ్లహర్టీ తమ దేశానికి తీసుకెళ్లాడు. ఆ విధంగా సాబూ ప్రయాణం ఇంగ్లాండుకు సాగింది.

1937లో విడుదలైన ఈ సినిమా సూపర్ హిట్ అయ్యింది. 13 ఏళ్ల బాలుడు భారీ ఏనుగుతో కలిసి ప్రదర్శించిన సహజనటన ప్రేక్షకులను కట్టిపడేసింది. తూమై పాత్రలో సాబూ ఒదిగిపోయాడు. సినిమాకు కలెక్షన్లు బాగా రావడంతో జంతువుల కథలతోనే మరికొన్ని

సినిమాలు రూపొందించేందుకు నిర్మాత, దర్శకులు కోర్కా సోదరులు సాబూతో ఒప్పందం చేసుకున్నారు. ఒక ప్రసిద్ధ జానపద కథ ఆధారంగా ఆ మరుసటి ఏడాది సాబూతో 'ది డ్రమ్స్' అనే సినిమా తీశారు. అది కూడా హిట్టయ్యింది. దాంతో వరుసగా సినిమాలు తీయడం ప్రారంభించారు. 1940లో 'ది థీఫ్ ఆఫ్ బాగ్డాద్', 1942లో 'జంగిల్ బుక్' తీశారు. ఈ సిరీస్ లో ఇది మొదటి సినిమా. అంటే తొలి 'మోగ్లీ' సాబూనే అని చెప్పవచ్చు. ఇప్పటిదాకా 'జంగిల్ బుక్'కు సంబంధించి ఎన్ని యూనివేర్సిటీ సినిమాలు వచ్చినా... అసలు సినలు జంతువులతో వచ్చిన సాబూ 'జంగిల్ బుక్'కు ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉంది.

**హాలీవుడ్ కు...**  
ఇంగ్లాండుకు వెళ్లిన ఐదారేళ్లలోనే సాబూ ప్రతిభ హాలీవుడ్ కు పాకింది. ఇంగ్లాండులోని కోర్కా సోదరులతో ఒప్పందకాలం పూర్తవడంతో హాలీవుడ్ లోని యూనివర్సల్ స్టూడియో సాబూతో చిత్రనిర్మాణానికి ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. హాలీవుడ్ లో సాబూ తొలిసినిమా 'అరేబియన్ నైట్స్'. ఆ తర్వాత 'వైట్ సావేజ్' (1943),

**'మదర్ ఇండియా' మిస్సయ్యింది!**  
ఒక హిందీ క్లాసిక్ లో నటించే ఛాన్స్ వచ్చినప్పటికీ అనుకోని కారణాల వల్ల సాబూ దాని నుంచి తప్పుకోవాల్సి వచ్చింది. 1957లో వచ్చిన 'మదర్ ఇండియా'లో నర్సీస్ రెండో కుమారుడు బిర్లా పాత్ర కోసం నిర్మాత మహబూబ్ ఖాన్ హాలీవుడ్ లో ఉన్న సాబూను ఎంపిక చేసుకున్నారు. ఆయన కోసం ముంబైలోని అంబాసిడర్ హోటల్ లో అప్పట్లోనే నెలకు 5 వేల రూపాయల అద్దెతో వసతి కూడా ఏర్పాటు చేశారు. అయితే తీరా షూటింగ్ సమయానికి సాబూకు వర్క్ పర్మిట్ లభించలేదు. పెడ్డూల్ ను వాయిదా వేసుకోలేక ఆ పాత్రకు సునీల్ దత్ ను తీసుకుని సినిమా పూర్తి చేశారు. 'మదర్ ఇండియా' ఎంత హిట్ తో తెలిసిందే.



**కుందేళ్ల పండగ**  
తూర్పు ఆసియా దేశాలలో 'మిడ్ ఆటమ్ ఫెస్టివల్' పేరున పెద్ద ఎత్తున ఉత్సవాలు జరుగుతుంటాయి. మలేషియాలోని కౌలాలంపూర్ లో ఇటీవల ఈ పండుగను జరుపుకున్నారు. విద్యుత్ కాంతులతో ఇళ్లు, రహదారులు, షాపులను అలంకరించారు. ప్రజలు ఈ సంబరాల్లో పాల్గొన్నా కూడా కరోనా కారణంగా జాగ్రత్తలను మరపలేదు.

అనేక ఔషధ గుణాల కారణంగా కెనోలా నూనె వినియోగం ఇటీవల ఊపందుకుంది. ఆస్ట్రేలియాలో కెనోలా పంటను ఎక్కువగా పండిస్తుంటారు. ఏపుగా పెరిగిన తోటల్లో విరగబూసిన పూలను ఆకాశం నుంచి చూస్తే నేలంతా పసుపు పచ్చని చీరకట్టినట్లుగా ఉంటుంది. సిడ్నీ సమీపంలోని న్యూ సౌత్ వేల్స్ లో కెనోలా పంటతో నేలంతా ఎంత అందంగా మారిందో కదా.

**పసుపు పచ్చ నేల**  
అనేక ఔషధ గుణాల కారణంగా కెనోలా నూనె వినియోగం ఇటీవల ఊపందుకుంది. ఆస్ట్రేలియాలో కెనోలా పంటను ఎక్కువగా పండిస్తుంటారు. ఏపుగా పెరిగిన తోటల్లో విరగబూసిన పూలను ఆకాశం నుంచి చూస్తే నేలంతా పసుపు పచ్చని చీరకట్టినట్లుగా ఉంటుంది. సిడ్నీ సమీపంలోని న్యూ సౌత్ వేల్స్ లో కెనోలా పంటతో నేలంతా ఎంత అందంగా మారిందో కదా.



**వెదురు పద్మవ్యూహం**  
తైవాన్ లో ఏటా జరిగే 'ఆర్ట్ ల్యాండ్ ఫెస్టివల్'కు ఓ ప్రాధాన్యత ఉంది. దేశంలోని గొప్ప గొప్ప ఆర్టిస్టులు నేలతో ముడేసుకున్న అనేక కొత్త కొత్త ఆవిష్కరణలతో వీక్షకులను ఆకట్టుకుంటుంటారు. ఈ ఏడాది వెదురుతో చేసిన పద్మ వ్యూహం భలేగా ఆకర్షిస్తోంది. తైవాన్ కు చెందిన లీ క్యూ చి దీనిని రూపొందించారు.

## బిట్ బ్యాంక్

కరోనా కారణంగా ప్రజల్లో ఓలాంటి నైరాశ్యం ఏర్పడింది. కుంగబాటుకు గురవుతున్న ప్రజల్ని మళ్లీ ఉత్సాహవంతులుగా చేసేందుకు కొరియా ప్రభుత్వం వినూత్న ఆలోచన చేసింది. ప్రధాన పార్కులలో క్రికెట్ చందమామల్ని ఏర్పాటుచేసింది. ఆ పున్నమి చంద్రుణ్ణి చూసినా ప్రజలు నిర్లప్తత నుంచి బయటపడతారనే ప్రయత్నం.



## దారంతా పున్నమి చంద్రులే..

## పాజిటివ్ కాలమ్

ఆశల దిగులు మేఘం ఒక్క కన్నీటి చుక్కను వర్షించకుండానే... ఓటమి మోముతో తీరం దాటింది వాయిదాల పద్ధతిలో ధైర్యం పిల్లకాలువల వరదై నిండి చెరువైంది  
బతుకు విలువ కొత్తగా తెలిసింది ఆత్మీయులెవరో... అదృశ్య శత్రువులెవరో కన్నీళ్లు ఎవరివో కపట ప్రేమలు ఎవరివో ప్రీడీలో చూపెట్టింది  
పురిటి నొప్పుల కన్న పేగు అల్లాడడం కట్టుకున్న బంధం కంటికి రెప్పలా మారడం తోడపుట్టిన పాశం గుండెపప్పుడై ప్రతిధ్వనించడం నలుగురి మేలుకోరే ప్రాణదీపం ఆరిపోవద్దని ఏ సంబంధం లేని చేతులు అడ్డుపడడం ఇంకా ఎన్నో ఎన్నెన్నో క్రిస్టల్ క్లియర్ నిత్యం తలచుకునే కలవరింతకు పొరబోయిన స్వరం పొడత్రడం అనుభవంలోకి వచ్చింది



భ్రమల చీకటి తొలగిపోయింది భరించాల్సిన నిజం నీడగా మారింది ఏనాడు భుజం మీద తలవల్సిన అభయ హస్తాలు ఆరాటపడ్డాయి బంధాలు మల్లెతీగలా అల్లుకున్నాయి

మనిషికి పిడికెడు నమ్మకం ఇవ్వాలేగానీ మరణశయ్యల మీది నుంచైనా లేచి వస్తాడు ఒక్క చిరునవ్వును బహుకరించాలేగానీ లోకాన్ని కొత్తగా జయించి చూపిస్తాడు ఏ తుఫానులకు తలొంచని గడ్డి పరకై నిలుచుంటాడు క్రాస్ రోడ్స్ లో కాలం ఒక చేదు కలను సంతకం చేసి పోయింది నాలుగు చేతులు ముందుకు రావాలేగానీ సూరేళ్ల జిందగిని గాలిపటం చేసి ఎగరేస్తాడు

- పసునూరి రవీందర్  
77026 48825

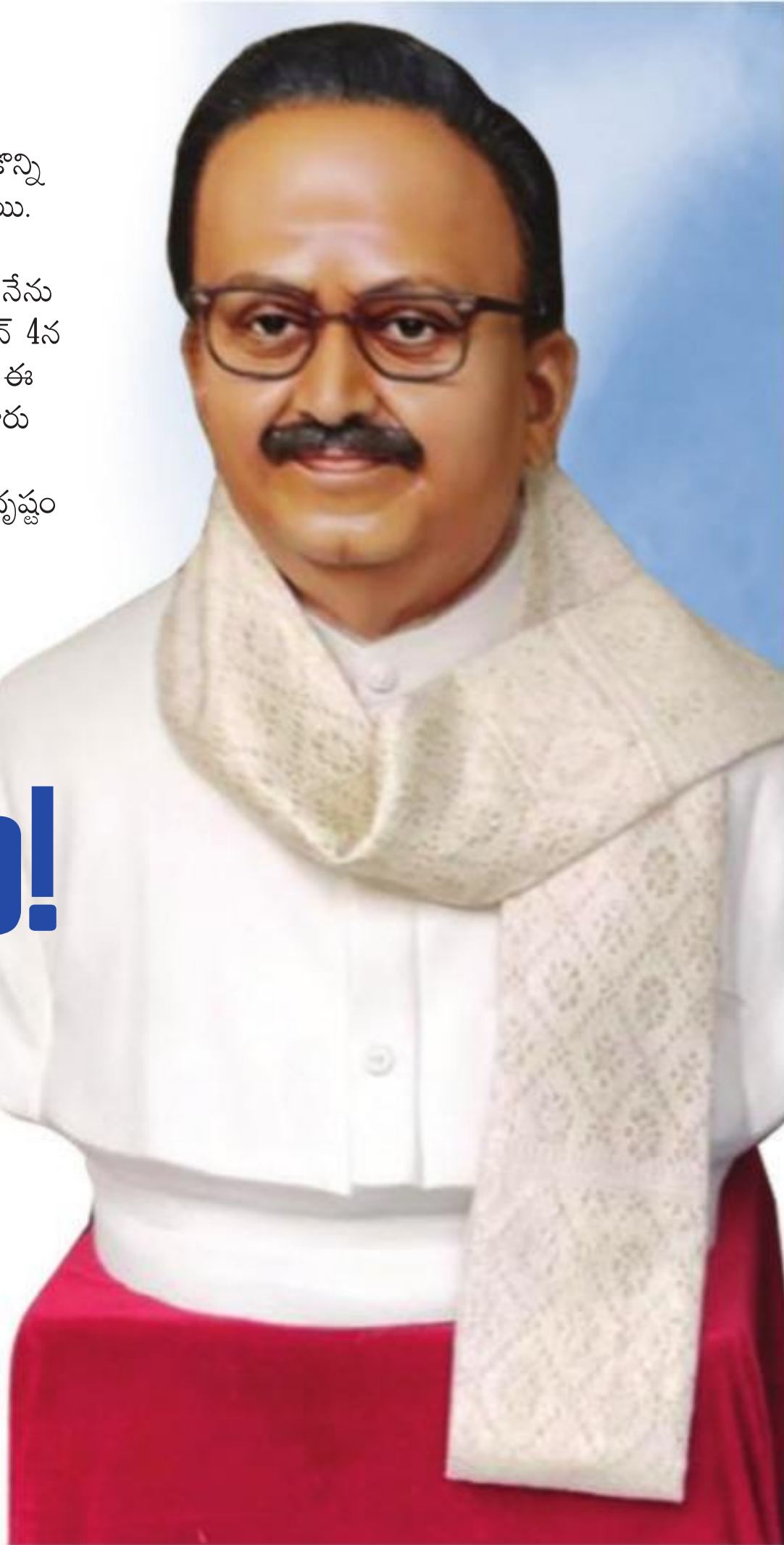


వడయార్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ... విగ్రహాల తయారీలో ఈ గ్యాలరీకి మంచి పేరుంది. అనేకమంది ప్రముఖుల విగ్రహాలకు ఇక్కడ రూపకల్పన జరుగుతుంది. తూర్పు గోదావరి జిల్లా కొత్తపేటలో ఉన్న ఈ గ్యాలరీని గాన గాంధర్వుడు ఎస్సీ బాలసుబ్రహ్మణ్యం సందర్శించారు. ఇక్కడే తల్లి విగ్రహంతో పాటు తన విగ్రహాన్ని కూడా తయారుచేయాలని కోరారు. ఆయన కోరిక మేరకు శిల్పి రాజకుమార్ వడయార్ బాలు విగ్రహాన్ని అద్భుతంగా రూపొందించారు. అయితే వాట్సాప్ ఫోటోలో తప్ప ప్రత్యక్షంగా తన విగ్రహాన్ని చూసుకోకుండా బాలు దివికేగారు. ఆ జ్ఞాపకాలు శిల్పి మాటల్లోనే...

ప్రత్యేకం

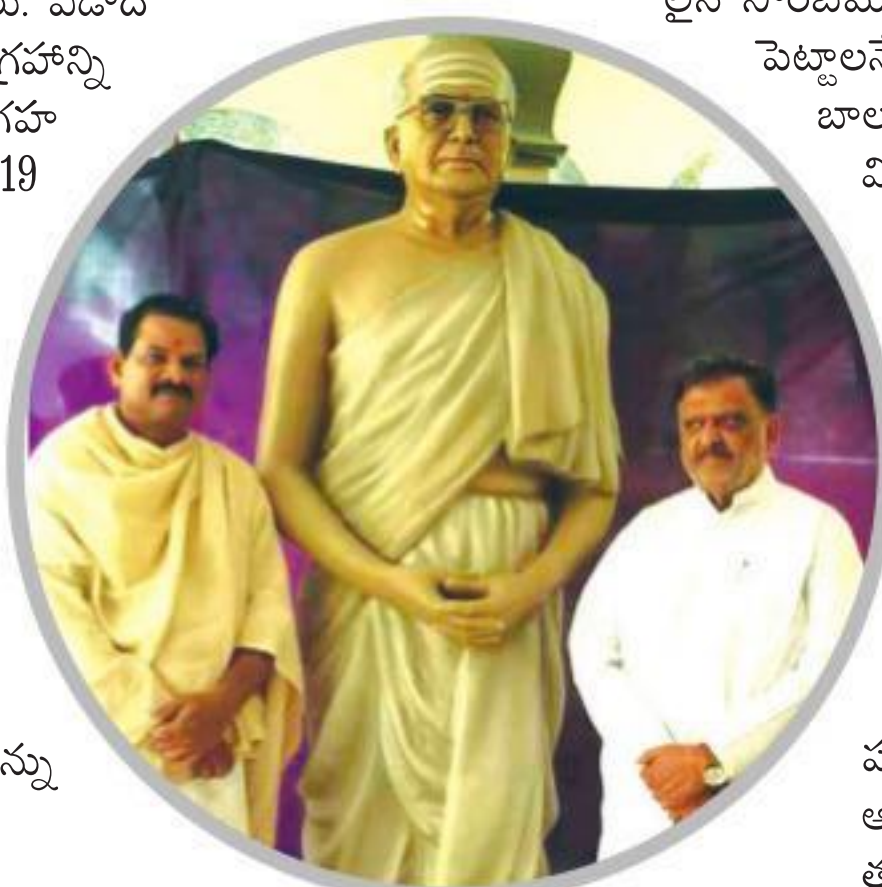
జాతీయ పురస్కారాన్ని ఇస్తారు. నటుడు కైకాల సత్యనారాయణతో పాటు నన్ను కూడా ఆ పురస్కారానికి ఎంపిక చేశారు. **తల్లి విగ్రహంతో పాటు...** నా ఆర్ట్ గ్యాలరీని బాలుగారు సందర్శించినప్పుడు అక్కడే ఉన్న ఘంటసాల, మురళీమోహన్ శిలా విగ్రహాలను చూశారు. అవి ఆయనకు బాగా నచ్చాయి. అయితే ఆయన మనసులో వెంటనే సందేహం మెదిలింది. మురళీమోహన్ విగ్రహం ఎందుకు చేశారని అడిగితే 'దాన్ని తన గ్యాలరీలో ఉంచుకునేందుకు మురళీమోహన్ ప్రత్యేకంగా చేయించుకున్నారని చెబితే బాగుందని కితాబిచ్చారు. ఆ తర్వాత కొన్ని రోజులకు అలాంటి విగ్రహం ఒకటి తనకు కూడా చేయించుకోవాలనుందని మిత్రుడి ద్వారా

పంపించే ఏర్పాటు చేయాలని నాకు వాయిస్ సందేశం పంపారు. **విగ్రహాలు చూడకుండా...** కరోనా కారణంగా పరిస్థితులు మారడంతో కొన్ని నెలలుగా ఆ విగ్రహాలు నా గ్యాలరీలోనే ఉన్నాయి. నిజానికి బాలుగారు ప్రకటించిన జాతీయ పురస్కారాన్ని కూడా ఆయన చేతుల మీదుగా నేను అందుకోవాల్సి ఉంది. లాక్డౌన్ కారణంగా జూన్ 4న బాలు పుట్టినరోజు నాడు ప్రధానం చేయాల్సిన ఈ కలగన్నట్టుగా విగ్రహాన్ని కూడా తన రికార్డింగ్ థియేటర్ ఆవరణలో పెట్టాల్సి ఉంది. నా దురదృష్టం కొద్దీ బాలుగారు ఈ విగ్రహాలను ప్రత్యక్షంగా చూడకుండానే... నాకివ్వాలన్న పురస్కారం ఇవ్వకుండానే దివికేగారు. బాలుగారు ఆసుపత్రిలో చేరారనే వార్త విన్నప్పటి నుంచి నేను ఆయన



# విగ్రహం చేయించుకున్నారు!

“గానగాంధర్వుడు ఎస్సీ బాలసుబ్రహ్మణ్యానికి కేవలం గాయకులే కాదు... ఏ రంగంలోని కళాకారులన్నా అపారమైన ప్రేమ, గౌరవం. ఆయన ఒక స్నేహితుడి సూచన మేరకు 2018లో నన్ను కలిసి తన తండ్రి శ్రీపతి పండితారాధ్యుల సాంబమూర్తి విగ్రహాన్ని తయారు చేయాలని కోరారు. అందుకు అవసరమైన ఫోటోలను నాకు అందించారు. ఏడాది పాటు శ్రమించి నేను ఆ విగ్రహాన్ని తయారుచేశాను. తండ్రి విగ్రహ మోడల్ను చూసేందుకు 2019 నవంబరులో నా ఆర్ట్ గ్యాలరీకి వచ్చారు. సంతృప్తిని, ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేశారు. నన్ను అభినందించారు. ఆ తర్వాత బాలుగారి స్వస్థలమైన నెల్లూరులోని కస్తూర్బా కళా క్షేత్రంలో తండ్రి కాంస్య విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఆ రోజు నన్ను ఘనంగా సత్కరించారు. అంతేకాదు తన పుట్టినరోజు (జూన్ 4న)నాడు బాలుగారు



తండ్రి విగ్రహంతో బాలు, శిల్పి రాజకుమార్

తన కోరికను వెల్లడించారు. నేను సంతోషంగా విగ్రహం చేసేందుకు ఒప్పుకున్నాను. విగ్రహాన్ని తన పుట్టిన రోజైన జూన్ 4న చెన్నైలోని ఆడియో రికార్డింగ్ థియేటర్ ఆవరణలో పెట్టాలని ఆయన భావించేవారు. అలాగే నెల్లూరులోని తల్లిదండ్రుల స్వగృహాన్ని వేద పాఠశాలకు ఇచ్చారు కాబట్టి దాని ఆవరణలో తల్లిదండ్రులైన సాంబమూర్తి, శకుంతలమ్మ విగ్రహాలను పెట్టాలనేది ఆయన ఆలోచన. బాలుగారి తల్లి శకుంతలమ్మ విగ్రహంతో పాటు ఆయన విగ్రహాన్ని కూడా అద్భుతంగా తీర్చిదిద్దా. కరోనా వల్ల లాక్డౌన్ మొదలవడంతో వాటిని చూసుకునేందుకు స్వయంగా మరోసారి కొత్తపేట వస్తానన్నారాయన. ఈలోపు ఆ రెండు విగ్రహాల ఫోటోలను నేను ఆగస్టు 1న వాట్సాప్ ద్వారా బాలుగారికి పంపాను. వాటిని చూసి చాలా ఆనందపడ్డారు. తల్లితో పాటు తన శిలాప్రతిమ కూడా అద్భుతంగా ఉందని వాటిని



ఆరోగ్యంగా తిరిగిరావాలని ఆ భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూనే ఉన్నా. కానీ ఎవరూ ఊహించని రీతిలో అభిమానులందరినీ శోకసముద్రంలో విడిచి ఆయన దిగింతాలకు వెళ్లిపోయారు. **బాలు విగ్రహాలకు డిమాండ్...** ఇదిలా ఉంటే బాలసుబ్రహ్మణ్యం మృతిచెందారన్న వార్త తెలిసిన తర్వాత అభిమానులు ఆయన విగ్రహాల కోసం ఆర్డర్లు ఇస్తున్నారు. ఆయన పట్ల వారికున్న అమితమైన అభిమానానికి ఇదే నిదర్శనం. ఇప్పటికే

నెల్లూరు, రాజమహేంద్రవరం నుంచి ఆర్డర్లు వచ్చాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా బాలుగారికి అసంఖ్యాకంగా అభిమానులున్నారు. ఆయా ప్రాంతాల్లో బాలు విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించేందుకు సన్నాహాలు చేస్తున్నట్లుగా, విగ్రహాల కోసం ఇప్పటికే చాలామంది సంప్రదిస్తున్నారు. బాలుగారు లేకపోవచ్చు... కానీ ఆయన పాట ఉన్నంతవరకు మనతో పాటే ఉంటారు. **- వేగిరెతు వెంకటనారాయణ,** కొత్తపేట, తూర్పు గోదావరి జిల్లా

## ఉపవాసం ఆయ్యాక ఇలా...

పండుగలు, ప్రతాళకు ఉపవాసాలు చేసే వాళ్లు ఎక్కువ. ఉపవాస కాలం ముగిశాక చాలా మంది ఏదో ఒకటి తినేస్తారు. అలా కాకుండా శరీరానికి



శక్తినిచ్చేవి తినడం చాలా ముఖ్యం. కొన్ని గంటల పాటూ ఏమీ తినకుండా ఉండి... ఆ తరువాత ఒకేసారి కొవ్వుపదార్థాలున్న ఆహారం తీసుకోకూడదు. పండ్లు తినడం చాలా ఉత్తమం. ఉపవాసం వల్ల శరీరం డీహైడ్రేషన్కు గురవుతుంది. ఆ సమస్య నుంచి పండ్లు ఇట్టే బయటపడేస్తాయి. తక్షణ శక్తిని కూడా అందిస్తాయి. రక్తంలో చక్కెర స్థాయిలను నియంత్రిస్తాయి. పండ్లలో నీటి శాతం ఎక్కువగా ఉంటుంది కనుక వాటిని తినడం వల్ల ఇన్ని ప్రయోజనాలు. పండ్లలో పొటాషియం, మెగ్నీషియం, ఫైటో న్యూట్రియంట్స్ ఉంటాయి. కనుక సులువుగా జీర్ణమవుతాయి కూడా. పండ్లతో పాటూ పాలు కూడా తాగితే మరి మంచిది. పండ్లు అలసటను తీరిస్తే పాలు బలాన్నిస్తాయి. పండుగలు ఉన్నా లేకపోయినా నెలకొనాలి ఉపవాసం చేస్తే మంచిదంటున్నారు వైద్య నిపుణులు. దీనివల్ల జీర్ణ వ్యవస్థ శుభ్రపడుతుందని చెబుతున్నారు.

## ఎగిరే కారు వస్తోంది

ఎంత పెద్ద రోడ్డు వేసినా ట్రాఫిక్ గోల తప్పేట్టు లేదు. రెండు మూడు గంటలు ట్రాఫిక్లో నరకం చూస్తున్నాం అనే నగర వాసుల కోసం త్వరలో ఎగిరే కార్లు రాబోతున్నాయి. వీటివల్ల ట్రాఫిక్ జామ్లో చిక్కుకోకుండానే రయ్యిన ఆఫీసుకుగానీ, ఇంటికిగానీ చేరుకోవచ్చు. పెట్రోలు, డీజిల్ ధరలు కూడా ఆకాశాన్ని అంటుతుండటంతో భవిష్యత్తులో ఎలక్ట్రిక్ కార్లు రాజ్యమేలబోతున్నాయి. అటువంటి ఓ ఎలక్ట్రిక్ ఎయిర్క్రాఫ్ట్ 'హెక్సా'. పద్దెనిమిది ఎలక్ట్రిక్ ప్రొపెల్లర్స్, మోటార్లతో గాల్లో నడిచే వాహనం ఇది. తక్కువ ఎత్తులో ఏకటిగిన పదిహేను నిమిషాల పాటు గాల్లో ఎగరగలదు. **లైసెన్స్ అవసరం లేదు...** ప్రసిద్ధ కార్ల కంపెనీ ఆస్టినకు చెందిన స్టార్ట్ అప్ 'లిఫ్ట్ ఎయిర్ క్రాఫ్ట్' హెక్సాను నిర్మిస్తోంది. దీని ధర సుమారు మూడున్నర కోట్లు. పూర్తిగా కార్బన్ ఫైబర్తో నిర్మించారు.



కేవలం 196 కిలోల బరువుతో ఉన్న హెక్సాను అల్ట్రాలైట్ వాహనంగా అమెరికాలోని ఫెడరల్ ఏవియేషన్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పేర్కొంది. దీనిని నడపడానికి పైలెట్ లైసెన్సు అవసరం లేదని తేల్చి చెప్పింది. పాసెంజర్ డ్రోన్గా పేరు తెచ్చు కుంటోంది హెక్సా. **పదిహేను వందల దరఖాస్తులు...** ఈ ఫ్లయింగ్ కార్లో ఎగరాలని ఉందని ఇప్పటికే పదిహేను వందల మంది దరఖాస్తు పెట్టుకున్నారు. భద్రత కోసం పారాచూట్, ఎయిర్బాగ్లనూ అమర్చారు. హెక్సాలో ఒక్కరు మాత్రమే కూర్చుని

ప్రయాణం చేసే విధంగా రూపొందించారు. వీటిలో ప్రయాణించదలచుకున్న వ్యక్తికి కొద్దిపాటి శిక్షణను ఇస్తారు. గగన ప్రయాణాన్నంతా కూడా నేలమీద కేంద్రంలోని సిబ్బంది ఎప్పడికప్పుడు మానిటర్ చేస్తుంటారు. కరోనా మహమ్మారి వల్ల కాస్త వెనుకబడ్డా త్వరలో హెక్సాను అందుబాటులోకి తేవడానికి గట్టి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. మేఘాలకి చేరువగా సాగే హెక్సా ప్రయాణంలో తప్పకుండా విప్లవాత్మక మార్పులు తీసుకు వస్తుందనడంలో సందేహం లేదు.



చలనచిత్ర పరిశ్రమలో యాభై ఏళ్ల సుదీర్ఘ కాలంలో బాలు పాడిన పాటలు నలభై వేల పైచిలుకే. ఆ పాటల ప్రయాణానికి మొదటి అడుగు పడింది 'శ్రీశ్రీశ్రీ మర్యాద రామన్న' సినిమాలో పాడిన తొలిపాటతో. ఆ పాట అనుభవాన్ని బాలు అప్పట్లో తన స్నేహితులు, పరిచయస్థులతో పంచుకున్నారు. ఆ వివరాలు మీకోసం...

ఇంజనీర్ అవ్వాలన్న కోరిక బాలును దహించి వేస్తున్న రోజులు. హృదయంలో ఓ మూల సినిమాలో పాటలు పాడాలన్న ఆకాంక్ష కూడా పుట్టింది. దానికి కారణం 'నీ గొంతు బావుండోయ్' అంటూ పలువురు ఇచ్చిన కితాబే. 1964 జూన్ లో మద్రాసు సోషల్ అండ్ కల్చరల్ క్లబ్ వారు లలిత సంగీత పోటీలు నిర్వహించారు. ఆ పోటీలో పాల్గొన్నారు బాలు. ఆ పోటీలకు న్యాయనిర్ణేతలుగా మేటి సంగీత కళాకారులు ఘంటసాల, పెండ్యాల, సుసర్ల దక్షిణా మూర్తి వ్యవహరించారు. వారందరి ముందు సుమధురంగా ఆలపించి మొదటి బహుమతి అందుకున్నారు. ఆరోజు బాలు పాడిన తీరు కోదండపాణికి చాలా నచ్చింది. లేలేతగా ఉన్న బాలు గొంతు కాస్త ముదిరితే సినిమాల్లో పాడిస్తానని మాటిచ్చారు



మార్చి సొంతగమకాలు చేర్చి పాడడం ఆయనకలవాట. ఈసారి కూడా అలాగే పాడారు. అది కోదండపాణికి బాగా నచ్చింది. బాలు చేత మళ్ళీమళ్ళీ పాడించుకుని విన్నారు. ఈలోగా అక్కడికి నటుడు పద్మనాభం వచ్చారు. బాలుని మళ్ళీ 'జానే వాలో జరా' పాట పాడమని అడిగారు. ఆ పాట పద్మనాభంకు కూడా బాగా నచ్చేసింది. ఆ సమయంలో నిర్మాతగా 'శ్రీశ్రీశ్రీ మర్యాద రామన్న' తీస్తూ.. అందులో నటిస్తున్నారాయన. ఆ సినిమాలో బాలు చేత పాడించాలని అక్కడున్నవారంతా నిర్ణయించుకున్నారు.

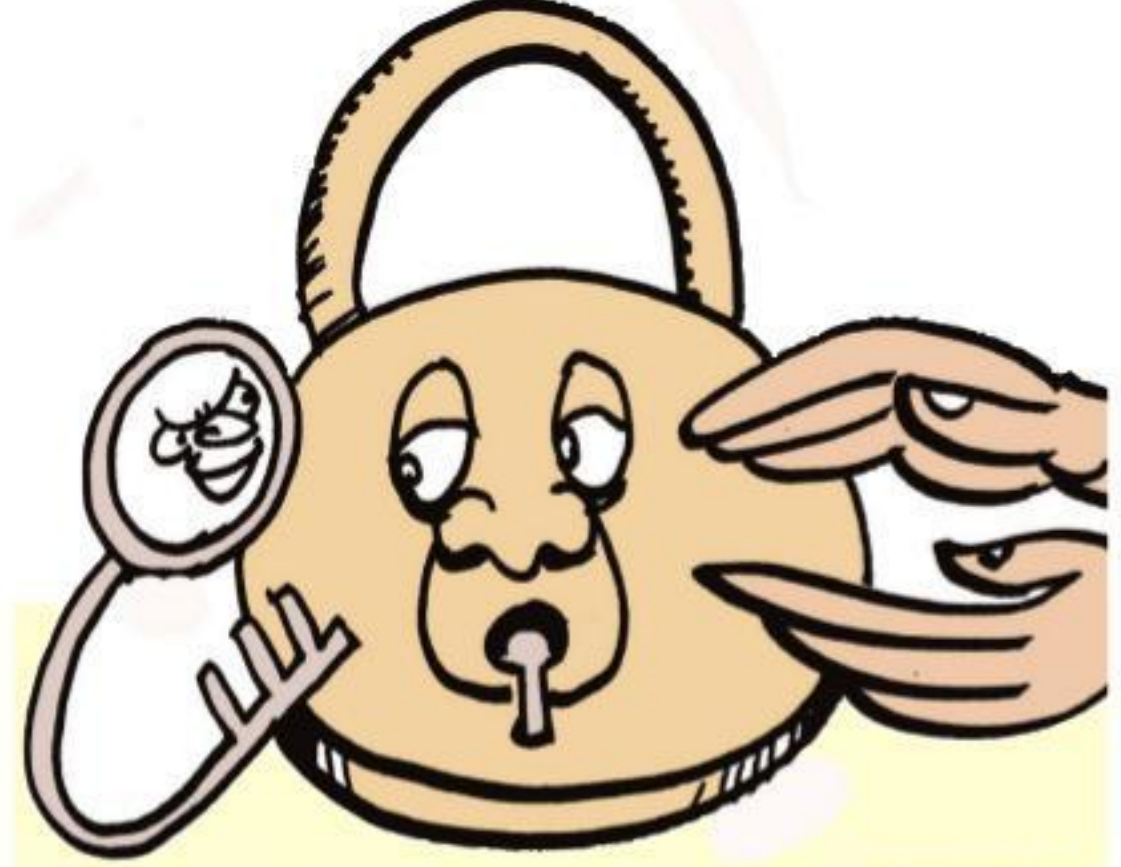
# తొలిపాట కోసం...

కోదండపాణి. అప్పట్నుంచి తరచూ ఆయనను కలవడం అలవాటుగా మార్చుకున్నారు బాలు. ఒక్క పాట కోసం రెండేళ్ల పాటూ నిరీక్షించారు. కోదండపాణి చాలా సంస్థలకు బాలును సిపారసు చేశారు. అలా 1966 డిసెంబర్ లో ఆయన దగ్గర నుంచి పిలుపు వచ్చింది. బాలు వెళ్లి కోదండపాణిని కలిశారు. ఆయన ఏదైనా పాట పాడు అని అడిగారు. వెంటనే బాలు తానే రాసి సంగీతం సమకూర్చిన 'రాగమూ-అనురాగమూ' అనే ఓ పాటను పాడారు. మరొక పాటను పాడమని అడిగారు కోదండపాణి. 'దోస్తీ' సినిమాలో రఫీ పాడిన 'జానే వాలో జరా' అనే పాట పాడారు. బాలులో ఒక టాలెంట్ ఉంది. అది తన బలహీనతగా చెబుతారు బాలు. ఏ పాట విన్నా, ఆ పాటను కొద్దిగా



అక్కడున్న వాద్యబృందాలను, శబ్దగ్రాహక యంత్రాలను చూడగానే బాలులో ఏదో తెలియని దడ. కోదండపాణి, పద్మనాభం బాలుకి ధైర్యం చెప్పారు. ఓసారి పాడి స్పీకర్ లో గొంతు ఎలా వినిపిస్తుందో చూసుకోమని సలహా ఇచ్చారు. అలా అయితే భయం ఉండదని చెప్పారు. బాలు అలానే చేశారు. ముందుగా రిహార్సల్ మొదలైంది. సుశీల గారు పల్లవి అందుకున్నారు. పాటను బాలు ముగించారు. చుట్టూ ఉన్నా అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు. దీంతో ధైర్యం మరింత పెరిగింది. కోదండపాణి 'బాగా పాడావ్... టేక్ తీద్దాం, భయపడకుండా పాడు' అని బాలు భుజం తట్టారు. ఇంకేముంది చక్కగా పాడారంతా. ఒకటే టేక్ లో 'ఓకే' అయిపోయింది పాట. అలా కోదండపాణి, పద్మనాభం చేతుల మీదుగా బాలు సినీ సంగీత ప్రస్థానం మొదలైంది.

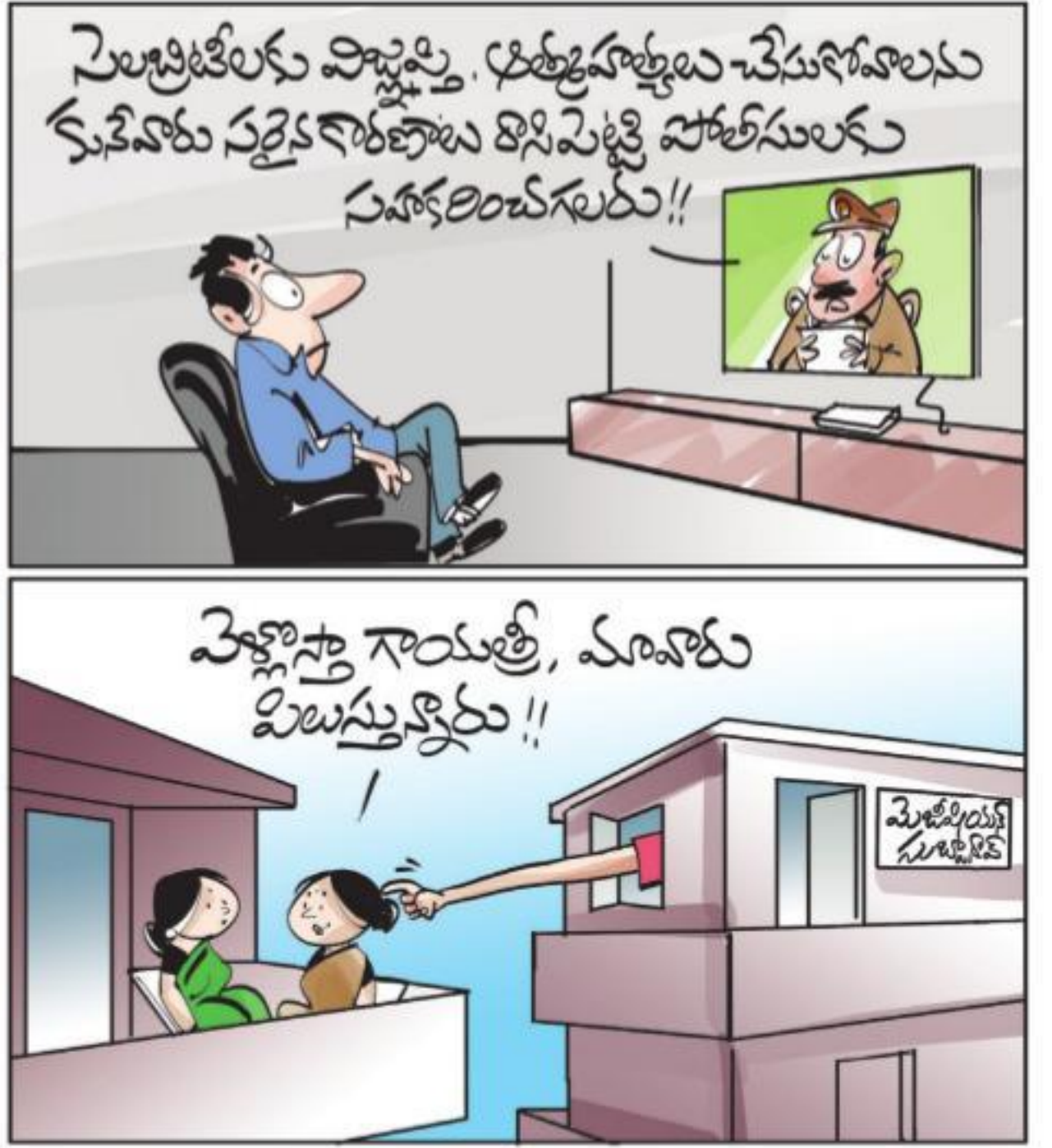
అలా బాలుకి వీటూరి రాసిన 'ఏమి ఈ వింత మోహం' అనే పాట పాడే అవకాశం వచ్చింది. మరుసటిరోజు నుంచే రిహార్సల్స్. వారం పాటూ ప్రతి రోజూ 'రేఖా అండ్ మురళి' వారి కార్యాలయానికి వెళ్లడం, ఆ పాటను పాడడం, ఇంటికి రావడం ఇదేపని. చివరికి తనతో మరో ముగ్గురు ఆ పాటను పాడబోతున్నట్టు తెలిసింది బాలుకి. కోదండపాణి చాలా ముక్కుసూటి మనిషి, తిట్టినా, పొగడిన ముఖం మీదే చేస్తారాయన. తాను సరిగా పాడకపోతే ఏమంటారో అని భయం పట్టుకుంది. ఎప్పటిలాగే ఓ రోజు రిహార్సల్స్ కోసం రేఖా అండ్ మురళి కార్యాలయానికి వెళ్లారు బాలు. అప్పటికే అక్కడ సుశీల, పిబీ శ్రీనివాస్, రఘురామయ్య కనిపించారు. వారిని చూడగానే కాళ్లు వణకడం ప్రారంభించాయి. బాలుని వాళ్లకు పరిచయం చేశారు కోదండపాణి. వారి ముందు మళ్ళీ 'దోస్తీ' లోని పాటను పాడించారు. వారంతా ఆ పాటను మెచ్చుకున్నారు. తరువాత అసలు పాటను పాడమన్నారు. 'ఏమి ఈ వింత మోహం' అంటూ కళ్లు మూసుకుని పాడేశారు బాలు. అందరూ విన్నారు. రికార్డింగ్ రోజు రానే వచ్చింది. విజయా గార్డెన్స్ రికార్డింగ్ థియేటర్ లో రికార్డింగ్. మధ్యాహ్నం 2 నుంచి రాత్రి 9 వరకు కాలే షీట్. అక్కడున్న వాద్యబృందాలను, శబ్దగ్రాహక యంత్రాలను చూడగానే మళ్ళీ బాలులో ఏదో తెలియని దడ. కోదండపాణి, పద్మనాభం బాలుకి ధైర్యం చెప్పారు. ఓసారి పాడి స్పీకర్ లో గొంతు ఎలా వినిపిస్తుందో చూసుకోమని సలహా ఇచ్చారు. అలా అయితే భయం ఉండదని చెప్పారు. బాలు అలానే చేశారు. ముందుగా రిహార్సల్ మొదలైంది. సుశీల గారు పల్లవి అందుకున్నారు. పాటను బాలు ముగించారు. చుట్టూ ఉన్నా అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు. దీంతో ధైర్యం మరింత పెరిగింది. కోదండపాణి 'బాగా పాడావ్... టేక్ తీద్దాం, భయపడకుండా పాడు' అని బాలు భుజం తట్టారు. ఇంకేముంది చక్కగా పాడారంతా. ఒకటే టేక్ లో 'ఓకే' అయిపోయింది పాట. అలా కోదండపాణి, పద్మనాభం చేతుల మీదుగా బాలు సినీ సంగీత ప్రస్థానం మొదలైంది.



## తాళము వేసితిని

మన ఇళ్లల్లో రోజూ కనీసం ఒకసారైనా తలచుకునే మాటొకటుంది. అదే 'తాళం!' మేకుకు వేశాడే తాళం లేని ఇల్లు ఉండదు!! తాళం కప్ప ఒక పక్క. అపనమ్మకానికి, మరోపక్క నిశ్చింతకి చిహ్నం! తాళం కప్పని 'సమస్య' అనుకుంటే చెవి దానికి 'పరిష్కారం!' ప్రస్తుతం కరోనా వ్యాధి 'తాళం' అయితే 'వాక్సిన్' దానికి చెవి!! ముసలావిడ మూర్చొచ్చి పడిపోయింది. కొడుకు కంగారుపడి "ఏమేవ్ ఆ తాళాలిటివ్వు" అన్నాడు. "అమ్మో నేనివ్వను, మొన్న ఇలా చేతిలో పెట్టగానే లేచి కూర్చుని తిరిగి ఇవ్వనన్నారు" అంది అతడి భార్య బొడ్డునున్న తాళాల గుత్తిని గట్టిగా పట్టుకుని. తాళాలు బాగుచేసే మనిషి తాళాలగుత్తితో నడిచొస్తూ వుంటే ఎటువంటి సమస్యలనైనా పరిష్కరించే దేవుళ్ళా కనిపిస్తాడు! "తాళం చెవులా చేతులా? ఏది కరెక్టు మేష్టారా?" అని అడిగితే ఒక సంగీత విద్వాన్ "పాట పాడేటప్పుడు తప్పుడు తాళం వేస్తే చేతులతో చెవులు మూసుకుంటాం కదండీ. తాళానికి చెవులతోనూ, చేతులతోనూ అవినాభావ సంబంధం ఉంది. బహుశా రెండూ కరెక్టే" అన్నాడు. బుర్ర గోక్కున్నాడు అడిగి నాయన. 'సొగసుగా మృదంగ తాళమూ ..' అని త్యాగరాజకృతి పాడుకుంటూ ముందు కెళ్ళిపోయాడు ముందాయన. ఈ తాళం ఎప్పుడు కనిపెట్టారో తెలియదు. తాళపత్ర గ్రంథాల్లో దీని ప్రస్తావన ఏమైనా ఉండేమో తెలియదు. "తాళము వేసితిని, గొళ్ళము మరచితిని" అంటాడు అల్లు రామలింగయ్య 'యమగోల' సినిమాలో. తాళం విషయంలో చాలామందికి మరుపు సహజం. 'వీధి తలుపు వేశానా?' రాత్రి పతికి పక్కెక్కేకా వస్తుంది దవులు! లేవడానికి బద్ధకిస్తూ ఉంటే "మీ ఇష్టం చూస్తే చూడండి లేకపోతే లేదు, ఇలా మరిచిపోతేనే మొన్న కావాక్షమ్మ గారిల్లు దోచేశారు" అంటుంది సతి సన్నగా అటువక్కకి తిరిగి. "చెవి పోయిన తాళం కప్ప మూర్ఖుడితో సమానం! అది ఓ పట్నాన దేనికి లొంగదు, ఎవరు చెప్పినా వినదు కొందరు రాజకీయ నాయకుల్లా" అన్నాడొకాయన. తాళం గురించి ఎక్కువ చెబితే దానికి వంత పాడుతూ తాళం వేస్తున్నావంటారు. వెంటనే ఆ నోటికి తాళం వెయ్యమంటారు కూడా. విశ్వాధం తిరుపతి యునివర్సిటీలో చదువు వెలగబెట్టిన రోజుల్లో ఓసారి బెజవాడ నించి వాళ్ళమ్మా నాన్నా వెళ్ళేరు దేవుణ్ణి చూట్టానికి. హాస్టల్ నించి రైల్వేస్టేషను కెళ్ళి వాళ్ళని రిసీవ్ చేసుకుని ఒక సత్రంలో దింపేడు. కొండకి వెళ్లేముందు వాళ్ళని తన హాస్టలుకి తీసుకెళ్ళి చూపించాలని అతడి ఉద్దేశం. సత్రం గదికి తాళం వేశాక ఆటోలో తీసుకెళ్ళాడు వాళ్ళని. హాస్టలుకి చేరుకొని చూస్తే రూము తాళం చెవి లేదు జేబులో. అది సత్రంలో మరిచిపోయాడు. నాలిక్కురుచుకుని "అమ్మా కూర్చోండి ఇప్పుడే వచ్చేస్తా" అంటూ వాళ్ళు పిలుస్తున్నా వినిపించుకోకుండా పరుగెట్టి ఆటో ఎక్కి సత్రం చేరుకున్నాడు. చేరుకున్నాక చూస్తే సత్రం తాళం చెవి లేదు. తల్లి దగ్గర నించి అడిగి తీసుకోవడం మరిచిపోయాడు. తలకొట్టుకుని 'అందుకేనేమో అమ్మ వెనక్కి పిలిచింది' అనుకుంటూ ఇంకో ఆటో మాట్లాడుకుని హాస్టలు కెళ్ళి తల్లి దగ్గర తాళం చెవి తీసుకుని అదే ఆటోలో సత్రం చేరుకున్నాడు. తాళం తీసి, లోపల కుర్చీలో మరిచిపోయిన హాస్టల్ తాళం చెవి తీసుకుని, సత్రానికి తాళం వేసి ఆటోలో హాస్టలుకి చేరుకున్నాడు. ఈ తతంగం అంతా అయ్యేసరికి సూర్యుడు నడి నెత్తికెక్కాడు. తల్లికి తండ్రికి నీరసంతో కళ్ళు భైర్లుకమ్మి కొండ ఎక్కుకుండానే దైవ దర్శనం అయింది! చివరగా చెప్పేది - ఈ కరోనా కప్పకు తిప్పలు తెచ్చే వాక్సిన్ తాళం వచ్చేస్తోంది! స్వాగతం చెబుదాం!

- 9440542950





# మెగవా... ద హీరో

మెగవా... ఏడేళ్ల వయసున్న ఎలుక. ఇది కాంబోడియాలో పోలీసులతో కలిసి ఉద్యోగం చేస్తోంది. ఏ ఉద్యోగమో తెలుసా? ల్యాండ్ మైన్లు, బాంబుల్లాంటివి కనిపెట్టడం. ఇప్పటివరకు మెగవా 39 ల్యాండ్ మైన్లు, 28 బాంబులను కనిపెట్టి వందలమంది ప్రాణాలు పోకుండా కాపాడింది. అందుకే దీని సేవలను గుర్తించిన బ్రిటన్... తమ దేశంలో ఆర్మీలో పనిచేసే జంతువులకు ఇచ్చే ప్రతిష్టాత్మకమైన గోల్డ్ మెడల్ ను బహూకరించింది. ఇప్పటివరకు బ్రిటన్ ఈ అవార్డును 30 జంతువులకు ఇచ్చింది. కాగా ఎలుకకు ఇవ్వడం మాత్రం ఇదే మొదటిసారి.

మెగవా పుట్టినప్పుడు సాధారణమైన ఎలుకే. దీన్ని కాంబోడియాలో పనిచేస్తున్న బెలియం ఎన్టీవో దత్తత తీసుకుంది. ఆ ఎన్టీవో పని ఎలుకలకు

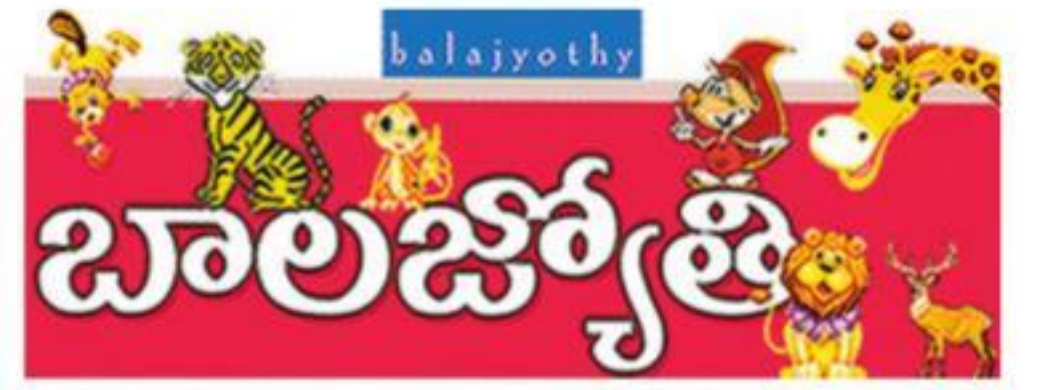


ల్యాండ్ మైన్లు కనిపెట్టడంలో శిక్షణనివ్వడం. 1990 నుంచి ఆ సంస్థ ఈ పనిచేస్తోంది. అలా మెగవా కూడా శిక్షణ తీసుకుంది. మిగతా ఎలుకలతో పోలిస్తే మెగవా చాలా చురుకు. ఒక టెన్నిస్ కోర్టు పరిమాణంలో ఉన్న ప్రదేశాన్ని కేవలం 20 నిమిషాల్లో వాసనతో జిల్లేడ పట్టేస్తుంది. ల్యాండ్ మైన్ వాసనను ఇట్టే గుర్తుపట్టేస్తుంది. ల్యాండ్ మైన్ తయారీలో వాడే ఒక రసాయనం వాసనని ఎలుకకు చూపించి, ఆ వాసన ఏ ప్రదేశంలో వస్తుందో వెతకడంలో దానికి

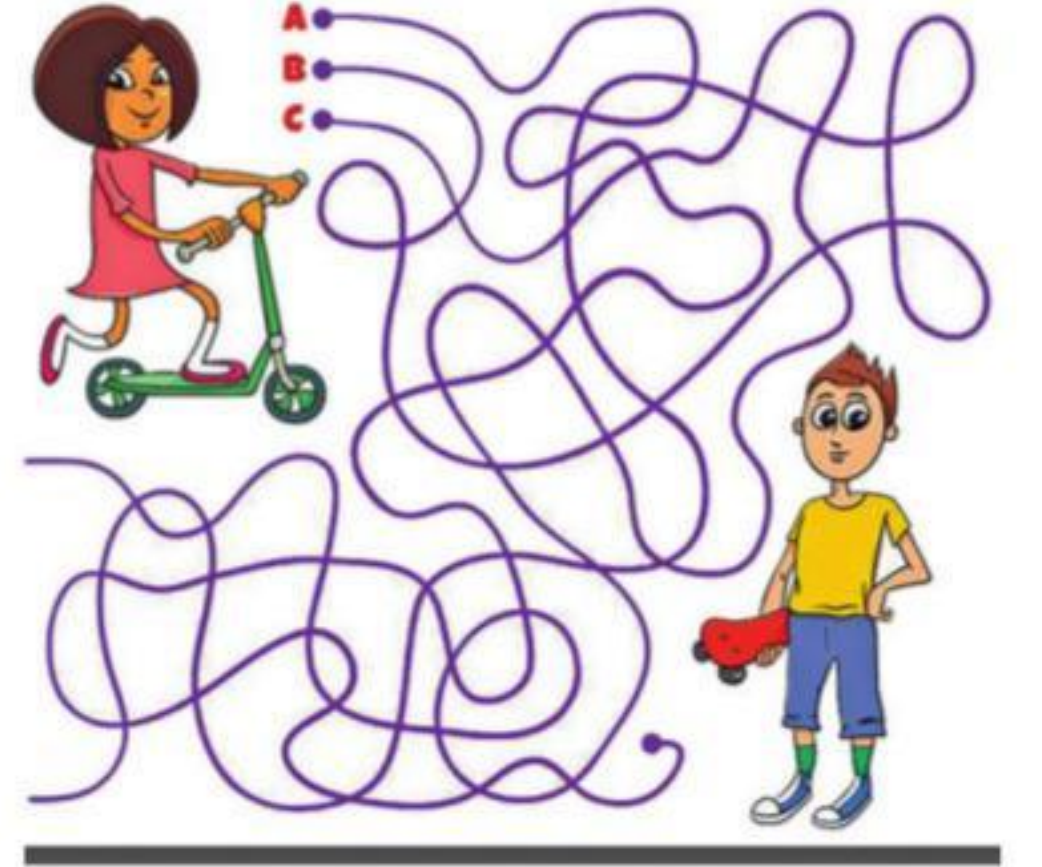
శిక్షణనిస్తుంది సంస్థ. అది ఏ ప్రదేశంలో ఆగి ముందరి కాళ్లతో నేలపై గీకుతుందో అక్కడ జాగ్రత్తగా తవ్వి ల్యాండ్ మైన్లను నిర్వీర్యం చేస్తారు. ప్రస్తుతం మెగవా పదవీ విరమణకు దగ్గరలో ఉంది. అందుకే రోజులో కేవలం అరగంట మాత్రమే పనిచేస్తోంది.



శిక్షణ పొందిన కుక్కలు, గుర్రాల్లాంటివి ప్రజల ప్రాణాలను కాపాడడం విన్నాం... కానీ ఒక ఎలుక వందల మంది ప్రాణాలను కాపాడి హీరోగా నిలిచింది. బ్రిటన్ ప్రభుత్వం చేతుల మీదుగా బంగారు పతకాన్ని అందుకుంది...



## దారి చూపండి



ఎ నీడ?

## ఆ ఒక్కటి ఏది?

ఇక్కడ కళ్లద్దాలు పెట్టుకుని నవ్వుతున్న ఎమోజీలు చాలా ఉన్నాయి కదా... వాటిలో ఒక్కటి మాత్రం నవ్వడం లేదు. దాన్ని కేవలం 30 సెకన్లలో కనిపెట్టేస్తే... మీ చూపుకు, మెదడుకు మంచి కోర్డినేషన్ ఉన్నట్టే.

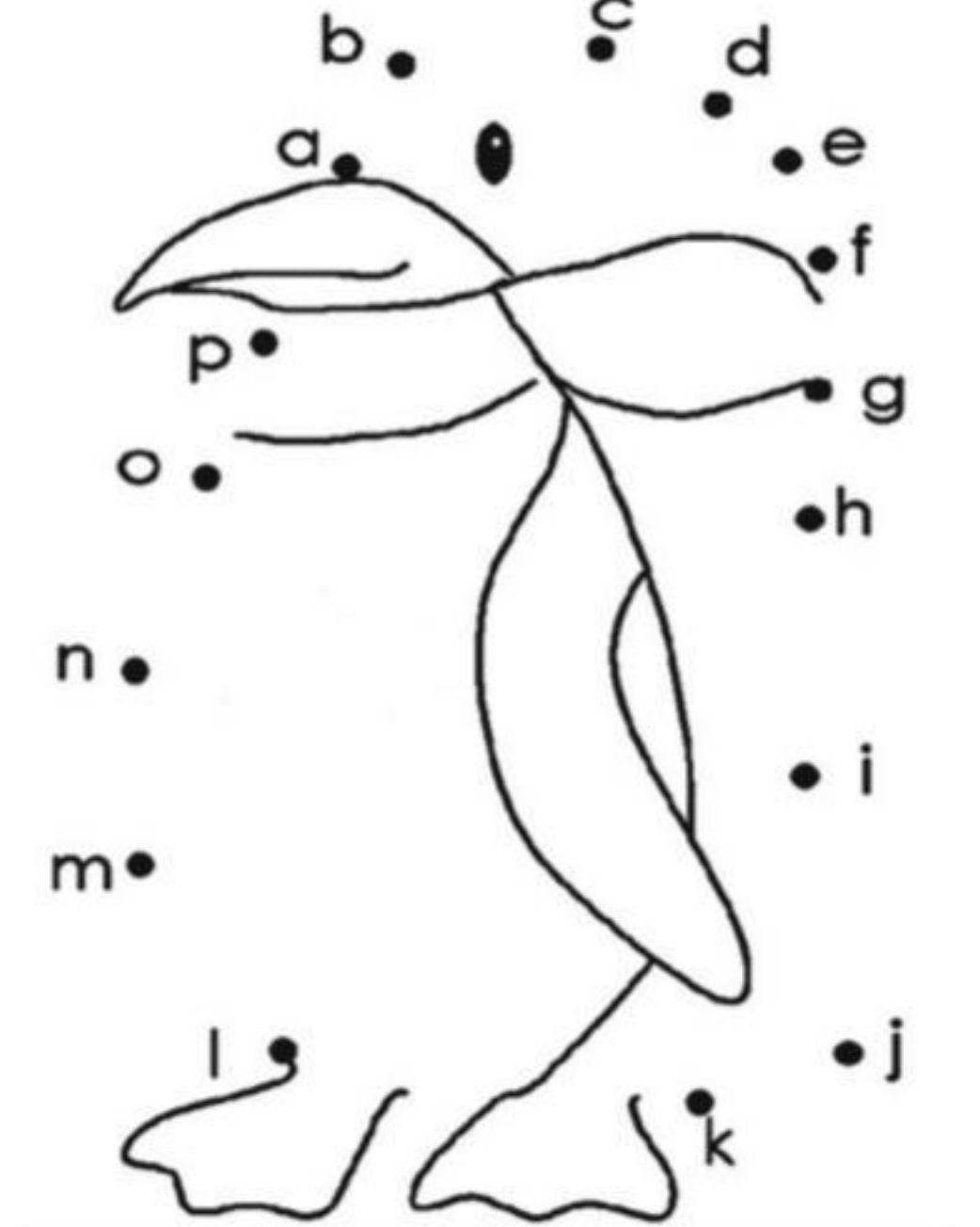


## మీకు తెలుసా?

- \* అతిభయం వల్ల కూడా మనిషి చనిపోయే అవకాశం ఉంది. అతిగా భయపడుతున్నప్పుడు శరీరం అధికమొత్తంలో అద్రీనలిన్ ను విడుదల చేస్తుంది. ఇది ప్రాణానికి ప్రమాదకరం.
- \* మీరు పాపుగంటు సేపు కదలకుండా పడుకుంటే అలా నిద్రలోకి జారుకుంటారు.
- \* తుమ్మినప్పుడు మీ గుండె ఆ క్షణం పాటూ కొట్టుకోకుండా ఆగిపోతుంది.
- \* మెలకువగా ఉండేందుకు ఒక కప్పు టీ లేదా కాఫీ తాగే కన్నా ఒక ఆపిల్ పండు తినడం ఉత్తమం. త్వరగా నిద్రరాదు.



## చుక్కలు కలపండి



## సుదోకు

ఈ సుదోకును 1 నుంచి 9 అంకెలతో నింపాలి. ప్రతి అడ్డు, నిలువు వరుసల్లోనూ, 3 x 3 చదరాలల్లోనూ అన్ని అంకెలూ ఉండాలి. ఏదీ రెండు సార్లు రాకూడదు.

8		3		2		1	4
7	6			1	2		5
1			4		9	3	6
2			3			9	8
5		8	7	3			1
6		9	1	5			2
	2		7	6		5	
	7		8	5		4	
4		5	9	3	6		7

## పొడుపు కథలు

1. చిత్రమైన చీరకట్టి షికారుకెళ్లండో చిన్నది పూసిన వారింటికే గాని, కాసిన వారింటికే పోనే పోదు
2. నీరు లేని సముద్రాన్ని భద్రంగా దాటించే ఓడ
3. అరిచి గోలపెట్టే రాళ్లు

# దురాశ

గోపాలపురంలో రంగయ్య అనే పేదవ్యక్తి నివసించేవాడు. అతడికి భార్య, ఇద్దరు పిల్లలు. చెట్టు కొట్టి కట్టెలు చేసి అమ్మి కుటుంబాన్ని పోషించుకునేవాడు. ఓరోజు కట్టెలు కొట్టేందుకు అడవికి వెళ్లాడు. అక్కడ వేటగాడు వేసిన వలలో ఒక బంగారు జింక చిక్కుకుని కనిపించింది. తనని కాపాడమని రంగయ్యను వేడుకుంది. రంగయ్య జాలితో ఆ జింకను కాపాడాడు.

‘నువ్వు నా ప్రాణాలు రక్షించావు. అందుకు ప్రతిగా నువ్వు ఏది కోరినా నేనిస్తాను. కోరుకో’ అంది జింక. అమాయకపు

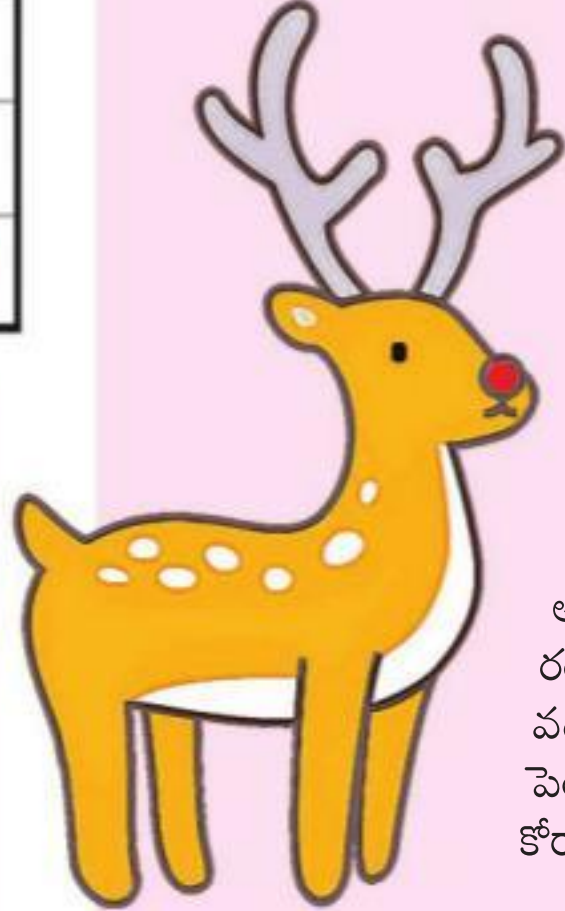
రంగయ్యకు ఏం కోరుకోవాలో తెలియలేదు. ‘నా భార్యను అడిగి వస్తాను’ అని చెప్పి ఇంటికి వెళ్లాడు. రంగయ్య చెప్పినదంతా విన్న భార్య ఇల్లు అడగమని చెప్పింది. రంగయ్య జింక వద్దకు వచ్చి ఒక పెంకుటిల్లు కావాలని కోరాడు. అతడి కోరిక

తీర్చింది బంగారు జింక. కొన్ని రోజులు గడిచాక రంగయ్య భార్యకు మేడలో

నివసించాలనిపించింది. భర్తను జింక వద్దకు పంపింది. రంగయ్య భార్య కోరిక మేరకు మేడ కావాలని జింకను అడిగాడు. ఆ కోరికను తీర్చింది జింక.

మరికొన్ని రోజులు గడిచాక తాను ఒక పెద్ద రాజ్యానికి రాణిగా ఉండాలని కోరింది భార్య. రంగయ్య జింక వద్దకు వెళ్లి తన భార్య కోరిక చెప్పాడు. అయిష్టంగానే ఆ కోరిక కూడా తీర్చింది జింక. అయినా రంగయ్య భార్య దురాశకు పోలేదు. సూర్య చంద్రులు తన కళ్లముందే ఉండాలని భర్తను కోరింది. రంగయ్య జింకను కలిపి తన భార్య కోరిక చెప్పాడు.

అప్పటికే విసిగిపోయిన జింక... ‘నీ భార్య కోరికలకు అంతులేదు. ఆమెకు కళ్ల ముందే సూర్య చంద్రులు ఉండాలి కదా... అయితే ఆమె నిత్యం చెట్టు కింద ఉండడమే న్యాయం’ అని ఇచ్చిన వరాలన్నీ తీసిసుకుంది. దీంతో రంగయ్య కుటుంబం చెట్టు కిందకు చేరింది. మళ్లీ కట్టెలు కొట్టి బతకడం ప్రారంభించారు.



7	2	9	3	1	6	5	8	4
6	1	3	5	2	8	9	7	6
9	5	8	6	4	7	1	2	3
2	4	7	2	8	1	5	6	3
1	6	1	3	9	7	4	8	5
8	9	8	5	4	3	6	7	2
3	6	7	9	3	6	1	5	2
5	2	4	8	7	9	3	6	1
4	3	9	1	2	8	5	7	6
7	1	4	2	7	1	4	8	9



# ఆయనొక ‘పాట’ శాల

యాభై ఐదేళ్ల క్రితం ఎన్నీ కోదండరాజు నాటి న విత్తనం.. మొక్కయి.. మానై.. పాటై.. నలభైవేల కొమ్మలై.. మహా వృక్షమైంది.. అలా.. ఆకులో ఆకునై.. పూవులో పూవునై.. అంటూ.. సంగీత ‘పాట’శాల గా వర్ణిస్తున్న మహా గాయకుడు ఎన్నీ బాలసుబ్రహ్మణ్యం. ఆ చెట్టుంత ‘పాట’శాల నీడలో వందలమంది విద్యార్థులు సరిగమలు నేర్చుకుని గాయకులయ్యారు. ఆయన వేసిన బాటను పూలతోటలా మార్చి.. పాటకు కొత్తప్రాణం పోస్తున్నారు. తొలినాళ్లలో బాలుతో ప్రయాణించిన కొందరు సింగర్స్.. ఆయన లేడన్న బాధలో.. గురువు జ్ఞాపకాలను పంచుకున్నారు..



## బాలు...ఓ సంగీత గ్రంథం..

బాలుగారి మరణం.. సంగీతలోకాన్ని ఎంత విషాదంలో ముంచెత్తిందో.. మా లిటిల్ మ్యూజీషియన్స్ అకాడమీని అంతే బాధలో పడేసిందిప్పుడు. ఎందుకంటే ఇది ఆయన అమృతహస్తాలతో ప్రారంభించిన సంగీత శిక్షణ సంస్థ. ఒక రకంగా ఆయన మానసపుత్రిక. రెండు దశాబ్దాలు వెనక్కి వెళితే ఆయనతో ఒక పాటలా.. వేడుకలా సాగిన జ్ఞాపకాలు గుర్తుకొస్తాయి. చిన్నప్పటి నుంచి ముంబాయి, కిషోర్ కుమార్, మహమ్మద్ రఫీతో పాటు బాలు గారి పాటలు వింటూ పెరిగాను. ఒక ప్రముఖ టీవీలో పాడుతాతీయగా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నాను. అప్పటికే సంగీతం నేర్చుకుంటున్న వాళ్లకు అదొక యూనివర్సిటీలా అనిపించింది. వేదికపై బాలుగారి నలహాలు, నూచనలు, ఆయన విలువైన అనుభవాలు.. చెబుతుంటే శ్రద్ధతో వినేవాళ్లం. ఆ షో పైనలోలో రన్సరవ్ గా నిలిచాను. అప్పటి నుంచి బాలుగారితో సాన్నిహిత్యం ఏర్పడింది. ఒకప్పుడు ఇంద్రప్రస్థ మొత్తం చెన్నైలో ఉండేది. పాటకు చిన్న కోర్స్ చెప్పాలన్నా అక్కడికే వెళ్లాల్సి వచ్చేది. బాలుగారు కొత్తగాయకుల్ని తయారుచేశాకే.. తెలుగురాష్ట్రాల్లోని అన్ని నగరాల్లో కొత్త సింగర్స్ వచ్చారు. అదొక విప్లవం. ఎక్కడ చూసినా పాటల వేడుకల్ని నిర్వహించే, ప్రోత్సహించేవారాయన. ఒక రోజు “సార్, నేను ఉపాధ్యాయుణ్ణి కాబట్టి ఒక సంగీత శిక్షణ సంస్థను నెలకొల్పాను. మన సింగర్స్ మనమే తయారుచేసుకుందాం. మీ అనడిగాను. అందుకాయన వెంటనే “నీది చాలా మంచి ఆలోచన నాన్నా.. సంగీత సరస్వతికి ఇంతకుంటే సేవ ఏముంటుంది? ధైర్యంగా ముందుకు వెళ్ళు.” అన్నారు. కేవలం ఆయన ప్రోత్సాహంతో 1999లో శిక్షణ సంస్థను నెలకొల్పాను. సంగీత శిక్షణ కోసం మా దగ్గర చేరే పిల్లల నుంచి రూపాయి షీజు తీసుకోం. అంతా ఉచితం. సంస్థ ప్రారంభోత్సవానికి చెన్నై నుంచి ఆయన సొంత ఖర్చులు పెట్టుకుని వచ్చారు. ఆయన మీద ప్రేమతో సింహాసనం చేస్తే.. అందులో కూర్చోకుండా.. పిల్లల మధ్య కింద కూర్చుని పాటలు విన్నారు. మా సంస్థకు ఎప్పుడు వచ్చినా “కారు కూడా వద్దు నాన్నా.. నువ్వు సేవా దృక్పథంతో సంగీత సేవ చేస్తున్నావు. నా

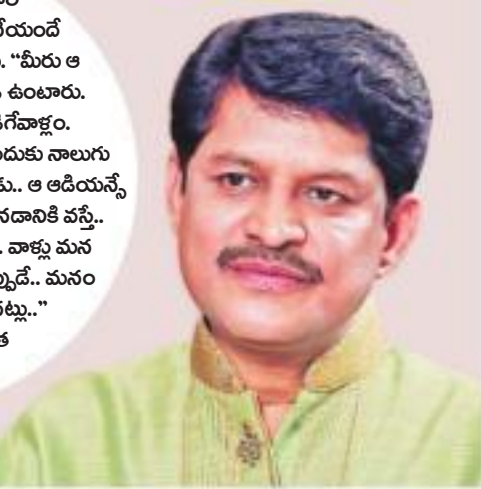
కోసం ఐర్లు చేయకు” అనేవారు. ఇక్కడి నుంచి కొత్త గాయకులు వస్తుంటే.. బాలుగారు ముగ్గులయ్యేవారు. మేము ఒక అద్దె గదిలో సంగీత శిక్షణ ఇచ్చేవాళ్లం. ఆర్థిక వనరులు పెద్దగా లేవు. అప్పుడప్పుడు అకాడమీకి వచ్చినప్పుడు మా అంకితభావాన్ని పరిశీలించేవారు. ఒకరోజు “నాన్నా నువ్వు ఇంత గొప్ప పని చేస్తున్నావు.. మరి నిర్వహణకు ఆర్థిక భారం అవుతుంది. ఎలా చేస్తావు? దీనికి శాశ్వత పరిష్కారం అవసరం..” అంటూ ముందుచూపుతో నన్ను హెచ్చరించారు. “నర్, మీ డీవెనతో ఒక పండ్ రైజింగ్ ప్రోగ్రామ్ చేద్దాం. దాన్ని మీరే నిర్వహించాలి..” అనడిగాను. ఆయనే దగ్గరుండి దర్శకుడు రామవేంద్రరావు, కీరవాణి, ఆర్ పి పట్నాయక్ లతో పాటు యువ గాయకులతో మాట్లాడి.. లలితకళారంగాలో పండ్ రైజింగ్ షో చేయించారు. అవిధంగా.. క్షౌర్యపండింగ్ ద్వారా నిధులను సమకూర్చుకున్న ఏకైక సంగీత శిక్షణ సంస్థ మాడే అయ్యింది. అలా పండ్ రైజింగ్ తో ఒక కార్పొనేషన్ ను సమకూర్చుకున్నాం. దానిమీద వచ్చే వడ్డీతో ఉచిత సంగీత శిక్షణ సంస్థను నిర్వహిస్తున్నాను.

- కోమండూరి రామచారి, లిటిల్ మ్యూజీషియన్స్ అకాడమీ

**బాలు**  
**గారికి ప్రతిభి ధైరీలో**  
**రాసుకునే అలవాటు ఉండేది. మీరు బంగారు కాగితం మీద రాసిచ్చినా సరే.. ఆయన పెన్ పతో, ఆయన ధైరీలో స్వయంగా రాసుకుంటే తప్ప నిద్రపట్టదు. ఒక పాట పాడేప్పుడు.. అది ఎవరు రాశారు? ట్రాక్ ఏంటి? ఏ బ్యాచర్ కు? ఏ హీరోకు, ఏ సందర్భంలో పాడుతున్నాం? ఇలా ప్రతిది రాసేవారు. ఆ పాట లిరిక్ మొత్తం రాసుకుని.. పదాల అర్థాలు ఆకలింపు చేసుకుని.. ఒక అవగాహన వచ్చాక అప్పుడు కానీ పాడేవారు కాదు. ఆ పాటను ఎప్పుడు, ఏ సమయానికి, ఏ స్థూడియోలో రికార్డు చేస్తున్నారో కూడా రాసుకునేవారు.**

**తెలుగులో ఎంత ప్రఖ్యాత సింగర్, తమిళంలోనూ లంటే ఫేమస్.. అటు కన్నడలో కూడా. రియాల్టీ షోలు, మెగాషోలు, టైప్ షోలతో పాటు విదేశాల్లోనూ పాటల వేడుకల్ని నిర్వహిస్తుంటారు. సింగర్ గా, డబ్బింగ్ అర్టిస్టుగా, యాక్టర్ గా, వ్యాఖ్యాతగా, ప్రొడ్యూసర్ గా.. లేక్కలేనన్ని పనులు చేయడం ఆయనకో సాధ్యం. అందులోనూ ఆయనతో కలిసి ప్రయాణించిన వాళ్లకు బోలెడన్ని జ్ఞాపకాలను ఇల్లి వెళ్ళాను. ప్రతి ఇంట్లో ఒక ఆల్బియమ్ గా ఆయన పాటలు వినిపిస్తూనే ఉన్నారు. ఒక వ్యక్తికి ఇన్ని సాధ్యమా? అనిపిస్తుంది.**

**బాలు**  
**ఒక పాటను వెయ్యిన్నొక్కసారి పాడినా సరే.. మళ్లీ రిహార్స్ లో చేయండే పాడరు. ఆ విషయంలో రాజీపడరు. “మీరు ఆ పాటను ఇప్పటికే వందలసార్లు పాడి ఉంటారు. మళ్లీ రిహార్స్ లో ఎందుకు?” అనడిగేవాళ్ళం. అప్పుడాయన “నాన్నా మన పాట వినేందుకు నాలుగు గంటలపాటు ఓపికగా కూర్చుంటారు చూడు.. ఆ ఆడియన్స్ మనకు దేవుళ్ళు. దేవుళ్ళు మన పాట వినడానికి వస్తే.. మనం ఎంత భక్తితో, శ్రద్ధతో పాడాలి. వాళ్ళు మన పాట విన సంతృప్తిగా ఇంటికి వెళ్లినప్పుడే.. మనం గాయకులుగా ఆ రోజు గట్టిపట్టు..” అన్నారు. పాట లంటే లంత కమిటీమెంట్.**



## ఎవరికి ఏ సలహా ఇవ్వాలో తెలుసు..

“గురువు గారు ... నేనొక పాట పాడాను. మీరు విని సలహా ఇవ్వగలరు.” అని వాట్సాప్ లో వీడియో పంపితే చాలు. అంత బిజీలో ఉన్నా కూడా.. ఏదో ఒక సమయంలో.. రిప్లయి ఇస్తారు. బాగుంటే అభినందిస్తారు, లోపాలుంటే చెబుతారు. నాకు చాలాసార్లు .. “బాగా పాడావురా తల్లీ.. గాడ్ బైస్ యీ..” అని మెసేజ్ పంపిస్తుంటారు. వాట్సాప్ లో వాయిస్ మెసేజ్ లను పెట్టడం ఆయనకు అలవాటు. ఎంత బిజీగా ఉన్నా ప్రతి ఒక్కరితో పర్సనల్ టచ్ ఉండేలా చూసుకుంటారు. మేము కొత్తగా కెరీర్ లోకి వచ్చినప్పుడు.. మా గురించి అవకాశం వచ్చినప్పుడల్లా చెప్పేవారు. మాకింత ప్రాచుర్యం వచ్చిందంటే ఆయన దృష్టిలో పడబట్టే కదా. ఎన్నో వేదికల మీద పాడించారు. మమ్మల్ని ఇంత వాళ్లను చేశారు. ఆయనలోని గొప్పదనం ఎంటుంటే.. ప్రత్యేకించి ఎవరికీ ఏమీ చెప్పరు. ఆయన స్వభావాన్ని చూసి మనమెంతో నేర్చుకోవచ్చు. ప్రతి ఒక్కరితో ఒక ప్రత్యేక అనుబంధం ఉంటుంది. హాయిగా అందర్నీ పలకరిస్తారు. కుటుంబ విశేషాలు అడుగుతారు. ఇప్పుడు మనందరం చాలా బిజీగా ఉంటున్నాం అనుకుంటాం. పక్కవాళ్లను కూడా పలకరించం. బాలుగారు మనందరి కంటే బిజీ కదా. మానవ సంబంధాలను అంత బలంగా ఏర్పరుచుకోవడం.. మరి ఆయనకు ఎలా సాధ్యం అవుతోంది? అని ఆలోచించేవాళ్ళం. మా సింగర్స్ కు ఏదైనా సమస్య వస్తే.. గురువుగారు ఇలా జరిగింది. ఏం చేయమంటారు? అనడిగితే సావధానంగా విని, సలహాలు ఇచ్చేవారు. ఆయన చూపే పరిష్కారం అందరికీ ఆమోదయోగ్యంగా ఉంటుంది. ప్రతి సింగర్ గురించి ఆయనకు తెలుసు. ఎవరికి ఏ సలహా కావాలో అదే ఇచ్చేవారు. నాకైతే ... “నువ్వు సంగీతం నేర్చుకోవాలి..” అని చెప్పేవారాయన.

- ఉష, గాయని

## ఆత్మయుడిలా వెన్నంటి ఉండేవారు..

హైదరాబాద్ లో ఇంజనీరింగ్ చేసి, సినిమాల్లో అవకాశాల కోసం మద్రాసు వెళ్లిపోయాను. బాలుగారిని దగ్గర నుంచి చూస్తే చాలు అనుకున్న నన్ను.. ఆయన పక్కనే జడ్జిగా కూర్చునే అవకాశం ఇచ్చారాయన. పాడుతాతీయగా పైనల్లో విజేతను అయ్యాక నా జీవితం మలుపు తిరిగింది. అప్పటి నుంచి బాలుగారితో ఇరవై నాలుగేళ్ల అనుబంధం. ఈ ప్రయాణంలో సుమారు నాలుగువేల పాటలు పాడుంటాను. విదేశాల్లో షోలు చేయడానికి ఆయన తీసుకెళ్లిన కొత్తతరం సింగర్స్ తో తొలికాల్చీ నేను. ఇంద్రప్రస్థ వచ్చిన మూడు నాలుగేళ్లలోనే కీర్తన స్థూడియో పెట్టాను. ఇక్కడే అన్ని షోలు రికార్డు అయ్యేవి. బాలుగారు ఎప్పుడు హైదరాబాద్ కు వచ్చినా మా స్థూడియోలోనే పాడేవారు. ఆయనిక్కడ సుమారు నాలుగువేల పాటలు పాడారు. మా స్థూడియో అంటే ఆయనకు ఎందుకంత ఇష్టం అంటే - దీన్ని ప్రారంభించింది ఆయనే. అందులోనూ నేను ఆయన ప్రొడ్యూసర్ కెరీర్ తొలినాళ్లలో “స్థూడియో ఎలా ఉంది? ఎంత అప్పు ఉంది? ఎంత వస్తోంది? జాగ్రత్త నాన్నా..” అంటూ ఒక తండ్రిలా జాగ్రత్తలు చెప్పేవారు. ప్రొడ్యూసర్ గురించే కాదు, వ్యక్తిగత విషయాల్లోనూ ఆయన ఒక ఆత్మయుడిలా వెన్నంటి ఉండేవారు. ఒక సందర్భంలో నేను - 130 కోట్ల బరువు కూడా చేయించుకో.. ఇంకా లావు పెరిగితే పాటలు పాడటం కష్టం అవుతుంది.. అన్నారు. కొన్నాడక ఆయన సర్దరీ చేయించుకుని సన్నబడ్డారు. నాకు రికమెండ్ చేస్తే.. మా అవిడ భయపడేది. “లేదు లేదు పార్థ్వా.. ఆ అమ్మాయిని ఒకసారి పిలిపించు. నేను మాట్లాడతాను కదా..” అన్నారు. ఇద్దరం ఇంటికి వెళ్ళాం. “సార్ మీకు సర్దరీ తరువాత పాటలు పాడేందుకు ఇబ్బంది కలగలేదా? మీ ఆరోగ్యం ఇప్పుడేలా ఉంది? మా ఆయనకు ఎలా ఉంటుందో ఏమో?” ఇలాంటి సందేహాలన్నీ అడిగింది నా భార్య. అవన్నీ ఓపికగా విన్న ఆయన “చూడు తల్లీ నా కొడుకు చరణ్ ఎలాగో .. మన పార్థ్వా అలాగ. మన అబ్బాయికి మనమే చెడు సలహాలు ఇస్తామా తల్లీ..” అంటూ ఒప్పించారు. ఆయనకు సర్దరీ చేసిన డా.క్వితో స్వయంగా మాట్లాడే.. “మా పార్థ్వా టేరియాట్రిక్ సర్దరీని జాగ్రత్తగా చేయండి” అని చెప్పారు. నాకు ఆసరోషం జరిగితే వచ్చిన తొలి ఫోన్ కాల్ ఆయనదే. నేను ఫోన్ ఎత్తకపోతే మళ్లీ డాక్టర్ కు ఫోన్ చేసి నా యోగక్షేమాల్ని కనుక్కున్నారు. మళ్లీ పొద్దున్నే ఫోన్ చేసి.. “నాన్నా ఎలా ఉన్నావు.. గాడ్ బైస్ యీ” అంటూ డివించారు.

- పార్థసారథి (పార్థ్వా), గాయకుడు, కీర్తన స్థూడియో



## సంగీతం కన్నా స్వభావమే మిన్న అనేవారు..

శాస్త్రీయ సంగీతం నేర్చుకోవాలన్న తపనతో చెన్నైలోనే ఉండిపోయాను. బాలు గారి ఇంటి పక్కనే మా ఇల్లు. ఆయనను తరచూ చూసే భాగ్యం కలిగింది. ఆయనలో ఎంత గ్రాహకశక్తి ఉంటుందంటే.. మన గురించి మనం చెప్పకముందే.. మనమెంతో పసిగట్టేస్తారు. మనలోని ప్రతిభను మరింత సానబెట్టేందుకు ప్రోత్సహిస్తారు. నాకు శాస్త్రీయ సంగీతమంటే ఇష్టం. అందుకే ఆయనే స్వయంగా బాలమరణీకృష్ణ గారితో మాట్లాడి, ఆయనే షీజు చెల్లింది. నన్ను చేర్పించారు. పిల్లలపై తల్లిదండ్రులకు ఎలాంటి వాత్సల్యం, ప్రేమ ఉంటుందో శిష్యులపై ఆయన చూపించే ప్రేమ అలా ఉంటుంది. గురువుల కన్నా ఎక్కువ అనిపిస్తుంది. ఆయన వల్లే నేను సింగర్ ను అయ్యాను. ఏఆర్ రెహమాన్, ఇళయరాజా, ఎమ్మెస్ విశ్వనాథన్, రమణ్ భరద్వాజ్ వంటి హేమాహేమీలైన సంగీత దర్శకులకు పాడే అదృష్టం కలిగింది. సినిమా పాటలు, శాస్త్రీయ సంగీత కరేరియ, ఆధ్యాత్మిక గీతాలు.. ఇలా అన్నీ కలుపుకుంటే రెండువేల పాటలు పాడాను. మరో నాలుగువేల ఆల్బమ్స్ చేసుంటాను. బాలుగారిని కలిసినప్పుడల్లా.. మా తరం గాయకులకు యాటిట్యూడ్ గురించే చెప్పేవాళ్ళు. “చూడు తల్లీ టాలెంట్ అనేది కొందరికి స్వతః వస్తుంది. లేకపోతే సాధన చేసి నేర్చుకోవచ్చు. వాళ్లకు ఆయా సమయంలో వచ్చిన అవకాశాలను బట్టి ఎదుగుతారు. అది వేరే విషయం. మనలో నిత్యం పెరగాల్సింది యాటిట్యూడ్. కొండంత టాలెంట్ ఉన్నా చీమంత చెడు స్వభావం ఉంటే.. ఆ గౌరవం పలికే పంపింది. మంచి స్వభావం, పరిపూర్ణమైన వ్యక్తిత్వమే మనిషికి సానుకూల శక్తిని ఇస్తుంది..” అనేవారు.

- గోపికా పూర్ణిమ, గాయని



## పోటీలో ఓడినా.. జీవితంలో గెలిపిస్తారు..

ఆయన ప్రత్యేకించి ... నా వల్ల ఇంతమంది సింగర్స్ తయారయ్యారు అని కానీ, ఇంత మందికి సహాయం చేశాను అని కానీ ఎప్పుడూ అనలేదు. ఆయన ఎన్ని గొప్పపనులు చేసినా.. డ్రెడిట్ తీసుకోరు. ఇతరులకు ఏ చిన్న సహాయం చేసినా.. నాకేంటి అని లెక్కలు వేసుకునే ఈ రోజుల్లో.. ఆయనను ఊహించలేం. ఆయన విదేశాల్లో పాటల వేడుకలు నిర్వహించేవారు. నన్ను కూడా చాలా దేశాలకు తీసుకెళ్ళారు. ఎన్నో అవకాశాలు ఇచ్చారు. ఒకసారి

పాటల పోటీల్లో ఎంతో కష్టపడి పాడేతారు పిల్లలు. తల్లిదండ్రులు కూడా ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుంటారు. అయితే పోటీ కాబట్టి కొందరే విజేతలు అవుతారు. చిన్న చిన్న పారపాట్ల వల్ల గెలవలేరు. కానీ పాటల పోటీల్లో నెగ్గడమే ప్రతిభకు కొలమానం కాదు అనేవారు బాలుగారు. అందుకే సిమ్మిప్రెసెన్ట్స్ వరకు వచ్చి ఫైనల్స్ కు వెళ్లలేని వాళ్లను చేరదీసేవారు. వాళ్ళు అసంతృప్తి చెందకుండా అనేక అవకాశాలను ఇచ్చించారు. అలా అవకాశాలు పొందిన వాళ్లలో నేను ఒకణ్ణి.

దుబాయ్, ఆమెరికాలకు నన్ను తీసుకెళ్ళారాయన. ఆయనతో ప్రయాణం మనకెన్నో టిపి జ్ఞాపకాలను మిగిల్చుతుంది. నాకు పెళ్లయిన పదిహేను రోజులకే ఆయనతోపాటు న్యూజిలాండ్ వెళ్లే అవకాశం వచ్చింది. అప్పుడో జోక్ చేశారు. “భలే చాన్సు కొట్లావు మళ్లీ.. ఇటు ప్రొఫెషన్, అటు హానిమూన్. రెండూ ఒకేసారి జరిగిపోయే అవకాశం వచ్చింది నీకు..” అంటూ ఆటపట్టించారు.

- మల్లికార్జున్, గాయకుడు



## పాటతో మమేకం కావాలంటారు..

తొలిదశలో పార్థసారథి, మల్లికార్జున, ఉష, కొనల్క.. ఆ తరువాత నాతోపాటు హేమచంద్ర, కారుణ్య, మాళవిక, అంజనాసౌమ్య.. ఇలా కొత్తతరం గాయకులు పుట్టుకొస్తున్నారుంటే. కారణం.. బాలు గారు. ఆయన సినిమాల్లో బిజీగా పాడే రోజుల నుంచే.. యంగ్ సింగర్స్ తీసుకురావాలని తపించేవారు. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగానే పాడుతాతీయంగా, పాడాలనుంది వంటి టీవీషోలను చేశారు. వీటిద్వారా నాలాంటి ఎంతోమంది గాయకులు వచ్చారు. అప్పటి వరకు అలాంటి వేదికలు లేవు, గ్రేడ్ చేసే మహానుభావులు కూడా లేరు. మొదట్లో నేను ఒక షోలో వందమంది ముందు పాడాను. ముంబయిలో జరిగిన పైనల్లో ఐదువేల మంది ముందు పాడాల్సి వచ్చింది. అంతమంది ముందు పాడటం నా జీవితంలో అదే తొలిసారి. బాలుగారితోపాటు హరిహరన్, శివమణి వంటి వాళ్ళున్నారు. ముందుగా బాలు సారు స్టేజివీయర్ పోగడతారు. తన చలోక్తులతో ఆ వేది వాతావరణాన్ని చల్లబరుస్తారు. దాంతో స్వేచ్ఛగా పాడొచ్చు. ఆ తరువాత షోలకు ఏ ఔరుకు లేకుండా పాడేందుకు పునాది వేసింది ఆయనే. పాటను ఎంత అంకితభావంతో పాడాలి, పాటను ఎంతగా ప్రేమించాలి? ఎంతగా గౌరవించాలి? అనేది ఆయన్ని చూసి నేర్చుకోవాల్సిందే! పాటతో మమేకమైనప్పుడే పాడింటి ఎనర్జీ వస్తుంది. మనకు ఏదో ఒక పాట ఇచ్చారు.. పాడేసి వెళ్లిపోదాం అనుకుంటే .. ఆ శక్తి రాదు. అందుకే మేముంతా ఇప్పటికీ పాడటం నేర్చుకుంటున్నామనే అనుకుంటున్నాం. కారుణ్య కూడా పాటను అంతగా ప్రేమిస్తాడు. అలా మా తరానికి బాలుగారే స్ఫూర్తి. భాషను ఎలా స్పష్టంగా వలకాలి? చెబుతుంటారాయన. వేదికపైన మా వద్దకు వచ్చి.. ఆ పదాన్ని ఎలా వలకాలో కూడా ఓపిక చెబుతారు.

- శ్రీకృష్ణ, సింగర్







రామజోగయ్య శాస్త్రి, గేయ రచయిత, నటులు

## అదరహో అరిసెలు

అమ్మ చేసిన వంటను మాత్రమే ఎలా గుర్తుచేసుకునేది? అమ్మంటే నా పనితనం. అమ్మంటే నా బాల్యం .. అమ్మతో ముడిపడ్డవి ఒకటా రెండా! అమ్మ మనసులో మెదిలితే నేను పెరిగిన ఇల్లు .. తిరుగాడిన నేల కళ్ల ముందు సాక్షాత్కరిస్తాయి. మా అమ్మ పేరు సరస్వతమ్మ. మా స్వగ్రామం ఆరేపల్లిలోని ముప్పాళ్ల. గుంటూరుజిల్లా నరసరావుపేట సమీపంలో ఉంది. పెద్ద ఇల్లు .. వ్యవసాయం .. పోలోహిత్వం .. ముందున్న పెద్ద ఇంటికి, వెన కింటికి మధ్యన ఖాళీ స్థలం. అక్కడ నీళ్లు కాగే గాడిపొయ్యి. ఆ పక్కనే వంట చేసే కట్టల పొయ్యి. అమ్మ పొద్దున్న లేచిందంటే

మడులు, ఆచారాలు.. ఎప్పుడప్పుడు పూజ వుతుందా? నైవేద్యం పెడుతుందా అనే ఎదురుచూపులు. అమ్మ ఏం చేసినా బావుండేది. ఇంటి ఆరుబయట వసారాలో మల్లెచెట్టు పక్కనే పెద్ద రోలుండేది. ఆరబోసిన బియ్యం పనివాళ్లు దంచగానే, ఆ పిండిని బెల్లం పాకంలో కలిపి ఘుమఘుమలాడే అరిసెలు వండేది. ఈ అరిసెల కార్యక్రమం అర్ధరాత్రి వరకూ సాగేది. ఎన్నాళ్లయినా తగ్గని అరిసెల రుచి ఆస్వాదించడమే నా పని. వంటల కంటే ముందు అమ్మ తయారుచేసే వెన్న గురించి చెప్పాలి. ఆవిడ మజ్జిగ చిలికే కార్యక్రమం మొదలు పెట్టగానే ఆ పరిసరాల్లోనే తప్పాడేవాడ్ని. మరేం.. వెన్నముద్దలకోసమని ప్రత్యేకించి చెప్పక్కర్లేదనుకుంటాను. అన్నట్టు మా అమ్మకు మాయలు కూడా వచ్చునుమండీ! సమయానికి కూర లేకపోతే క్షణాల్లో అమ్మతం లాంటి వెల్లుల్లి కారం సృష్టించేది. ఇక ముడిదోసకాయ పప్పు వండిందంటే అమోఘం. నేను వరంగల్ ఆర్.ఇ.సి.లో ఇంజనీరింగ్ చదివే రోజుల్లో మండల్ కమిషన్ గౌడవల వలన కాలేజీ దాదాపు 40 రోజుల పాటు మూసేశారు. ఆ మధ్యకాలంలో ఊరు చేరి తినడానికి వుట్టినట్టు అక్కడున్నాళ్లూ అమ్మ చేతి వంట తిన్నాను. ఇక లేక లేక వుట్టిన వాడినని అప్పురావంగా, అల్లారుముద్దుగా పెంచారు నన్ను. వాళ్ల జీవితమంతా నాకోసమే అన్నట్టు బతికేవారు. అమ్మకు వంట, ఇంటి పనులే కాదు వ్యవసాయం పనులు కూడా వచ్చు. మా నాన్న, బావ సేద్యం పనులు చూసుకుంటున్నా ఆమ్మే ముందుండి అంతా నడిపించేది. పొలం వెళ్లేది. అవసరమైతే నడుం వంచేది. జీతగాళ్లు ఎందరున్నా అడవికి మేత కోసం వెళ్లిన పశువులు ఇంటికి రాగానే వాటన్నిటినీ కొట్టంలోకి మళ్లించి దానా కలిపి పెట్టేది. పచ్చిగడ్డి వేసేది. పాలు పితికేది. చదువయ్యాక బెంగళూరులో

ఉద్యోగం దొరికింది నాకు. అప్పటికే నాన్నగారు పరమపదించారు. అమ్మ ఒక్కర్తినీ ఊర్లో ఉంచకుండా నాతోపాటు తిప్పేవాడిని. 2001లో బెంగుళూరు నుండి హైదరాబాదుకు వచ్చేశాను. ఇక్కడా ఉద్యోగం, సీతారామశాస్త్రిగారి వద్ద శిష్యురికం.. రెండు పడవలపై ప్రయాణిస్తూండేవాడిని. క్షణం ఊపిరి ఆడేది కాదు. అయినా అమ్మ ఒక్కమాట అనేది కాదు. నేనెప్పుడూ తన దగ్గరే ఉండాలని కోరుకునేదేమో! నేనేమో జీవన సమరంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ తిరిగివాడిని. ఎప్పుడూ నోరు విడిచి పలకానది కావాలని అడిగేది కాదు. ఏం చెప్పినా 'నీ ఇష్టమే నా ఇష్టం నాన్నా' అనేది. హైదరాబాదు వచ్చిరాగానే అనారోగ్యం పాలైంది. ఆ తర్వాత రెండేళ్లకు నాకు అందనంత దూరం వెళ్లిపోయింది. అమ్మని ఓ ఎనిమిదేళ్లపాటు కళ్లముందు తిరుగుతుండగా, తనివి తీరా చూసుకున్నాననే తృప్తి మాత్రమే చివరకు మిగిలింది.



చిన్నప్పుడు అమ్మతో..

ఉద్యోగం దొరికింది నాకు. అప్పటికే నాన్నగారు పరమపదించారు. అమ్మ ఒక్కర్తినీ ఊర్లో ఉంచకుండా నాతోపాటు తిప్పేవాడిని. 2001లో బెంగుళూరు నుండి హైదరాబాదుకు వచ్చేశాను. ఇక్కడా ఉద్యోగం, సీతారామశాస్త్రిగారి వద్ద శిష్యురికం.. రెండు పడవలపై ప్రయాణిస్తూండేవాడిని. క్షణం ఊపిరి ఆడేది కాదు. అయినా అమ్మ ఒక్కమాట అనేది కాదు. నేనెప్పుడూ తన దగ్గరే ఉండాలని కోరుకునేదేమో! నేనేమో జీవన సమరంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ తిరిగివాడిని. ఎప్పుడూ నోరు విడిచి పలకానది కావాలని అడిగేది కాదు. ఏం చెప్పినా 'నీ ఇష్టమే నా ఇష్టం నాన్నా' అనేది. హైదరాబాదు వచ్చిరాగానే అనారోగ్యం పాలైంది. ఆ తర్వాత రెండేళ్లకు నాకు అందనంత దూరం వెళ్లిపోయింది. అమ్మని ఓ ఎనిమిదేళ్లపాటు కళ్లముందు తిరుగుతుండగా, తనివి తీరా చూసుకున్నాననే తృప్తి మాత్రమే చివరకు మిగిలింది.

**కావలసిన పదార్థాలు:** పొడుగ్గా ఉండే ఆలు - 2, నూనె - వేగించడానికి, కారం, ఉప్పు - చల్లడానికి సరిపడా. **తయారుచేసే విధానం:** ఆలా పొట్టు తీసి పొడుగ్గా కట్ చేసి చల్లనీటిలో 30 నిమిషాలుంచాలి. వడకట్టి, తుడిచిన తర్వాత మీడియం వేడి నూనెలో వేగించి పక్కనుంచాలి. మరోసారి తక్కువ వేడి నూనెలో వేగించి తీయాలి. వేడిగా ఉన్నప్పుడే పైన కారం, ఉప్పు రుచికి తగినంత చల్లాలి.

## ఫ్రాన్చైస్ ఫింగర్స్



**కెఫెజ్ జ్యుజ్**

**ఆనియన్ రింగ్స్**

**కావలసిన పదార్థాలు:** పెద్ద ఉల్లిపాయలు - 2, మైదా - ఒక కప్పు, కార్న్ ఫ్లోర్ - అర కప్పు, బియ్యప్పిండి - 2 బేబుల్ స్పూన్లు, బేకింగ్ సోడా - అర టీ స్పూను, ఉప్పు - రుచికి, మిరియాల పొడి - అర టీ స్పూను, బ్రెడ్ పౌడర్ - ఒక కప్పు, నూనె - వేగించడానికి.

**తయారుచేసే విధానం:** ముందుగా ఉల్లిపాయల్ని అడ్డుగా తరిగి రింగులుగా విడదీయాలి. ఒక పాత్రలో మైదా, కార్న్ ఫ్లోర్, బియ్యప్పిండి, బేకింగ్ సోడా, ఉప్పు, మిరియాల పొడి కలిపి తగినంత నీరు పోసి జారుగా కలపాలి. దీన్నో ఉల్లి రింగులు ముంచి బ్రెడ్ పొడిలో జాగ్రత్తగా దొర్లించి పక్కనుంచాలి. అన్నీ అయ్యాక నూనె తక్కువ వేడిపై ఉండగానే వేగించి తీయాలి. లేదంటే మాడిపోతాయి. వర్షాకాలం సాయంత్రం టిఫిన్ గా టమాటో కెచప్ తో తింటే బాగుంటాయివి.

పచ్చి కూరగాయల రసాలు తాగడం వల్ల ఉపయోగాలేమిటి?

-స్వరూప, సికింద్రాబాద్

కూరగాయలన్నీ పోషకాలనందించేవే. కొన్ని రకాల పచ్చి కూరగాయల్లో విటమిన్ - సి అధికంగా ఉంటుంది. ఉడికించినా, కూరగా వండినా ఈ విటమిన్ - సి పరిమాణం తగ్గుతుంది. అందువల్ల ఆహారంలో కొంత వరకు పచ్చి కూరగాయలను చేర్చుకోవడం మంచిదే. రసాలూ, జ్యూస్ ల రూపంలో తీసుకుంటే మాములుగా ఇష్టంగా తినలేని కూరగాయలను బలవంతంగా తీసుకున్నట్టు అవుతుంది. అయితే కూరగాయల జ్యూస్ లను రుచిగా చేసుకునేందుకు చక్కెర, బెల్లం, తేనె మొదలైనవి కలపడం వల్ల వాటిలో కెలోరీలు అధికమవుతాయి. అంతేకాకుండా జ్యూస్ చేసి వడకట్టి పైన పిప్పిని పడేయడం వల్ల ఎంతో విలువైన పీచుపదార్థాల్ని కోల్పోతాం. కాబట్టి వీలున్నంత వరకు పచ్చి కూరగాయలను సలాడ్ల రూపంలో తీసుకుంటేనే ఎక్కువ పోషకాల్లోస్తాయి.

# పచ్చి కూరల రసాలు మంచివేనా?



**పుడే & న్యూట్రిషన్**

వ్యాయామం చేసిన తరువాత నీరసంగా, తలనొప్పిగా ఉంటోంది. బయట రూమ్ లో ఉండడం వల్ల పోషకాహారం వండుకునే సమయం ఉండడం లేదు. తేలికగా లభించే పోషకాహారం గురించి తెలియచేయండి.

- వాసు, విజయవాడ

వ్యాయామం యొక్క సత్ఫలితాలు పూర్తిగా అందాలంటే తగిన ఆహారం తీసుకోవాలి. వ్యాయామం చేయడానికి ఓ అరగంట ముందు అరటి పండు లేదా రెండు ఖర్జూరాలు తీసుకుంటే అలసట వేయకుండా కావలసిన శక్తి వస్తుంది. వ్యాయామం తరువాత వచ్చే తలనొప్పికి డీహైడ్రేషన్ కారణం కావచ్చు. మధ్యలో కొద్దిగా నీళ్లు తీసుకుంటూ ఉంటే అలసట లేకుండా ఎక్సర్ సైజ్ లు పూర్తి చేయగలుగుతారు. ఒక వేళ మీ వ్యాయామ సమయం గంటన్నర కంటే ఎక్కువ ఉంటే మధ్యలో ఏదైనా ఆహారాన్ని తీసుకోవాలి. వ్యాయామం ముగిసిన ముప్పై నుండి నలభై నిమిషాల లోపు అరటిపండు, పాలతో చేసిన మిల్క్ షేక్ కానీ, బాదం, ఆక్రోబ్ లాంటి గింజలు, లేదా కొద్దిగా పళ్ళు, పెరుగు లాంటివి తీసుకుంటే మంచిది. అరటిటరు నుండి ముప్పావు లీటర్ నీళ్లు తీసుకుంటే చెమట ద్వారా శరీరం నుండి పోయిన నీటిని భర్తీ చేసుకోవచ్చు. అలాగే భోజన వేళల్లో ప్రొటీన్ కోసం ఉడికించిన గుడ్లు, పప్పు ధాన్యాలు, ఉడికించిన శనగలు, రాజ్మా, అలసందలు తీసుకోండి. అవకాశాన్ని బట్టి వారానికి ఒకటో రెండో సార్లు మాంసాహారం తీసుకోవచ్చు. పైవన్నీ కూడా తేలికగా రూమ్ లో తయారు చేసుకోగలిగినవే. వీటన్నిటి వల్ల అలసట తగ్గి, శరీరం త్వరగా కోలుకుంటుంది. వ్యాయామం చేయని రోజుల్లో కూడా ఆహారం, నిద్ర విషయంలో జాగ్రత్తలు తీసుకున్నట్లయితే ఆరోగ్యాన్ని పదిలంగా కాపాడుకోవచ్చు.

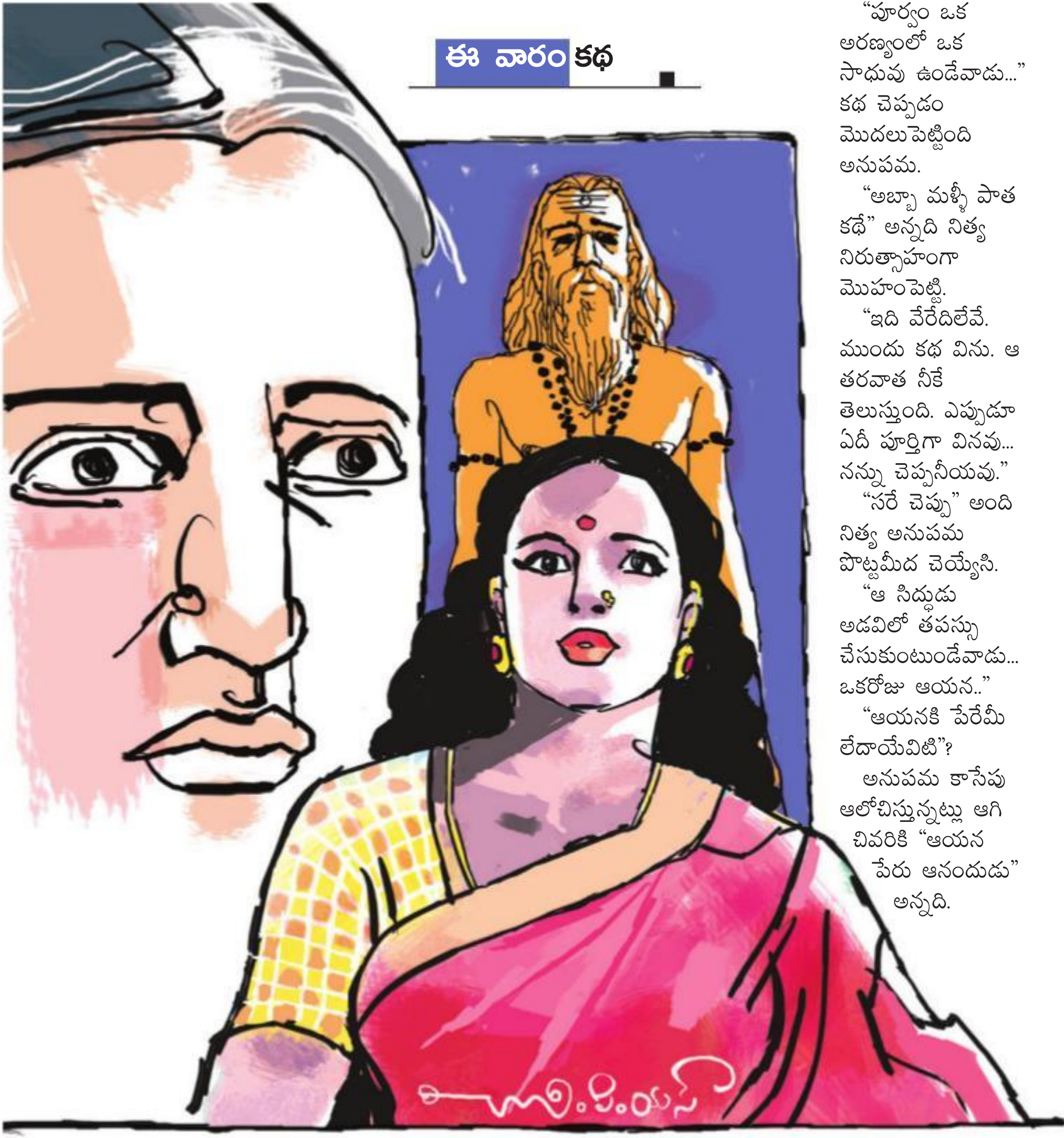


మెనోపాజ్ దశలో ఉన్న మహిళలు ఎలాంటి ఆహారపు జాగ్రత్తలు పాటించాలి?

- గాయత్రి, ఆదిలాబాద్

మెనోపాజ్ దాటిన మహిళల్లో కెలోరీల అవసరం కొంత తగ్గుతుంది కానీ విటమిన్లు, ఖనిజాల ఆవశ్యకత పెరుగుతుంది. ఈ సమయంలో వైద్యుల సలహామేరకు ప్రొటీన్లు, విటమిన్లు, ఖనిజాల సప్లిమెంట్లను తీసుకోవచ్చు. మెనోపాజ్ లో వచ్చే హార్మోన్ల మార్పుల వల్ల ముఖ్యంగా పొట్ట చుట్టూ కొవ్వు పేరుకోవడం అధికమవుతుంది. బరువు నియంత్రణలో ఉంచేందుకు ఎక్కువ శ్రమపడవలసి ఉంటుంది. అన్నం కంటే కూర, పప్పు ఎక్కువగా తినడం, రోజుకు కనీసం రెండున్నర లీటర్ల నీళ్లు తాగడం, రెండు మూడు సార్లు పండ్లు తీసుకోవడం మంచిది. మెనోపాజ్ దశలో ముఖ్యంగా ఎముకల దృఢత్వం తగ్గకుండా ఉండాలంటే కాల్షియం బాగా ఉండే పాలు, పెరుగు, పనీర్, అన్ని రకాల గింజలు దినసరి ఆహారంలో భాగం చేసుకోవాలి. పచ్చక్క, ఉప్పు, కారం పదార్థాలు, నూనెలో వేయించిన పదార్థాలు, టీలు, కాఫీలు మానెయ్యడం లేదా తక్కువగా తీసుకోవడం మొదలుపెట్టాలి. వారంలో కనీసం ఐదురోజులు, రోజుకు నలభై ఐదు నిమిషాల పాటు వ్యాయామం చేయాలి. కేవలం నడక మాత్రమే కాకుండా ఎముకల దృఢత్వాన్ని కాపాడే వ్యాయామం చేయాలి. రాత్రివేళ ఆరు నుండి ఎనిమిది గంటల నిద్ర చాలా అవసరం.





## ఈ వారం కథ

“పూర్వం ఒక అరణ్యంలో ఒక సాధువు ఉండేవాడు...” కథ చెప్పడం మొదలుపెట్టింది అనుపమ.

“అబ్బా మళ్ళీ పాత కథే” అన్నది నిత్య నిరుత్సాహంగా మొహంపెట్టి.

“ఇది వేరేదిలేవే. ముందు కథ విను. ఆ తరవాత నీకే తెలుస్తుంది. ఎప్పుడూ ఏదీ పూర్తిగా వినవు... నన్ను చెప్పనీయవు.”

“సరే చెప్పు” అంది నిత్య అనుపమ పొట్టమీద చెయ్యేసి.

“ఆ సిద్ధుడు అడవిలో తపస్సు చేసుకుంటుండేవాడు... ఒకరోజు ఆయన...”

“ఆయనకి పేరేమీ లేదాయేమిటి?”

అనుపమ కాసేపు ఆలోచిస్తున్నట్లు ఆగి చివరికి “ఆయన పేరు ఆనందుడు” అన్నది.

చీకటిగా ఉన్న పడకగది తలుపు తెరుచుకోవడంతో హాల్లో వెలుగుతున్న ట్యూబులైటు వెలుతురు కొద్దిగా లోపలికి ప్రవేశించింది. మూసుకున్న రెప్పపై పడిన వెలుతురుకు అనుపమ కళ్ళు చికిలించి చూసింది.

“పడుకున్నావా నానమ్మా” అంటూ నిత్య లోపలికి వచ్చి అనుపమ పక్కలో పడుకుంది.

మామూలుగా అయితే నిత్య రాత్రి తొమ్మిదింటికే నిద్రపోతుంది. మర్నాడు ఆదివారం స్కూలు లేకపోవడంతో పదవుతోన్నా పడుకోమని అమ్మ చెప్పలేదు.

హాల్లో నేలమీద పరిచిన పుస్తకాల మీద తల పెట్టుకుని చింటూ ఎప్పుడో నిద్రలోకి వెళ్ళిపోయాడు. వాడు ఒకపక్క టీవీ చూస్తూ మరోపక్క హాంవర్క్ చేస్తూ తొందరగానే నిద్రపోతాడు. రోజూ ఎవరో ఒకరు వాడి పుస్తకాలు సర్ది వాడిని ఎత్తుకుని పక్కమీదకు తీసుకువెళ్ళాల్సిందే. తమ్ముణ్ణి అమ్మ బెడ్రూమ్లోకి మార్చి నిత్యని గదిమీ టీవీ కట్టేసాక నిత్య నిరుత్సాహంగా వచ్చి నానమ్మ పక్కలో చేరింది.

“మీ నాన్నింకా ఆఫీసునుంచి రాలా? తమ్ముడేడీ” అన్నది అనుపమ మనవరాలితో పక్కలో సర్దుకుంటూ.

“నాన్నింకా రాలేదు.. తమ్ముడెప్పుడో పడుకున్నాడు. ఏదైనా కత చెప్పు” అన్నది నిత్య. నిజానికి నిత్యకి నానమ్మని కథ చెప్పమని అడగడం ఒక వంకే. నానమ్మ పక్కలో చల్లదనానికి వెంటనే నిద్రొచ్చేస్తుంది.

“ఏరోజైనా చెప్పిన కత పూర్తిగా విన్నావా? కథలేదు ఏంలేదు.”

“నీకే కథ చెప్పడం రాదు. ఏదీ అర్థమయ్యేలా చెప్పవు.”

“ఏంటే ఏదైనా అర్థమవుతుంది. సరే విను. నిద్రపోకు.”

అనుపమ వెల్లకిలా పడుకుని దిండుమీద తలాన్ని చెప్పడం మొదలెట్టింది. నిజానికి అనుపమకి అంతబాగా పిల్లలకి కథలు చెప్పడం రాదు. చిన్నతనంలో తండ్రి దగ్గర కథలు వినిందిగానీ అవేమీ గుర్తులేవు. ఎప్పుడోవిన్న రాజా గారి ఏడు చేపలు కథలో చివరికి చేపలు ఏమౌతాయో కూడా మర్చిపోయింది. రాజాగారు వేటకివెళ్ళి ఏడు చేపలు తేవడం వరకే ఆమె ఎరుగుదును.. ఇన్నేళ్ళ కాలంలో.

ఎప్పుడన్నా మనవరాలు కథ చెప్పమన్నప్పుడు అప్పటి కప్పుడు ఏవేవో తనకు తోచింది, ఊహాకి అందినదల్లా కల్పించి చెబుతుంది. ఆ కథలకి తీరూతెన్నూ ఉండదు. మొదలు పెట్టగానే నిత్య నిద్రలోకి వెళ్ళిపోతుంది. కనుక అనుపమ చెప్పేదన్నీ అసంపూర్ణ కథలే.

# పడవ సాయం

బి. అజయ్ ప్రసాద్ ✍

“ఆనందుడా? అదేం పేరు? మునీశ్వరులకు అలాంటి పేర్లు కూడా ఉంటాయా?”

“అదంతేలేవే. కొందరు సాధువులకి అలాంటి పేర్లే ఉంటాయి. బుద్ధుడి శిష్యుడు లేడూ... ఆయన పేరుకూడా ఆనందుడే.”

“ఓహో.. అయితే ఈయన బౌద్ధభిక్షువా?”

“కాదు. కానీ అలాంటివాడే అనుకో. సన్యాసులందరూ ఒకటే. మొత్తానికి అతడొక అరణ్యంలో తపస్సు చేసుకునే ముని.”

“సరే అయితే చెప్పు.”

“ఆ సాధువుకి తపస్సు మీద విసుగు పుట్టి అరణ్యమంతా తిరిగి చూడాలని కోరిక కలిగింది. తన ఆశ్రమాన్ని శిష్యులకు అప్పగించి అతడు అరణ్యయాత్రకు బయలుదేరాడు.

ఆయన అలా తిరుగుతూ అడవిలో వింతలు, విశేషాలు చూసుకుంటూ కొండలు, కోనలు దాటి చివరికి ఒక పెద్ద పర్వతాన్ని చేరుకున్నాడు. ఆ పర్వతంపైన అంతా దట్టమైన అడవి. ఆరోజు పౌర్ణమి కావడంతో చంద్రుడు ఆకాశంలో బంగారుపశ్చింలా వేలాడుతున్నట్లు మెరుస్తున్నాడు. అతడు పగలంతా తిరిగిన అలనట చేత ఆ రాత్రి అక్కడే ఉన్న ఒక బండరాయి మీద నిద్రపోయాడు.

ఆ రాత్రి ఆయనకి ఒక కల వచ్చింది. కలలో ఒక స్త్రీమూర్తి నదిలో భుజాలవరకూ మునిగి తల మాత్రమే కనిపిస్తూ ఎవరికో చేతులెత్తి నమస్కరిస్తున్నది. ఆమె చుట్టూ నల్లటి తలవెంట్రుకలు నీళ్ళమీద తేలుతూ ఉన్నాయి. సాధువుకి వెంటనే మెలకువ వచ్చి లేచి కూర్చున్నాడు. ఒళ్ళంతా చెమటపట్టింది. కలలో కనిపించిన ఆమెని గుర్తుపట్టలేకపోయాడు. ఆయన తన కుటుంబాన్ని విడిచిపెట్టి చాలా సంవత్సరాలైపోయింది. తల్లిదండ్రులు, భార్యాపిల్లలు, బంధువులు, స్నేహితులు.. వీళ్ళందరి రూపురేఖలు ఇప్పుడు ఆయనకు గుర్తులేవు. ఇన్ని సంవత్సరాల తరవాత వాళ్ళు ఇప్పుడు ఎక్కడ ఉన్నారో

కూడా ఆయనకు తెలీదు.

కలలో కనిపించిన ఆవిడని గుర్తు తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నించాడు సాధువు. ఎంత ప్రయత్నించినా ఆమెవరో తెలుసుకోలేకపోయాడు.

తిరిగి నిద్రలోకి జారుకుని ఉదయాన్నే తిరిగి తన ప్రయాణం మొదలుపెట్టాడు.

పర్వతం దాటుకుని కొంతదూరం నడిచాక ఆయనకు చప్పుడు లేకుండా పాకుతున్న పామువలె ప్రవహిస్తున్న నది కనిపించింది. తెరలు తెరలుగా పొర్లిపోతున్న అలలకింద లోతు ఎక్కువ లేనట్లు, మనుషులు నడిచిపోడానికి వీలుగా మోకాలెత్తు నీళ్ళు మాత్రమే ఉన్నట్లుగా, తన లోతు తనే ఎరుగనట్లు నది ప్రశాంతంగా పోతూ ఉంది.

సాధువు ఒక్క క్షణం అక్కడే నిలబడి నదివంక చూశాడు. అక్కడ నుండి చూస్తే ప్రవాహం కింద నీటి అడుగు కనిపించేదానికంటే ఇంకా లోతైనదిగా అనిపించింది. ఒక్క క్షణం అక్కడే నిలబడి ఆలోచించాడు. నీళ్ళలోంచి నడిచి వెళ్ళలేదు. అక్కడ పడవసాయం కూడా ఏదీ లేదు. కానీ అవతలికి వెళ్ళక తప్పదు.. ఎలా?

“మరి ఆయన నదిని ఎలా దాటుకుని వెళ్ళగలడు?” అనిచెప్పి మనవరాలి వంక చూసింది అనుపమ.

నిత్య ఎప్పుడు నిద్రలోకి వెళ్ళిపోయిందో తెలీదు. పడుకున్న పదినిమిషాలకే నిద్రలోకి వెళ్ళిపోతుంది నిక్కీ.. తనమీదున్న మనవరాలి కాళ్ళూ చేతులు పక్కకి సర్ది మళ్ళీ వెల్లకిలా పడుకుంది.

అర్ధాంతరంగా అక్కడే ఆగిపోయింది కథ. సాధువు అక్కడే నిలుచుండిపోయాడు. ఆ తరవాత?... ఆ తరవాత ఏమౌతుందో తనకే తెలీదు.

అతడు నదిని దాటలేదు.

తనకూ నిద్రరాదు.

నిద్రపోవాలని కళ్ళు మూసుకుని చూసింది. నిద్ర వచ్చేట్లు కనిపించలేదు. కొద్దిసేపు కళ్ళు తెరిచి చీకట్లోకి చూస్తూ అలానే పడుకుంది.

ప్రతిరాత్రి అనుపమ ఎడతెగని ఆలోచనలతో అటూ ఇటూ దొర్లి ఏరాత్రికీ నిద్రపోతుంది. పడుకోగానే ముందు మోకాళ్ళ నొప్పులు మొదలవుతాయి. లేచి కాళ్ళకి కొబ్బరినూనె రాసుకుంటుంది. ఆ తరువాత

గాలాడుతున్నట్లు అనిపించదు. కిటికీ తలుపు బయటకి తెరిచి పెట్టుకుంటుంది.

అనుపమకి చెబుతున్న కథని ఏంచేయాలో అర్థం కాలేదు. తను చెబుతున్న కథ తనకే వింతగా అనిపించింది. ఇలా ఎప్పుడూ జరగలేదు. మనవరాలికి అంతకుముందు ఎన్నో కథలు చెప్పినా అవేమీ ఆమెకు గుర్తులేవు.

ఈ కథని అక్కడే ఆపాలనిపించలేదు. కళ్ళముందు కథలో నది ఒడ్డున నుంచుండిపోయిన సిద్ధుడు మళ్ళీ గుర్తుకువచ్చాడు.

అతడికి ఎదురుగా లోతైన నది. అవతలి ఒడ్డుని చేరాలి. ఎలా? ఎదురుగా దట్టమైన ఆకుపచ్చని అరణ్యం అతడిని రమ్మని పిలుస్తూ ఉంది.

ఇంతలో బెడ్రూమ్ తలుపు సగం తెరుచుకుని హాలులోని ట్యూబ్ లైట్ వెలుతురు మళ్ళీ లోపలికి వచ్చింది. కొడుకు లోపలికివచ్చి “పడుకున్నావుటే అమ్మా.. మందులేసుకున్నావా” అని అడిగి ఆమె సమాధానం వినకుండానే నిత్యని రెండు చేతుల్లో ఎత్తుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

తలుపు మూసుకుంది. గది లోపలంతా మళ్ళీ చీకటి! కళ్ళుమూసుకుని నిద్రపోవాలని చూసింది. చీకట్లో చల్లటి బండరాయిమీద జారుతున్నట్లు అనిపించింది.


ఆ తరవాత ఎక్కడో మొదలైన ఆలోచనలు ఎక్కడికో వెళ్ళాయి. చిన్నప్పుడు గడ్డివాము పక్కన తాటిచెట్టుకు ఆనించి పెట్టిన నాన్న సైకిలు, నీడలో గడ్డి నెమరువేస్తున్న తమ గేదె. పెరట్లో వేడినీళ్ళ కోసం అమ్మ పెట్టిన కట్టెల పొయ్యి పొగ..

తిరిగి తిరిగి అక్కడికే వచ్చే తీరూతెన్నూలేని ఆలోచనలు. ఆ కథ కొనసాగితే బాగుండుననుకున్నా కాసేపటికి నిద్రొస్తే బాగుండును అనిపించింది. ద్వంద్వం. గదిలోపలి చీకటికీ గది బయటి వెలుతురులాంటి ద్వంద్వం.


అసలు నిద్రంటే ఏమిటి? రాత్రికి వచ్చిపోయి పొద్దున్నే లేవడం..

**జస్ షాల్**


నిమ్మరసం సులువుగా రావాలంటే... నిమ్మచెక్కని సగానికి కోశాక ఫోన్తో నాలుగైదు సార్లు గుచ్చాక పిండితే మంచి ఫలితం ఉంటుంది.

పండ్లను పేపర్ బ్యాగుల్లో పెట్టి ఫ్రిజ్లో పెడితే త్వరగా పండిపోకుండా ఎక్కువ కాలం తాజాగా ఉంటాయి.



చెక్క గరిటెలు వాడుతున్న కొద్దీ పాతవిగా, నల్లగా మారు తుంటాయి. వాటిని నీటిలో వేసి కాసేపు ఉడకబెట్టి తోమితే తెల్లగా వచ్చేస్తాయి.



ఎప్పుడైనా స్టవ్ నుంచి మంట పెద్దదిగా వచ్చినప్పుడు భయపడకుండా కాస్త బేకింగ్ సోడాని చల్లండి. మంట తగ్గిపోతుంది. బేకింగ్ సోడా, మంటతో కలిసి కార్బన్ డైయాక్సైడ్ ను విడుదల చేస్తుంది. దీని వల్ల మంట చల్లారిపోతుంది.

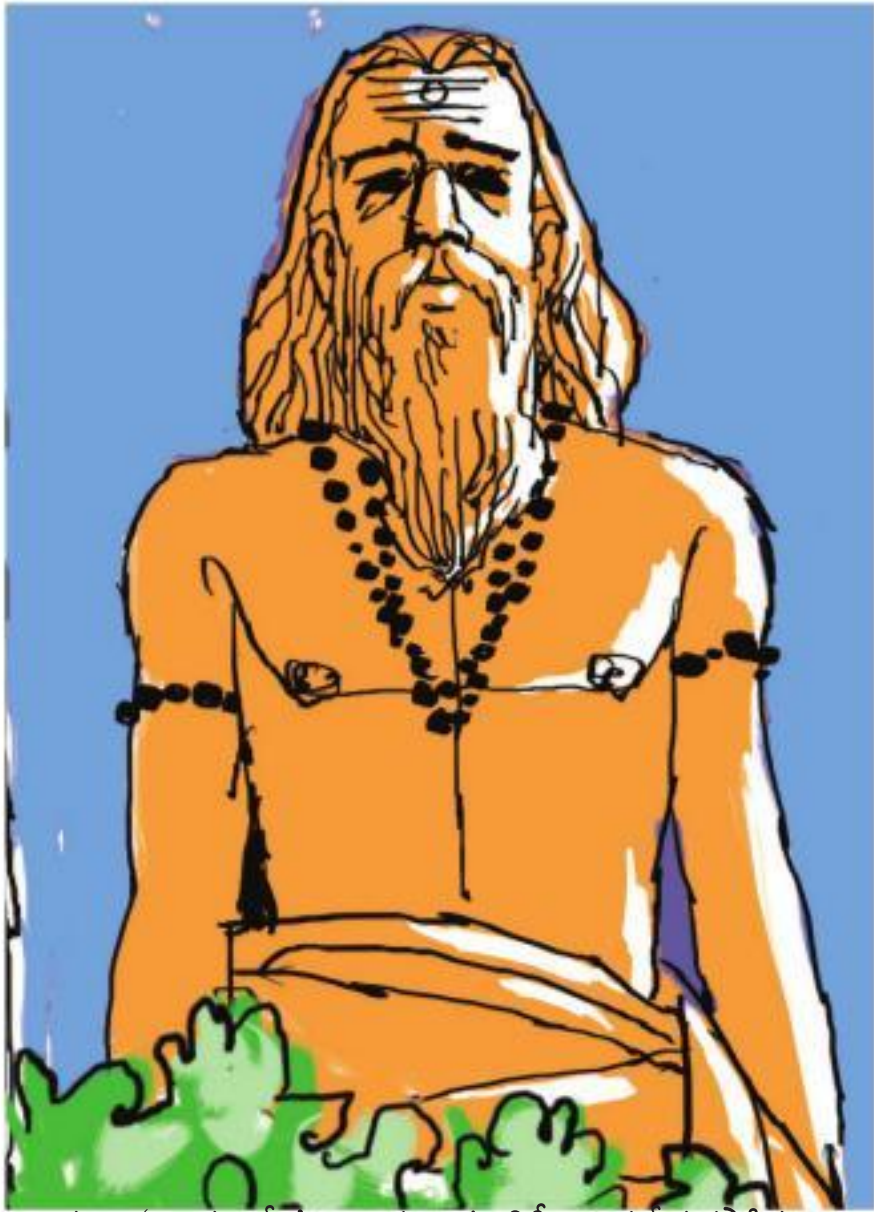


స్త్రీలు పాత్రలు, సింకులను శుభ్రపరచడానికి మైదా, వరి పిండి లేదా గోధుమపిండిని ఉపయోగించ వచ్చు. వస్తువులపై పొడిని క్లీనింగ్ క్లాత్తో తుడవాలి. ఆ తరువాత నీటితో కడిగితే మెరుస్తాయి.

చాకులు, కత్తులు తుప్పుపడితే వాటిని నిమ్మరసంలో కొన్ని నిమిషాల పాటూ నానబెట్టండి. ఆ తరువాత తోమితే తుప్పు పోయి మెరుస్తాయి.







మరి 'చావంటే?' - ఇక ఎప్పుటికీ నిద్రలేవకపోవటం. "లేవని నిద్ర. నిద్రనుంచి మెలకువ రాకపోవడమే మరణం. అంతకుమించి మరేంలేదు" అనేవాడు ఆమె భర్త. అతను చావంటే భయపడలేదు. అనుకున్నట్లుగానే చాలా తేలికగా వెళ్ళిపోయాడు. ఒకానొక ఉదయం కూర్చున్నవాడు కుర్చునట్లుగానే కళ్ళు మూశాడు.

తనకే ఏ నిద్రా రావడంలేదు ఆమె చావుకు ఎప్పుడూ భయపడలేదు. బతకాలన్న తీపీ లేదు. చచ్చిపోవాలన్న చింతా లేదు. కనుచూపు మేరలో మనుషులెవరూలేరు. నది ఒడ్డున పడవసాయమేదీ లేదు.

సాధువు ఎటూ కదలక అక్కడే నుంచుండి పోయాడు. అతడి తెల్లటి పొడవాటి గడ్డం గాలికి పైకిలేస్తూ ఉంది. అతడు ముందుకు ఎలా వెళ్ళాలా అని ఆలోచిస్తున్నట్లు నిశ్శబ్దంగా ప్రవహిస్తున్న నది వంక చూస్తున్నాడు. అతడు ఆలోచిస్తున్నాడా లేక ఊరికే అలా నుంచున్నాడా? ఆయన మనసులో ఏముందో ఎవరికి తెలుసు?

ఆలోచిస్తే నిద్రపట్టదు. ఆలోచించొద్దు అనుకుంటూనే ఏదోవొకటి ఆలోచిస్తూనే ఉంది. మనసు ఒకచోట స్థిరంగా ఉండటంలేదు. ఉదయంపూట పార్కులో యోగా చెప్పే కుర్ర మాష్టారు 'కాసేపు కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచన లేకుండా ఏకాగ్రత పాటించండి' అంటాడు. ఏదీ ఆలోచించకుండా ఎలా ఉండగలరు? కళ్ళు మూసుకుంటే ఏ ముక్కుమీదకో పోతుంది ధ్యానం. కాదు కాదని ఆలోచన మళ్ళించుకుని మారిస్తే కళ్ళు మూసుకున్న చీకట్లో చిన్ననాటి రోజులు గుర్తుకొస్తాయి. ఏ దరి చేరని ఆలోచన. ఒడ్డు ఒడ్డు అనుకుంటూ మనసుని సర్దుకుని ఆలోచనల్ని వెనక్కి లాక్కుంది. మళ్ళకున్న ఏకాగ్రతతో మనక మనక దృశ్యాలు కరిగిపోయాయి. పలచబడిన నలుపు తెలుపు నీడలమధ్య మనుషులు కనుమరుగయ్యారు.

నిద్ర ఇప్పట్లో పట్టేట్టులేదు. అటువైపుకు తిరిగి పడుకున్నదల్లా తిరిగి ఇటువైపుకు మళ్ళింది. కళ్ళముందు ఏదీ కనపడకూడదని రెప్పులు మూసుకునే ఉంచుకుంది. కళ్ళముందు నిలువెత్తు నల్లటి చీకటి.

'అన్ని ఆలోచనలు రద్దుచేసుకుని, అన్ని నేనులు, వెనక్కినెట్టి ముందు ఆ వెనకనున్న ఒకే ఒక్క ఆ సువ్వెవరో తెలుసుకోమన్నాడట రమణ మహర్షి.. ఆలోచన లేకుండా ఎలా? ఎవరూ లేదంటున్న నీ లోపల ఎవరు? నిద్రపోతే ఆలోచన పోతుంది. నిద్రపోవడం ఎలా? అదెప్పుడొస్తుందో తెలీదు. వచ్చేవరకు వేచిచూడాల్సిందే. వచ్చాక ఆ రాత్రిని దాటేయవచ్చు. నిద్రపోతే అన్నీ రద్దవుతాయి.

ఎక్కడినుంచో దగ్గరకి కొట్టుకువస్తున్న జ్ఞాపకాల దొంతరల్ని దూరంగా నెట్టేసింది. బలవంతంగా లోపల అన్నీ తలుపులు మూసుకుంది.

లాభంలేదు. .. ఏకాగ్రత కుదరడం లేదు. ఆ సాధువే నయం.

సాధువు నదిని దాటడానికి ఒడ్డున నుంచునే ఉన్నాడు. ఎవరికోసమో ఎదురుచూస్తున్నట్లు.. పడవవాడి కోసమా?

చిన్న చిన్న అలలు .. కొన్ని వేల పక్షులు రెక్కలు విచ్చుకుని ఎగురుతున్నట్లు.. ఒకదాని తరవాత ఒకటి ముందుకు ప్రవహిస్తూ... నది మెలికలు తిరుగుతూ నన్ను దాటుకుని వెళ్ళు అని పిలుస్తున్నట్లుంది.

చిన్నప్పుడు కార్తీకమాసంలో సముద్రస్నానానికి వెళ్ళినప్పుడు నీళ్ళలో ఆడుకున్నారు. ఆరోజు చిన్నక్క వేసుకున్న ఆకుపచ్చ పరికిణీ మీద మామిడి పిందె డిజైను ఇంకా గుర్తుంది. అమ్మని తనకూ అలాంటి లంగానే కొనిపెట్టిమని చాలాసార్లు అలిగింది. ఇప్పుడేమయింటుంది ఆ పరికిణీ? చీకిపోయి ఏ భూమిపొరల్లోనో కలిసిపోయింటుంది. ఒకవేళ కాలిపోతే పొగగా మారి ఎప్పుడో గాల్లో కలిసిపోయింటుంది. ఇన్ని సంవత్సరాల తరువాత ఇంకా ఉంటుందా?

"అక్కయ్యాకి వేవకాయంత వెర్రి.." అని వెక్కిరించేవాళ్ళు చెల్లెళ్ళు. "కాదు కాదు గుమ్మడికాయంత" అనేవాళ్ళు అక్కయ్యలు. "పగటికలలు కంటావేమిటే పిచ్చిమొహందానా" అని తిట్టేది అమ్మ.

అటు ఇటు తిరిగి ఆలోచనలు మళ్ళీ ఎక్కడికో వెళ్ళాయి. వాటినుంచి మళ్ళీ బయటికి వచ్చింది. నిజంగానే ఇలాంటి ఊపాలు తనకే వస్తాయా? ఇంకెవరికీ రావా? నిజంగానే తనకేమైనా వెర్రి? నలభై ఐదేళ్ళ వయసులో ఉన్నప్పుడు భర్తకు మధ్యరాత్రి వరకు నిద్రపట్టేది కాదు. మంచం మీద పడుకునే పొద్దుపోయే వరకూ పుస్తకాలు చదువుతూ, రాత్రంతా రేడియో సంగీతం వింటూ, అటూ ఇటూ డొర్లి నిద్ర కోసం సతమతమయ్యేవాడు. చూసిచూసి చివరికి తన పక్కలోకి రమ్మని పిలిచేది.

కాసేపటికి భర్త సొమ్మసిల్లి ఒళ్ళు తెలియని నిద్రలోకి వెళ్ళిపోయేవాడు.

'ఇప్పుడు అదంతా ఎందుకు గుర్తుకొచ్చింది?' అనుపమకి నవ్వొచ్చింది. నవ్వులో సిగ్గుపడింది. మళ్ళీ అటువైపుకు పొర్లింది.

ఒక్క క్షణం నిద్రలోకి వెళ్ళిపోతే ఇక ఏ ఆలోచనలూ దగ్గరకి రావు. కొన్ని గంటలని అవలీలగా దాటేయ్యొచ్చు. ఈ కళ్ళకి ఏ తీరమో దొరకాలి. కంటికి ఏ లోకమూ కనిపించని ఒడ్డున విశ్రాంతి పొందడానికి.. హాయిగా తెల్లారిపోతుంది.

కళ్ళముందు ఎవరెవరో నీడల్లా కదులుతున్నారు. తల్లి, తండ్రి, స్నేహితులు, గతకాలపు మనుషులు. ఇప్పుడు ముసలివాళ్ళే పోయినవాళ్ళు. చనిపోయినవాళ్ళు.

కాలక్రమంలో రూపురేఖలు మారినవాళ్ళు. రంగురంగు బట్టలు, రంగు మాసిన జ్ఞాపకాలు ..

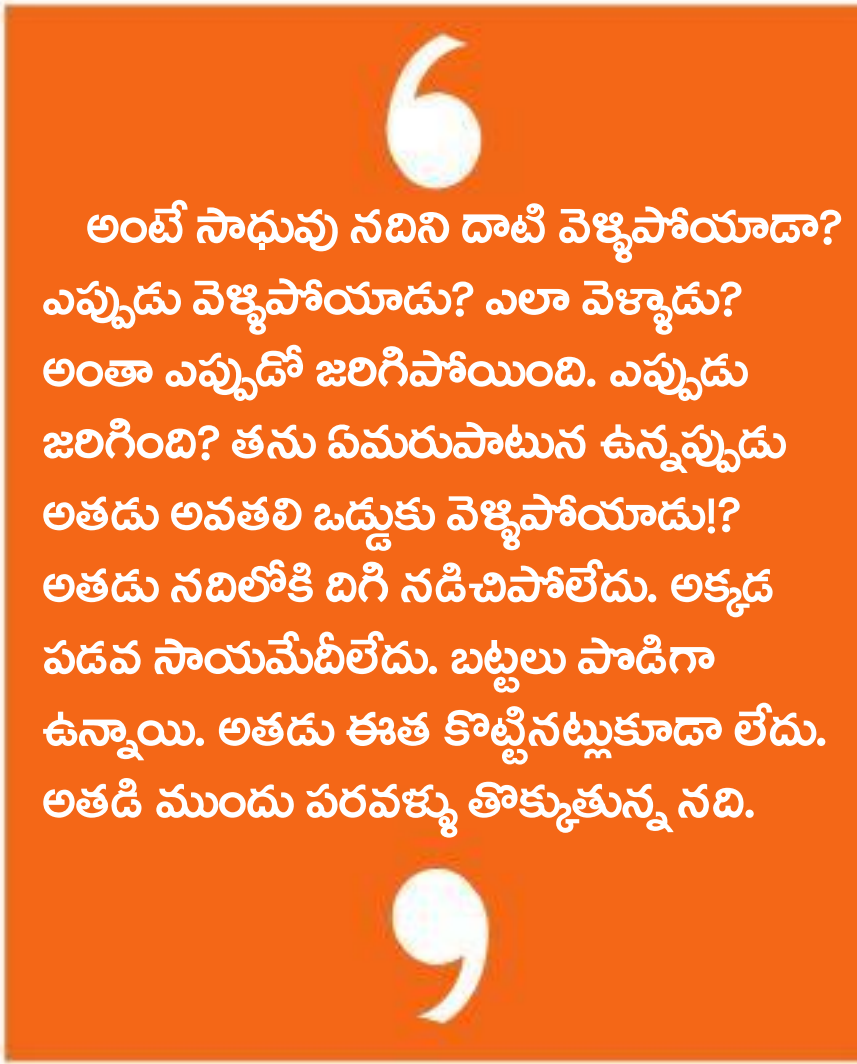
ఆ రోజు.. ఆ కార్తీక మాసపురోజు స్నేహితులతో కలిసి వనభోజనాలకు వెళ్ళారు. తన ఆరుగురు అక్కచెల్లెళ్ళందరూ వచ్చారు. ఎక్కడికి వెళ్ళిందీ గుర్తుకులేదు. చాలాదూరం బస్సులో వెళ్ళి ఆ తరువాత అక్కడనుండి నడుచుకుంటూ వెళ్ళారు.

ఒకచోట పెద్ద కొండని తొలిచి మధ్యన రోడ్డు వేసినట్లుగా ఉంది. నడిచినంతమేరా ఎర్రమట్టిరోడ్డు. ఇంకాస్త ముందుకెళ్ళితే దట్టమైన చెట్లు. దానిమ్మ, బత్తాయి చెట్ల తోట. అందరూ ఒకచోట గడ్డిలో గుండ్రంగా కూర్చున్నారు. ఆ తరువాత ఒక పెద్ద మామిడిచెట్టుకు కట్టిన ఉయ్యాల ఊగారు.

అంతా అయ్యాక అనుపమ చెట్లమీద కాయలు చూసుకుంటూ వాళ్ళందరికీ దూరంగా నడిచింది. ఒక చోట కొమ్మను తప్పించి చూస్తే పెద్ద పెద్ద రాళ్ళమధ్య ఉధృతంగా ప్రవహిస్తున్న నది. నదికి రెండువైపులా దట్టమైన చెట్లు. అవతలివైపు అంతా అడవి.

నదిలో స్పటికంలా అడుగు కనిపిస్తున్న మోకాలెత్తు నీళ్ళలో అక్కడ కొందరు ఆడపిల్లలు రంగురంగు రాళ్ళు ఏరుకుంటున్నారు.

తనూ రాళ్ళు ఏరుకుందామని నీళ్ళలోకి దిగింది.



అరికాళ్ళకి చల్లగా తగిలాయి నీళ్ళు. నీళ్ళ అడుగున గుండ్రటి రంగురంగు రాళ్ళు. కొన్నిటిని గుప్పిటిలోకి తీసుకుంది. అక్కడనుంచి ఇంకొంచెం ముందుకు చూస్తే లోతు ఎక్కువగా ఉంది.

ఇంకాస్త రెండడుగులు ముందుకువేసింది. నీళ్ళలో ముందుకి వంగినప్పుడు తను వేసుకున్న ఆకుపచ్చ పరికిణీ తనకే తెలుస్తూ ఉంది.

ఇప్పుడింకెవరూ లేరు. తననెవరో గమనిస్తున్నారని చటుక్కున తలెత్తి చూస్తే అవతలి ఒడ్డున నిలువెత్తు రాళ్ళమధ్య ఎవరో నిలబడి చూస్తున్నారు. ఎవరది? పరిశీలించి చూసింది. ఆకుపచ్చని చెట్లకివతల నిలువెత్తు రాళ్ళకి అవతల నలిగిపోయిన బట్టలతో నుంచున్న సాధువు!

నీళ్ళు సుదులు తిరిగినట్లు కలవరపడింది. అంటే సాధువు నదిని దాటి వెళ్ళిపోయాడా? ఎప్పుడు వెళ్ళిపోయాడు? ఎలా వెళ్ళాడు? అంతా

ఎప్పుడో జరిగిపోయింది. ఎప్పుడు జరిగింది? తను ఏమరుపాటున ఉన్నప్పుడు అతడు అవతలి ఒడ్డుకు వెళ్ళిపోయాడు!? అతడు నదిలోకి దిగి నడిచిపోలేదు. అక్కడ పడవ సాయమేదీలేదు. బట్టలు పొడిగా ఉన్నాయి. అతడు ఈత కొట్టినట్లుకూడా లేదు. అతడి ముందు పరవళ్ళు తొక్కుతున్న నది.

అతడు ఎవరికోసమో ఎదురుచూస్తున్నట్లు నది ఒడ్డున నుంచున్నాడు!

'ఎవరికోసమై ఉంటుంది?'

'అవతలి ఒడ్డున నుంచున్న అతడి రూపం కళ్ళకి స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. నలిగిపోయిన బట్టలు, వెనక్కి విరబోసుకున్న నల్లటి వెడల్పాటి జుట్టు, గుండెలదాకా పెరిగిన పొడవాటి జీబురు గడ్డం. అంతదూరంనుంచే అతడి మొహంలోకి చూసి ఉలిక్కి పడింది. అతడూ తనవంకే చూస్తున్నాడు!

బాగా పరిచయం ఉన్న మనిషిని చూస్తున్నట్లు! మళ్ళీ ఒకసారి కళ్ళు విప్పార్చుకుని స్పష్టంగా చూసింది. అతడే.

నదిమీద పడవ అలలను కోసుకుంటూ ఒరుసుకుపోయే ఆ మధ్య .. కలగాపులగపు రంగుల మధ్య, ఆమెకు ఏదో తెలుస్తూ ఉంది. ఇంకోటేదో.. ఏదో తెలీడం లేదు.

తను చూసింది తెల్లటి గడ్డం ఉన్న సాధువుని కదా... మరి నల్లగడ్డం ఉన్న ఇతడెవరు? కథలో తనకు కనిపించింది ప్రశాంతంగా ప్రవహిస్తున్న నది కదా ... మరి జలపాతంలా దూకుతున్న ఈ నది ఏమిటి? అక్కడ పల్లంతో కూడిన విశాలమైన ఒండ్రుమట్టి తీరం కదా... మరి జలపాతమై దూకుతున్న ఈ నదికి రెండువైపులా నిలువెత్తు బండరాళ్ళెక్కడివి?

అతడు అవతలి ఒడ్డున నుంచున్నాడు. తను ఇవతలి ఒడ్డున నుంచుని ఉంది! అతడు ఆమెను చూసి తలూపాడు. అవతలి ఒడ్డుకు రమ్మన్నట్లు... అంతేనా? అంతే అయ్యింటుంది! అంతే! ఒకసారి ఆమె తనకేసి చూసుకుని మళ్ళీ ఉలిక్కిపడింది.

నది నీటి మట్టం క్రమంగా పెరుగుతున్నట్లు అనిపించింది. కాళ్ళు నేలకి ఆనడంలేదు. తనెలా ఉందో తనకు తెలియడంలేదు. రంగురాళ్ళను పట్టుకున్న వేళ్ళు ఇంకాస్త గట్టిగా బిగుసుకున్నాయి. వెనక్కి తిరిగి పరిగెడదామని చూసింది.. వెనక్కి ముందుకి కదులుతూ.. ప్రవాహంలో మునిగిపోతూ కొట్టుకుపోతూ తలకిందులై ఊపిరాడనంతలో..

అక్కడ అందరూ చూస్తుండగానే అతడు ముందుకు వంగి తన బలమైన చేతులతో ఆమెను పట్టుకుని నీళ్ళలోంచి బయటకులాగినట్లు, అంతదూరం నుంచి ఆమెను అవతలి ఒడ్డుకులాగాడు.

కొన్ని గంటలు వేచి చూసే సమయం క్షణిక కాలంలో జరిగిపోయింది!

అనుపమకి మెలకువ వచ్చింది. తలంతా చన్నీళ్ళతో స్నానం చేసినట్లు మగతగా ఉంది. ఎదురుచూసే క్షణాల్లో ఏ ఏమరుపాటో నిద్రలోకి తోసింది.

పెద్ద ప్రవాహాన్ని దాటుకుని వచ్చినట్లు మనసంతా ప్రశాంతంగా ఉంది. అడ్డంకులు లేకుండా ఏదో నదిని దాటినట్లు తృప్తిగా ఉంది.

గడియలన్నీ క్షణిక కాలంలో జరిగిపోయినట్లుగానే మెలకువ రాగానే ఆమె తన కలని మరిచిపోయింది.

- 89856 08936

# ట్రామ్ లైబ్రరీ

యమహా నగరి కలీకత్తాపురి సంస్కృతిలో ట్రామ్లు ఓ భాగం. ఇక్కడ తప్పిస్తే దేశంలో మరెక్కడా ట్రామ్లు లేవు. ఆంగ్లేయుల కాలంలో మొదలైన ఈ రవాణా వ్యవస్థ ప్రస్తుతం అవశేషంగా మారింది. మెట్రో పరుగుల ముందు ట్రామ్లు బోసిపోతున్నాయి. ఇక యువత సంగతి చెప్పక్కర్లేదు. అందుకే కోల్కతా అధికారులు ఓ ఆలోచన చేశారు. కాలేజీ స్ట్రీట్లో వెళ్లే ఏసీ ట్రామ్ను గ్రంథాలయంగా మార్చారు. ఈ ట్రామ్ దారిలో ముప్పై వరకూ కాలేజీలు ఉండడం విశేషం. కోలకత్తాలో ఆంఫన్ తుపాన్ బీభత్సం తరవాత ఇప్పుడిప్పుడే ట్రామ్ సర్వీసులను పునరుద్ధరిస్తున్నారు. కాలేజీ స్ట్రీట్ ట్రామ్లో ఎక్కిన ప్రయాణికులను పెన్నులతో పలుకరిస్తున్నారు. గ్రంథాలు, మ్యాగజైన్లను ప్రయాణికులకు అందుబాటులో ఉంచారు. విద్యార్థుల కోసం సివిల్స్, జీఆర్ఈ, బోపెల్ పుస్తకాలను



ఉంచారట. ప్రయాణిస్తున్నంత సేపు ఏ పుస్తకమైనా చదువుకోవచ్చు. ఈ ట్రామ్ లైబ్రరీలో పుస్తక ఆవిష్కరణలు జరిగేలా ప్లాన్ చేస్తున్నారుట. నవంబరులో సాహిత్య ఉత్సవాలు నిర్వహించేందుకు సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. ఇలాంటి చర్యల వల్ల ట్రామ్లపై ప్రజలు ముఖ్యంగా కాలేజీ విద్యార్థులు అనుబంధం పెంచుకునేలా చేయాలని రవాణా సంస్థ భావిస్తోంది.

ఒత్తిడి వల్ల చాలా మంది సుఖనిద్రకు దూరమవుతారు. గంటలు గడుస్తున్నా నిద్రపట్టక ఇటూ అటూ కదులుతూనే ఉంటారు. పడుకోగానే పావుగంటలో నిద్రపట్టలేదో మీపై ఒత్తిడి ఉన్నట్టే లెక్క. చక్కగా నిద్రపోవాలంటే ఆహారం, జీవనశైలిలో చిన్న చిన్న మార్పులు తప్పనిసరి. నిద్రపోయేముందు రోజూ ఒక అరటిపండు తినండి. అలాగే గోరువెచ్చని పాలు తాగండి. ఆ పాలలో చెంచాడు తేనె వేసుకుంటే మరి మంచిది. మసాలా దట్టించిన పదార్థాలకు దూరంగా ఉండండి. కూల్ డ్రింకులు రాత్రిపూట తాగకండి. కాఫీ, టీలు వంటివి సాయంత్రం 5 లోపే కానిచ్చేయండి. చాక్లెట్లు కూడా మానేయండి. ముఖ్యంగా ఫోన్ ను దూరంగా పెట్టండి. పడుకునే ముందు ఒక పుస్తకం చదవడం అలవాటు చేసుకోండి. ఇవన్నీ పాటిస్తే కేవలం పదిరోజుల్లోనే చక్కటి నిద్ర, ఆరోగ్యం మీ సొంతమవుతాయి.

## సుఖనిద్రకు సోపానాలు







# JL50...



# కాలంలోకి ప్రయాణం

హాళీవుడ్ సినిమాల్లో ఎగిరే సైడర్మ్యాన్ చూస్తాం. ఎంజాయ్ చేస్తాం. కానీ అదే సైడర్మ్యాన్ లాంటి సినిమా తెలుగులోనో, హిందీలోనో వస్తే అలాంటి సినిమా తీసినందుకు నవ్వుకుంటాం. అందుకు ఒక ముఖ్య కారణం.. హాళీవుడ్ సినిమాల్లోని అంశాలను నమ్మినంతగా మన సినిమాలని నమ్మం. మనమింకా అమెరికా అంత ఎదగలేదనే భావం మనలో ఎక్కడో ఉంది. అందుకే కొంచెం అడ్వాన్స్ కాన్సెప్టు అయిన సైన్స్ ఫిక్షన్ తరహా సినిమాలు మన ప్రేక్షకులకు అంత సులభంగా ఎక్కువు.

ఉదాహరణకు ఇరవై ఏళ్ల క్రితం వచ్చిన 'మ్యాట్రిక్స్' గుర్తుండే ఉంటుంది. ఆర్టిఫీషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ ద్వారా ప్రతిభావంతంగా ఆలోచించగలిగిన రోబోలను తయారుచేసిన మనిషి, ఆ రోబోలు చివరికి మనుషుల్ని మించిపోతాయని ఆలోచించలేదు. భూమిపై జీవరాశి కొనసాగడానికి ఆధారమైన సూర్యుడు నశించాక, శక్తి ఉత్పత్తి చేసే ఇతర మార్గాలను అన్వేషిస్తున్నప్పుడు, శక్తిని ఉత్పత్తి చేయడంలో ప్రాణంతో ఉన్న మనిషి శరీరంకంటే మంచి పరికరం లేదని గ్రహించాయి రోబోలు. అందుకే మనుషుల్ని బందీలను చేసి, ప్రయోగశాలలో గాజుగ్లాసుల్లో బంధించారు. అలా బంధించిన మనుషుల మెదళ్లలోకి ఎలక్ట్రిక్ సిగ్నల్స్ ద్వారా ఎప్పటికప్పుడు కొత్త సమాచారాన్ని అందిస్తూ కలల ప్రపంచంలోకి నెట్టేశాయి రోబోలు. ఆ కలల ప్రపంచమే నిజమనుకున్న మనిషి శరీరం చురుకుగా స్పందిస్తూ ఉత్పత్తి చేసిన శక్తిని తమ అవసరాలకు ఉపయోగించుకుంటూ బతికేస్తున్న రోబోల కథ - 'మ్యాట్రిక్స్' అనే మూడు భాగాల సినిమా.

ఇది 'మ్యాట్రిక్స్' అనే హాళీవుడ్ సినిమా కథలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం. ఈ సినిమా మనదేశంలో విడుదలైనప్పుడు భారీ విజయం సాధించింది. అయితే ఈ రోజు మనం చర్చించుకునే సినిమా 'మ్యాట్రిక్స్' కాదు. సోనీ లివ్ అనే ఓటీటీ ప్లేయర్లో వచ్చిన 'JL50' అనే నాలుగు భాగాల వెబ్ సీరీస్ గురించి.

కోల్ కతా 2019. AO 26 అనే ప్యాసెంజర్ విమానాన్ని వేర్పాటువాదులు హైజాక్ చేశారు. అదే సమయానికి పశ్చిమ బెంగాల్ లోని ఒక మారుమూల ప్రాంతంలో JL50 అనే విమానం కూలిపోయింది. అయితే ఇక్కడ ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏంటంటే JL50 విమానం 35 ఏళ్ల క్రితం కోల్ కతా విమానాశ్రయం నుంచి బయల్దేరి మాయమైంది. అది ఇన్నేళ్ళు ఏప్పుపోయిందో ఎవరికీ తెలియదు. విచిత్రమైన ఈ కేసు ఇన్వెస్టిగేషన్ కోసం వచ్చిన సీబీఐ ఆఫీసర్ శంతను. ముప్పై ఐదేళ్ల క్రితం మాయమైన విమానం ఇప్పుడు కూలిపోవడం నమ్మశక్యం కాని విషయమైతే... JL50 విమానం కూలిన ప్రమాదంలో బతికి బయటపడ్డ ఇద్దరు వ్యక్తులు సరిగ్గా 35 ఏళ్ల క్రితం ఎలా ఉన్నారో ఇప్పటికీ అలాగే ఉన్నారు. వయసులోనూ, రూపంలోనూ ఏ మాత్రం తేడా లేదు. అంటే JL50 విమానం 1984 లో బయల్దేరి

**వెబ్ సీరీస్:** JL50 (హిందీ)  
**దర్శకులు :** శైలేందర్ వ్యాస్  
**నటీనటులు :** అభయ్ డియోల్, పంకజ్ కపూర్, పీయుష్ మిశ్రా, రాజేష్ శర్మ  
**ప్లాట్ ఫామ్ :** సోనీ లివ్  
**రేటింగ్ :** 8/10



టైం ట్రావెల్ చేసి 35 ఏళ్ల భవిష్యత్తులోకి ప్రవేశించిందా? ఒకవేళ అదే నిజమైతే అలా జరగడం సాధ్యమా? ఈ ప్రశ్నలకు సీబీఐ ఆఫీసర్ శంతను కనుక్కునే సమాధానాలే ఈ వెబ్ సీరీస్ ముఖ్య కథ.

సైన్స్ ఫిక్షన్ అంశాలతో వచ్చిన భారతీయ సినిమాలు తక్కువ. అప్పుడప్పుడో హిందీలో 'మిస్టర్ ఇండియా', తెలుగులో 'ఆదిత్య 369', తమిళంలో 'రోబో'- ఇలాంటి కొన్ని సినిమాలు తప్పితే పెద్దగా విజయం సాధించిన సైన్స్ ఫిక్షన్ సినిమాలు తక్కువ. కానీ ఈ మధ్యన ఆ పరిస్థితి మారుతోందనిపిస్తోంది. JL50 ద్వారా దర్శకుడు రచయిత శైలేందర్ వ్యాస్ ఒక విభిన్నమైన, వాస్తవానికి దగ్గరగా అనిపించేలాంటి వెబ్ సీరీస్ ని రూపొందించడమే కాకుండా, ప్రేక్షకుల మన్ననలు కూడా పొందాడు. భారతదేశంలో వచ్చిన అత్యుత్తమ సైన్స్ ఫిక్షన్/టైం ట్రావెల్ సినిమాల్లో ఒకటిగా JL50 తప్పకుండా ఉంటుంది.

మొత్తం నాలుగు ఎపిసోడ్స్ అయినప్పటికీ కథని పక్కదోవ పట్టనీకుండా, సైన్స్ ఫిక్షన్ కథనాన్ని సామాన్య ప్రేక్షకులకు సైతం అర్థమయ్యేలా తీయడంలో దర్శకుడి ప్రతిభను మెచ్చుకోవచ్చు.

అభయ్ డియోల్, పంకజ్ కపూర్, పీయుష్ మిశ్రా, రాజేష్ శర్మ లాంటి ఉత్తమ నటులను ఎన్నుకోవడం, వారి నుంచి అత్యుత్తమ నటనను రాబట్టుకోవడంలో దర్శకుడు విజయం సాధించాడు. సైన్స్ ఫిక్షన్ సినిమా అనగానే భారీ స్పెషల్ ఎఫెక్ట్స్ లాంటి జోలికి పోకుండా చిన్న బడ్జెట్ లోనే మంచి సినిమాని రూపొందించడంలో కొత్త ఒరవడికి శ్రీకారం చుట్టారు.

బహుశా అమెరికా లేదా ఇతర దేశాల ప్రజలకు ఎప్పుట్నుంచో అందుబాటులో ఉన్న సైన్స్ ఫిక్షన్ సాహిత్యం, సూపర్ హీరో కామిక్స్ కారణంగా, ఆ పుస్తకాల్లో ఉన్న కథలే సినిమాలుగా వచ్చినప్పుడు నమ్మించడం సులభం అయ్యింటుంది. అదే మన దేశానికి వస్తే రామాయణం, భారతం లాంటి పురాణ గాథలు, రాజులు, రాకుమారులు, మంత్రగాళ్ల పాత్రలతో చదువుకున్న జానపద కథలు మనకు అలవాటు. కాబట్టే మనం ఒక దేశంగా సైంటిఫిక్ ఎంత అభివృద్ధి చెందినా మన రక్తంలో ఇంకిపోయిన పౌరాణిక జానపద గాథలే మనకింకా ఇష్టం. ఆ కారణం వల్లే మనమింకా 'బాహుబలి' లాంటి జానపద గాథలనే ఎక్కువ ఇష్టపడతాం. అయితే JL50 లో సైన్స్ ఫిక్షన్ మన దేశ చరిత్రలోని కొన్ని అంశాలను కలపడం మరొక ముఖ్య పరిణామం అని చెప్పొచ్చు. రాబోయే సైన్స్ ఫిక్షన్ సినిమాలకు ఇదొక మోడల్ గా కూడా మారవచ్చు.

విచిత్రమైన విషయం ఏంటంటే - ప్రపంచంలో మొట్టమొదటిసారిగా టైం ట్రావెల్ గురించి రాసింది మన పురాణాల్లోనే! బలరాముడు భార్య రేవతి మొట్టమొదటి టైం ట్రావెలర్ అని చెప్పొచ్చు. కానీ ఆ కథల్ని మనం పురాణాలుగానే చూస్తాం. హాళీవుడ్ లో అయితే దాన్నిక సైన్స్ ఫిక్షన్ కథ చేసిస్తారు.

మనందరికీ తెలిసిన మరొక విషయం - విష్ణు మాయ. మనమంతా శ్రీ మహావిష్ణువు శేషపాస్సుపై పవళించి ఉండగా కన్న కలలోని పాత్రల మే అని మన పురాణాల్లో చాలా చోట్ల చెప్పబడింది. ఇదే విషయాన్ని ఆధారం చేసుకుని హాళీవుడ్ వాళ్లు 'మ్యాట్రిక్స్' సినిమా తీశారు.

మన పురాణాలను, సైన్స్ ఫిక్షన్ కలిపితే అద్భుతమైన కథలు వస్తాయనే దానికి ఒక చిన్న ఉదాహరణ JL50 వెబ్ సీరీస్. తప్పక చూడదగ్గ వెబ్ సీరీస్ ఇది.

- వెంకట్ శివారెడ్డి,  
venkat@navatarangam.com

## తీగల్లోని మాటల రహస్యాలు

ఫోను లేనిదే క్షణం గడవని రోజులివి. కానీ మనం మాట్లాడే మాటలు అవతలి వాళ్లకు ఎలా చేరుతాయనేది మనలో చాలా మందికి తెలియదు? ఎన్ని రకాల ఫోనులున్నాయి? అవి ఎలా పనిచేస్తాయి? అలెగ్జాండర్ గ్రాహం బెల్ ఫోన్ కనిపెట్టినప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకు ఫోన్ లో వచ్చిన మార్పులేంటి? వంటి అన్ని విషయాలను కూలంకషంగా వివరిస్తుంది ఈ 'టెలిఫోను కథ'. పాపులర్ సైన్స్ రచయితగా డా. మహీధర నళినీమోహన్ అందరికీ సుపరిచితమే. ఈ పుస్తకాన్ని చిన్నచిన్న వాక్యాలతో, సూక్ష్మ విషయాలు సైతం అందరికీ అర్థమయ్యేలా అద్భుతంగా రాశారు. సందర్భానుసారంగా ఇచ్చిన బొమ్మలు విషయాలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపకరిస్తాయి. ఒకే సమయంలో వెలువడే లక్షలు, కోట్ల సంభాషణలు కలిసిపోకుండా ట్యూనింగ్ ఎలా పని చేస్తుంది? శబ్దతరంగాలు విద్యుత్ తరంగాలుగా, అవి మళ్లీ శబ్ద తరంగాలుగా ఎలా మారతాయి? లాంటి ఎన్నో అనుమానాలను ఈ పుస్తకం చదివి ఇట్టే నివృత్తి చేసుకోవచ్చు. మొత్తంగా పిల్లలు, పెద్దలు చదవదగిన పుస్తకం ఇది.

- ఎ. రవీంద్రబాబు



### టెలిఫోను కథ

**రచన:** డా. మహీధర నళినీమోహన్  
**పేజీలు:** 96, **వెల:** రూ.80,  
**ప్రతులకు:** విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్.



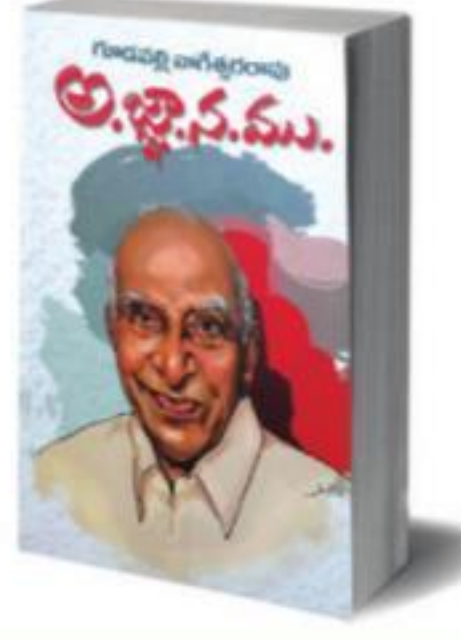
## తెలుసుకోవాల్సిన 'అజ్ఞానము'

క్వింటాల్ శాస్త్ర విజ్ఞానం కన్నా కిలో అనుభవం గొప్పదని చెప్తుంటారు. ఆ అనుభవాన్ని అక్షరాల్లోకి తర్జుమా చేస్తే ఇలాంటి విలువైన 'అజ్ఞానము' బయటపడుతుంది. ఇతరుల ఆత్మ కథ నుండి మనమేం నేర్చుకుంటామని అనుకుంటాము కానీ ప్రజా జీవితాన్ని గడిపిన స్ఫూర్తిదాయక పెద్దల జీవితం ఒక చేద బాలిలాంటిది. అందులో నుండి మనమెంత తోడుకుంటే అన్ని జీవిత మూల్యాలు, మెలకువలు దొరుకుతాయి. ఎన్టీ రామారావు, ఇందిరాగాంధీ, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యలాంటి గొప్పవారితో కలిసి నడిచిన గూడవల్లి నాగేశ్వరరావు గారి ఎన్నో అనుభవాల, జ్ఞాపకాల, నమ్మకాల, ముచ్చట్ల సమాహారం ఇది. న్యాయవాద వృత్తి రహస్యాలు, సామాజిక దృక్పథం, స్నేహ పరిమళం, ఒకనాటి పల్లెటూళ్లు, నగరాలు, పాఠశాల విద్య, బంధుత్వాలు, ఆత్మీయ జీవనం, మానవీయ విలువలు ఇలా ఎన్నో విషయాలు మన బుద్ధికి చేరుతాయి. పుస్తకం చివర ఫోటోలు చేర్చడంతో బాటు ప్రతి పుట కింద జీవితాన్ని విడికిట్లో వట్టిన సామెతల్ని ఇవ్వడం బావుంది.

- వెల్లండి శ్రీధర్

### అ. జ్ఞా. న. ము. (ఆత్మ కథ)

**రచన:** గూడవల్లి నాగేశ్వర రావు  
**పేజీలు:** 208, **వెల:** రూ. 160  
**ప్రతులకు:** విశాలాంధ్ర, 98663 43484.



## హృదయ 'దస్తూరి'

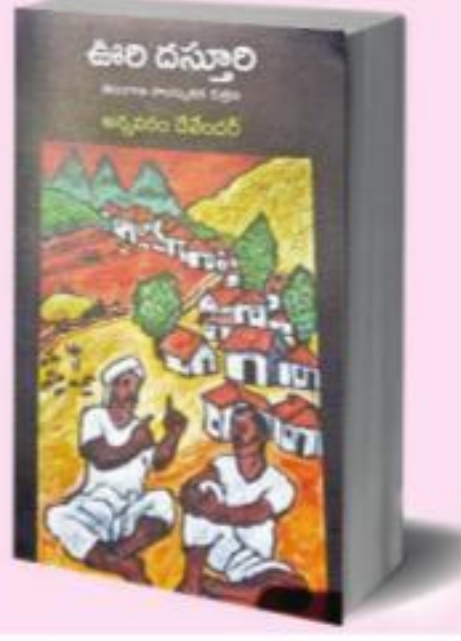
తెలంగాణ ఆవిర్భావం తర్వాత భాషా, సంస్కృతి మూలాల్లోకి ముఖ్యంగా పల్లెల్లోకి ప్రయాణం మరింత పెరిగింది. ఊళ్లను పలకరించడం, పలవరించడం... కొత్తతరానికి జ్ఞాపకాల జాడలను అందించడం ఎక్కువయ్యింది. అలాంటి ప్రయత్నమే కవి, రచయిత అన్నవరం దేవేందర్ 'ఊరి దస్తూరి' ద్వారా చేశారు. తెలంగాణ సాంస్కృతిక చిత్రణ కోసం ఆయన అలానాటి ఊరు జాడలను అద్దంలా మన ముందుంచారు. నిజానికి ఇందులోని 162 వ్యాసాలు కూడా ఆయా పత్రికల్లో 'కాలమ్'గా వచ్చినవే. ఈ వ్యాస సంపుటి ఊరు మీద ఆయనకున్న ప్రేమను మరోసారి మనకు సరికొత్తగా పరిచయం చేస్తాయి. ఊరంటే శిన్న తనం యాది... ఊరంటే శిన్నప్పటి సోపతి. ఊరు జనాలే కాదు... చెరువులు, ఎద్దులు, ఊర విశ్వలు, మోతుకు ఆకు ఇస్తార్లు, చిరుతల రామాయణం ఆటలు, లబ్బరి గాజులు, పాత చీరల బొంత, పెట్రోమాక్స్ లైట్, శితపల్కపండ్లు, గొండ్లొండ్ల కల్లు, పిడికె బొగ్గు, సలిమంటలు... ఇలా 'ఊరి దస్తూరి'పై అవాజ్యమైన ప్రేమ పుడుతుంది.

అందులో అచ్చ తెలంగాణలో మర్చిపోయిన ఎన్నో పదాలను ఏరుకుని మురిసిపోతాం. ఇవి కేవలం దేవేందర్ జ్ఞాపకాల ముచ్చట్లు మాత్రమే కాదు... తెలంగాణ జీవన సౌందర్యం.

- చల్లా

### ఊరి దస్తూరి, రచన: అన్నవరం దేవేందర్

**పేజీలు:** 352, **వెల:** రూ.250  
**ప్రతులకు:** నవోదయ, నవచేతన, అమెజాన్.ఇన్, 94407 63479





**అశ్వినీ, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం**

**మేషం** అనుకూలతలు అంతంత మాత్రమే. శ్రమాధిక్యత మినహా ఫలితం ఉండదు. యత్నాలు కొనసాగించండి. సన్నిహితుల ప్రోత్సాహం ఉంటుంది. పనులు మొండిగా పూర్తి చేస్తారు. సోదరులతో విభేదాలు తలెత్తుతాయి. ఆత్మీయుల కలయిక ఉపశమనం కలిగిస్తుంది. ఆది, సోమ వారాల్లో ఖర్చులు అదుపులో ఉండవు. అవసరాలు వాయిదా వేసుకుంటారు. పిల్లల చదువులపై శ్రద్ధ వహించండి. దైవకార్య సమావేశంలో పాల్గొంటారు.

**కృత్తిక 2,3,4; రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు**

**వృషభం** వ్యవహార దక్షతతో నెట్టుకొస్తారు. పరిచయాలు ఉన్నతికి దోహదపడతాయి. ఖర్చులు విపరీతం. పనులు సానుకూలమవుతాయి. పదవుల కోసం యత్నాలు సాగిస్తారు. మంగళ, బుధవారాల్లో చికాకులు అధికం. ఆలోచనలతో సతమతమవుతారు. గృహమార్పు అనివార్యం. ఆసక్తికరమైన విషయాలు తెలుసుకుంటారు. వేడుకకు సన్నాహాలు సాగిస్తారు. కనిపించకుండా పోయిన వస్తువులు లభ్యమవుతాయి.

**మృగశిర 3,4; ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పాదాలు**

**మిథునం** మీ కష్టం ఫలిస్తుంది. ధన లాభం, కుటుంబ సౌఖ్యం ఉన్నాయి. సమర్థతకు గుర్తింపు లభిస్తుంది. అవకాశాలను సద్వినియోగం చేసుకుంటారు. పెద్ద ఖర్చు తగిలే సూచనలున్నాయి. గురువారం నాడు చెల్లింపుల్లో జాగ్రత్త. బ్యాంకు వివరాలు గోప్యంగా ఉంచండి. ఆత్మీయులకు ముఖ్య సమాచారం అందిస్తారు. సోదరులతో సంప్రదింపులు జరుపుతారు. మీ అభిప్రాయాలకు స్పందన లభిస్తుంది.

**పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష**

**కర్కాటకం** విజ్ఞతతో వ్యవహరిస్తారు. బంధుత్వాలు, పరిచయాలు బలపడతాయి. వ్యవహారానుకూలత ఉంది. ఆదాయానికి తగ్గట్టు ఖర్చులుంటాయి. పొదుపు పథకాలపై దృష్టి పెడతారు. ఫ్రైవేట్ సంస్థల్లో మదుపు తగదు. పనులు, బాధ్యతలు అప్పగించవద్దు. శుభ్ర, శనివారాల్లో ఒత్తిడి, శ్రమ అధికం. కొత్త యత్నాలకు శ్రీకారం చుడతారు. దంపతుల మధ్య ఏకాభిప్రాయం నెలకొంటుంది. పిల్లల విషయంలో శుభసూచకముంది.

**మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం**

**సింహం** కార్యసాధనకు ఓర్పు ప్రధానం. మీ తప్పిదాలను సరిదిద్దుకోండి. ప్రముఖుల సందర్శనం వీలుపడదు. ఆది, సోమవారాల్లో ఖర్చులు విపరీతం. సాయం చేసేందుకు అయిన వారే వెనుకాడుతారు. అవసరాలు అతికష్టమీద నెరవేరుతాయి. పనులు సాగక విసుగు చెందుతారు. ఒక సమాచారం ఉపశమనం కలిగిస్తుంది. పత్రాలు అందుకుంటారు. ఆరోగ్యం సంతృప్తికరం. కొత్త యత్నాలకు శ్రీకారం చుడతారు. పరిస్థితులు అనుకూలమైనాయి.

**ఉత్తర 2,3,4; హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు**

**కన్య** అనుకూలతలున్నాయి. పట్టుదలతో శ్రమిస్తే మీదే విజయం. సలహాలు, సహాయం ఆశించవద్దు. స్వయంకృషితోనే రాణిస్తారు. రోజువారీ ఖర్చులే ఉంటాయి. పరిచయస్థులు పెద్దమొత్తం సాయం తగదు. పనుల్లో ఒత్తిడి, శ్రమ అధికం. బుధ, గురువారాల్లో కొత్త సమస్యలు ఎదురవుతాయి. ముఖ్యుల కలయిక వీలుపడదు. కార్యక్రమాలు వాయిదా వేసుకుంటారు. పత్రాల రెన్యూవల్లో మెలకువ వహించండి.

**చిత్త 3,4; స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు**

**తుల** ప్రణాళికలు రూపొందించుకుంటారు. కష్టం ఫలిస్తుంది. ధనలాభం ఉంది. సకాలంలో చెల్లింపులు జరుపుతారు. ఆందోళన తొలగి కుదుటపడతారు. కార్యక్రమాల్లో మార్పులుంటాయి. చాకచక్యంగా పనులు చక్కబెట్టుకుంటారు. పత్రాలు అందుకుంటారు. శుభ్ర, శనివారాల్లో అపరిచితులతో జాగ్రత్త. గృహమార్పు కలిసివస్తుంది. బంధుమిత్రులు చేరువవుతారు. ఆరోగ్యం బాగుంటుంది. కొత్త యత్నాలకు శ్రీకారం చుడతారు.

**విశాఖ 4వ పాదం; అనూరాధ, జ్యేష్ఠ**

**వృశ్చికం** ఆదాయం బాగున్నా వెలితిగా ఉంటుంది. ఖర్చులు అదుపులో ఉండవు. అంచనాలు నిరుత్సాహపరుస్తాయి. మీ సమర్థత వేరొకరికి కలిసి వస్తుంది. ఆది, సోమవారాల్లో పనులు సాగవు. సోదరులతో విభేదిస్తారు. కొన్ని విషయాలు పట్టించుకోవద్దు. ముఖ్య కార్యాల్లో శ్రద్ధ వహించాలి. మీ కృషి త్వరలో ఫలిస్తుంది. వేడుకకు సన్నాహాలు సాగిస్తారు. ఆరోగ్యం స్థిరంగా ఉంటుంది. గృహ మరమ్మత్తులు చేపడతారు. పుణ్యకార్యంలో పాల్గొంటారు.

**మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం**

**ధనుస్సు** కార్యసిద్ధికి మరింత శ్రమించాలి. అనుకూలతలు అంతంత మాత్రమే. ఆదాయ వ్యయాలకు పొంతన ఉండదు. దుబారా ఖర్చులు విపరీతం. మంగళ, బుధవారాల్లో పనులు అస్తవ్యస్తంగా సాగుతాయి. వాగ్వాదాలకు దిగవద్దు. గృహంలో స్తబ్ధత నెలకొంటుంది. నిశ్చేజానికి లోనవుతారు. స్థిమితంగా ఉండటానికి యత్నించండి. ఆవుల కలయిక ఉపశమనం కలిగిస్తుంది. వ్యాపకాలు సృష్టించుకుంటారు. పిల్లల విషయంలో శుభఫలితాలున్నాయి.

**ఉత్తరాషాఢ 2,3,4; శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1,2 పాదాలు**

**మకరం** మీ కృషి ఫలిస్తుంది. పదవుల స్వీకరణకు అడ్డంకులు తొలగుతాయి. వ్యతిరేకులను ఆకట్టుకుంటారు. గృహం సందడిగా ఉంటుంది. ఖర్చులు విపరీతం. డబ్బుకు ఇబ్బంది ఉండదు. సంస్థల స్థాపనలకు అనుకూలం. పనులు సానుకూలమవుతాయి. ఇంటి విషయాలపై శ్రద్ధ వహిస్తారు. గురు, శుభ్రవారాల్లో అప్రమత్తంగా ఉండాలి. పిల్లల దూకుడు అదుపుచేయండి. మీ సిపార్టుతో ఒకరికి సదవకాశం లభిస్తుంది.

**ధనిష్ఠ 3,4; శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు**

**కుంభం** ఈ వారం కలిసివచ్చే సమయం. కష్టానికి తగ్గ ప్రతిఫలం ఉంది. ఆలోచనలు కార్యరూపం దాల్చుతాయి. సంప్రదింపులకు అనుకూలం. సముచిత నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. పనులు హడావుడిగా సాగుతాయి. శుభకార్యానికి యత్నాలు సాగిస్తారు. ఒక సమాచారం ఆసక్తి కలిగిస్తుంది. గృహ మరమ్మత్తులు చేపడతారు. పోగొట్టుకున్న వస్తువులు లభిస్తాయి. పత్రాల రెన్యూవల్లో మెలకువ వహించండి.

**పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి**

**మీనం** ఆర్థిక ఇబ్బందులు లేకున్నా వెలితిగా ఉంటుంది. ఖర్చులు సామాన్యం. మనోధైర్యంతో వ్యవహరించండి. సంప్రదింపులతో తీరిక ఉండదు. పనుల్లో ఒత్తిడి, శ్రమ అధికం. ముఖ్యుల కలయిక వీలుపడదు. ఆలోచనలతో సతమతమవుతారు. గృహంలో మార్పుచేర్పులు అనివార్యం. అనవసర విషయాల్లో జోక్యం తగదు. ఆరోగ్యం సంతృప్తికరం. వ్యాపకాలు సృష్టించుకుంటారు. కొత్త పరిచయాలు ఏర్పడతాయి. నోటీసులు అందుకుంటారు.

**అడ్డం**

- అన్నం ముద్ద (3)
- మీరు నింపుతున్నదే! (4)
- నలుడిని పరిణయమాడిన విదర్భ రాజపుత్రి (4)
- లింగపీఠం (4)
- పీతను సవరిస్తే జనకుడు (2)
- తిరగబడ్డ ఆజ్ఞ (2)
- కత్తికి లేని దురద దీనికెందుకని సామెత! (2)
- ఇచ్చిపుచ్చుకునే సంబంధం (4)
- కాలువలో నీరు అడ్డుకునే బంధనం (2)
- శివుడి వాహనం (2)
- సమాధి (2)
- వెనకనుండి కలిగిన

**పారవశ్యం (4)**

- కళ్లను తలపించే తార (3)
- ఎండమావి (4)
- ఆంధ్ర సరిహద్దు ఒడిశా జిల్లా (4)
- ఈ తీగకు అమృతవల్లి అని పేరు (2)
- అక్కసుతో కలిగే కోపం (2)
- భైరవిలో దాగిన సూర్యుడు (2)
- యజ్ఞం (2)
- నీరసంలోని వంటపదార్థం (2)
- దుక్కి ప్రారంభం (4)
- వెలితి (3)
- వ్యాసుడి పుత్రుల్లో ఒకరు (4)

**నిలువు**

- వాకిట్లో చల్లే పేడ నీళ్లు (3)
- తిరగబడ్డ సాయుధ బృందం (2)
- ప్రతిజ్ఞ (3)
- తాళి కాదు పెన్ను మొన - కిందనుండి (2)
- బంగారం (3)
- బంధువు (2)
- ఎన్.టి.రామారావు తొలి చిత్రం (4)
- ముఖం (3)
- తరి ఆద్యంతాలుగా దండనాధికారి (3)
- భానుప్రియతో వంశీ చిత్రాల్లో ఒకటి (4)
- వింజామర (3)
- నగ్నత్వం (4)
- ఒక ధాన్య విశేషం (3)

**23. వేగం (3)**

- దంపతులు కలిసి చేసేది (3)
- వండుకునే రాతిపాత్ర (3)
- పద్ధతి (2)
- శివదాసి; ఈమె నిత్య సుమంగళి (3)
- నైవేద్యంగా పెట్టే చిత్రాన్నం (4)
- నూనె (3)
- బెల్లం పాకంలో బూందీ కలిపి చేసే భక్షం (4)
- పార్వతీదేవి (3)
- రహస్యాలోచన (3)
- సండుకలో దాగిన ఇరుకు వీధి (2)
- ఆరున్నొక్కటి! (2)
- తలవెండ్రుకల ముడి (2)

● మీ అభిప్రాయాలు/సూచనల కోసం.. [sunday.aj@gmail.com](mailto:sunday.aj@gmail.com)

## కమ్యూనిస్ట్ నాయకుడి కథతో...

ఈతరం సంస్థలో డాక్టర్ రాజశేఖర్ నటించిన నాలుగో చిత్రం 'అన్న'. నెల్లూరులో కమ్యూనిస్ట్ ఉద్యమ నాయకుడిగా, నిస్వార్థ ప్రజాసేవకుడిగా పేరొందిన పి.రామచంద్రారెడ్డి జీవితాన్ని ఆధారంగా 'అన్న' చిత్రకథ తయారు చేశారు. అయితే ఆ కథకు సినిమా రూపం కల్పించడంతో రకరకాల మార్పులు చోటు చేసుకొని, చివరకు మూలకథ స్వరూపమే మారిపోయింది. కాకపోతే రాజశేఖర్ పోషించిన అన్న పాత్రలో ప్రజానాయకుడు రామచంద్రారెడ్డి జీవిత ఛాయలు కనిపిస్తాయి. పోకూరి బాబూరావు నిర్మించిన ఈ చిత్రంలో రాజశేఖర్ సరసన రోజా, గౌతమి నటించారు. గొల్లపూడి వినయ్. ముత్యాల సుబ్బయ్య దర్శకుడు. రూ. 2 కోట్ల 15 లక్షల వ్యయంతో రూపుదిద్దుకొన్న 'అన్న' చిత్రం ఘనవిజయం సాధించింది. రామచంద్రారెడ్డి కమ్యూనిస్టు నాయకుడు పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య సోదరుడు.



# 'పటచిత్ర' స్టయిల్లో!

సముద్రంలో 'టైటానిక్' షిప్ మీద చేతులు చాచి ఒకరి వెనుక మరొకరు నిల్చున్న రోజ్, జాకీలు... పండోరా దీవిలో 'అవతార్' ప్రేమజంట... గుండ్రటి కళ్ళజోడు పెట్టుకుని మ్యాజిక్ వాండత్ 'హరీపోట్టర్'... తన చూపులతోనే భయపెట్టే 'గాడ్ఫాదర్'... నల్లటి కోటు, మెడలో బొటై, చేతిలో పిస్టల్తో స్టయిల్గా కనిపించే 'జేమ్స్ బాండ్'... ఈ పోస్టర్లు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎంతో ఫేమస్. ఇప్పుడివన్నీ పటచిత్ర స్టయిల్లో వచ్చేశాయి. ఆ సృజనశీలి సప్తర్షి..

సృజనకారులు ఎప్పుడూ సరికొత్తగా ఆలోచిస్తుంటారు. కోల్కతాకు చెందిన చిత్రకారుడు సప్తర్షి డే తనదైన స్టయిల్లో బొమ్మలు వేయడంలో దిట్ట. పెయింటింగ్తో రకరకాల ప్రయోగాలు చేస్తుంటాడు. ఒక యాడ్ ఏజెన్సీ... ప్రకటనల రూపకల్పనలో భాగంగా ప్రసిద్ధ సినిమా పోస్టర్లను సరికొత్తగా వేయాలని సప్తర్షిని కోరింది. "యాడ్ ప్రొఫెషనల్ రోషన్ బసు నాకు మంచి మిత్రుడు. రెండు మూడేళ్ల క్రితం ఒక క్యాంపెయిన్ గురించి అతడు నాకు టూకీగా చెప్పాడు. తన క్యాంపెయిన్కు 'పటచిత్ర' స్టయిల్లో సినిమా పోస్టర్లు కావాలని అడిగాడు. అప్పటి నుంచే నా ఆలోచనలు రూపుదిద్దుకోవడం మొదలెట్టాయి. మన దేశంలో 'పటచిత్ర' స్టయిల్ అనేది ఎంతో పురాతనమైనది. దాన్ని స్టడీ చేసేందుకు పశ్చిమ బెంగాల్లో పాటు రూపొందేలో తెగ తిరిగాను. ఎక్కడెక్కడ పటచిత్రాలు ఉన్నాయో కనుక్కొని, వాటిపై ఒక అవగాహనకు వచ్చిన తర్వాతే పని మొదలెట్టాను" అన్నారు సప్తర్షి.

## ఒడిశా సాంప్రదాయ కళ...

'పటచిత్ర' అనేది ప్రధానంగా వస్త్రం మీద వరుసగా వేసుకుంటూ పోయే సాంప్రదాయ కళ. ఈశాన్య రాష్ట్రాలైన ఒడిశా, పశ్చిమ బెంగాల్లో కొన్ని వేల సంవత్సరాల చరిత్ర ఉన్న ఈ కళను వారసత్వంగా తీసుకుని ఎంతోమంది కళాకారులు జీవం పోస్తున్నారు. సంస్కృతంలో పట్టా అంటే వస్త్రం అని అర్థం. వస్త్రం (కాన్వాసు) మీద వేసే చిత్రాలను 'పటచిత్ర'గా పిలుస్తారు. ఈ స్టయిల్లో వేసే బొమ్మలన్నీ పూరాణాధారాలను ఆవిష్కరిస్తాయి. బొమ్మల్లో థీమ్ సాధారణంగా కనిపించినప్పటికీ వాటిల్లోని సృజనాత్మక మోటిఫ్స్, డిజైన్స్, సహజ రంగులు ఎవరినైనా ఇట్టే ఆకట్టుకుంటాయి. పూరి పరిసర గ్రామాల్లో 'పటచిత్ర' కళాకారులు ఉన్నారు. పటచిత్ర బొమ్మలు ముఖ్యంగా జగన్నాథ్ పెయింటింగ్స్, వైష్ణవ్ పెయింటింగ్స్ థీమ్స్ తో ఉంటాయి. ప్రాజెక్ట్ కోసం ఏ సినిమా పోస్టర్లను తీసుకోవాలనే విషయంలో సప్తర్షి అనేక కసరత్తులు చేశాడు. అయితే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రసిద్ధి చెందిన పోస్టర్లయితే అందరూ గుర్తుపడతారని తొలిప్రయత్నంగా పది పోస్టర్లను ఎంపిక చేసుకున్నాడు. వాటిని 'పటచిత్ర' కళలోకి ఒదిగేలా చేయాలనుకున్నాడు. అయితే ఇందుకోసం ఆయన సాంప్రదాయ పెయింటింగ్స్ తరహాలో కాకుండా ఆధునిక టెక్నాలజీని వినియోగించాడు. "రెండు విభిన్న ప్రక్రియల సమ్మేళనమే నేను ఎదుర్కొన్న ప్రధానమైన సవాల్. విదేశీ చిత్రాలను మనదైన సాంప్రదాయ కళలోకి ఇమెడ్చటం అంత సులువేం కాదు. ఈ సవాల్ నన్ను అనుక్షణం అప్రమత్తంగా ఉండేలా చేసింది. చూసేవారికి పోస్టర్, కళ రెండూ కనిపించాలి. అదే ఇందులో జరిగిన మ్యాజిక్" అన్నారు సప్తర్షి.



# సాహసం శ్వాసగా...

## వాళ్ళిద్దరూ

మెకానిక్ లు. ఒకరు భూమికి వందల మీటర్ల ఎత్తులో తనతో పాటు ఆకాశంలోకి పారాగ్లైడింగ్ తో విహారానికి తీసుకెళ్తానంటే, మరొకరు వాగులు, వంకలు, నదుల్లో బైక్ మీద టాప్ గేర్ లో దూసుకు పోతానంటున్నాడు. రోటీన్ కు భిన్నంగా వైవిధ్యమైన పనులతో అందర్నీ ఆకర్షిస్తున్న వారి ప్రయత్నాలు ఆద్యంతం ఆసక్తికరం...



పర్యాటకులను నీలాకాశంలో విహరింపజేసే అరుదైన సాహస క్రీడ 'పారాగ్లైడింగ్'. ఊటీ, కులుమనాల్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, కాశ్మీర్ వంటి పర్వత ప్రాంతాల్లో ఇలాంటి ఆకాశ విన్యాసాలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. అందమైన పర్యాటక ప్రాంతాలు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఎన్నో ఉన్నా పారా గ్లైడర్లు ఇక్కడ అందుబాటులో లేకపోవడంతో ఇలాంటి సాహసాలు చేసే అవకాశం దక్కడం లేదు. అయితే పెద్దపల్లి జిల్లా రామగుండం నివాసి ఆడెపు అర్జున్ అనే కుర్రాడు ఏకంగా పారాగ్లైడర్ ను తయారుచేసి అందర్నీ ఆశ్చర్యపరిచాడు. బీకామ్ డిగ్రీ పూర్తి చేసిన తర్వాత అర్జున్ రైల్వేలో మెకానికల్ డిపార్ట్ మెంట్ లో

ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.

అర్జున్ కు చిన్నప్పటి నుంచి సాహస క్రీడలంటే ఇష్టం. సాహస క్రీడల గురించి తెలుసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఆ ఆసక్తితోనే సాహస క్రీడలను నేర్చుకున్నాడు. పారాగ్లైడింగ్ గురించి తెలుసుకుని, పారాగ్లైడర్ ను తయారు చేయాలనుకున్నాడు. ఇటలీ, అమెరికా నుంచి 15 లక్షల రూపాయల విలువైన పరికరాలను తెప్పించుకుని, గ్లైడర్ రూపకల్పనకు నడుం బిగించాడు. చాలాసార్లు ఫెయిలైనా సరే పట్టుదలను వీడలేదు. ఇంటర్ నెట్ ద్వారా, సాంకేతిక నిపుణుల సలహాలు సూచనలు తీసుకుంటూ పవర్ పారా మోటార్ గ్లైడింగ్ యంత్రాన్ని తయారుచేశాడు. ఇటీవల రామగుండం

జెన్ కో మైదానంలో

విజయవంతంగా గాల్లోకి ఎగిరాడు. "మూడేళ్ల కష్టంతో చివరికి విజయం సాధించాను. ట్రయల్ రన్ నేనొక్కడినే చేశాను. ఈ ప్రయత్నం నాలో అంతులేని ఆత్మవిశ్వాసాన్ని నింపింది" అని ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాడు అర్జున్. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో కూడా పారాగ్లైడింగ్ అనుభూతిని పర్యాటకులకు పంచేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడు.



## యువ కెరటాలు

సిద్దిపేట జిల్లా కోహడ మండలంలోని శనిగిరం ప్రాజెక్ట్ సందడిగా ఉంది. వానలకు రిజర్వాయర్ నిండుగా కళకళలాడుతోంది. మత్స్యకారులు చేపలు పట్టడానికి తెవులతో తిరుగుతున్నారు. కానీ నీటి ప్రవాహానికి అవి అదుపు తప్పుతున్నాయి. ఇదంతా రిజర్వాయర్ గట్టు మీద నుంచి చూస్తున్న శంకర్ ఎలాగైనా వారి సమస్యకు పరిష్కారం చూపాలనుకున్నాడు. అతడు కోహడ మండల కేంద్రం బస్టాండ్ వద్ద టూవీలర్ మెకానిక్. పెద్దగా చదువుకోకపోయినా, తనకున్న పరిజ్ఞానం, అనుభవంతో బైకులను బాగుచేస్తూ, టైర్లకు పంచర్లు వేస్తూ కుటుంబాన్ని నెట్టుకొస్తున్నాడు. మత్స్యకారుల సమస్య తీరాలంటే నీటిపై తేలియాడే బైక్ బోట్ ను తయారు

చేయాలనుకున్నాడు. అందుకోసం తన షాపులో ఉన్న పాత సుజుకీ బైక్ ఇంజన్, టీవీఎస్ బైక్ హ్యాండిల్ తో ఒక బోటును తయారుచేసి, ముందుగా సమీపంలోని బాడుగుల చెరువులో నడిపి చూశాడు. అయితే కొన్ని లోపాల వల్ల ఆ ప్రయత్నం సక్సెస్ కాలేదు. అయినా పట్టుదలతో లోపాలను సవరించుకుంటూ ఏడునెలలు శ్రమించి చివరకు నీళ్లపై పరిగెత్తే బైక్ బోట్ ను నడిపాడు. "వెరైటీ ఫిషింగ్ బోట్లు అనేకం ఉండొచ్చు. అయితే అలాంటి ఖరీదైన వాటిని కొనే స్థోమత మా ఊళ్లోవారికి ఉండదు కదా. మాకు అందుబాటులో ఉన్న వాటితోనే, అనుకూలంగా ఉండే బోటును

తయారుచేయాలనుకున్నా. ఎటుతిరిగి మా ఊరి మత్స్యకారులు సులువుగా చేపలు పట్టుకోవాలి. ధర్మాకోల్, ఇనుప చక్రం, పాత సీలింగ్ ప్యాస్ రెక్కలు, ఒక మోటార్, పెట్రోల్ ట్యాంకు, ఇతర టూ వీలర్ విడిభాగాలతో బైక్ బోట్ ను తయారుచేశా" అన్నాడు శంకర్. బైక్ మీద కూర్చున్నట్టే దీనిపై కూర్చుని మోటార్ ఆన్ చేసి, ఎక్కలేదు ఇన్నే వెనుక ఉన్న ప్యాస్ రెక్కలు తిరుగుతాయి. దీని ద్వారా బోట్ ముందుకు వెళ్తుంది. ఇందులో ఇద్దరు లేదా ముగ్గురు కూర్చుని ఎంచక్కా చేపలు పట్టుకోవచ్చు.

- శ్యామ్ మోహన్



# మీవారం

SAVE THE DATE  
2020 4-10

అక్టోబరు

## ఆదివారం

4



ప్రపంచ జంతు సంక్షేమ దినం: 1931 నుంచి ఈరోజును అంతర్జాతీయంగా జరుపుకుంటున్నాం. జంతువుల సంక్షేమానికి పాటుపడాలన్నది ముఖ్యోద్దేశం.

## శనివారం

5

ప్రపంచ ఆవాస దినం: అక్టోబరులో తొలి సోమవారం ఆవాస దినంగా నిర్వహిస్తాం. ఆవాసం అందరి హక్కుని చాటే రోజు. పట్టణీకరణతో పర్యావరణానికి హానిచేయకూడదని తెలియజేస్తుంది.

ప్రపంచ ఉపాధ్యాయ దినం: ఐక్యరాజ్యసమితి పిలుపునిచ్చిన రోజిది. భావి పౌరులను తీర్చిదిద్దడంలో విశేష కృషి చేసే ఉపాధ్యాయులను గౌరవించే ప్రత్యేక రోజిది.

## సుబ్బారం

8

జాతీయ వాయుసేనా దినం: భారత త్రిదళాలలో ఒకటైన వాయుసేన 1932లో ఈరోజునే ఆవిర్భవించింది. గగనతలాన్ని రక్షిస్తూ దేశ సమగ్రతకు దోహదపడుతోంది.

## టెర్రిటోరియల్ ఆర్మీ డే:

1949లో ఈరోజునే టెర్రిటోరియల్ ఆర్మీ ఏర్పడింది. దాదాపు నలభై వేల మంది సైనికులు ఈ ప్రాదేశిక సైన్యంలో సేవలందిస్తున్నారు.



## ఓక్టోబర్

9

## జాతీయ తపాలాదినం:

తపాలా శాఖ సేవల్ని కొనియాడే సందర్భమిది. ప్రపంచ తపాలా దినం అక్టోబరు 9. ఓ రోజు తరవాత జాతీయ తపాలా దినాన్ని జరుపుకోవడం మన దేశ ఆనవాయితీ.

## ఫన్ ఫ్యాస్ట్

పార్థికాహారంలో గుడ్ల పాత్ర ఎనలేనిది. అందరికీ అందుబాటులో ఉండే గుడ్లు గొప్పతనాన్ని సెలబ్రేట్ చేసుకోవడానికి ఓ రోజుంది. అక్టోబరులో రెండో శుక్రవారం గుడ్లు రోజు.

## ప్రపంచ మానసిక ఆరోగ్య దినం:

మానసిక ఆరోగ్యం గురించి అవగాహన కలిగించే రోజిది. వరల్డ్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మెంటల్ హెల్త్ సంస్థలో సభ్యులైన 150 దేశాలు ఈ రోజును జరుపుకుంటాయి. కుంగుబాటు, ఒంటరితనం అనే భావనలు తొలగించాలన్నది లక్ష్యం.

## శనివారం

10



# టూటాన్ సూపర్ స్టార్

ఆయుష్మాన్ ఖురానా... బాలీవుడ్ లో వరుస హిట్లతో దూసుకుపోతున్న హీరో. సిని నేపథ్యం లేదు, కండల వీరుడు కాదు. అందాల చంద్రుడు అంతకన్నా కాదు. టాన్ కుర్రాడు, సాధారణ కుటుంబమే. కానీ కత్తిలాంటి కథను ఇట్టే పట్టేస్తాడు. అదే అతడిని విజయపథాన నడిపిస్తోంది. ప్రపంచాన్ని ప్రభావితం చేయగల వంద మందిలో ఆయుష్మాన్ ఒకడని ఇటీవలే 'టైమ్' పత్రిక ప్రకటించింది..

'ఏక్ డో తీన్' అంటూ 'తేజాబ్' చిత్రంలో మాధురీదీక్షిత డాన్స్ ని చూసి పిల్లలు స్టెప్స్ వేస్తారు. కానీ ఆయుష్మాన్ ఖురానా మాత్రం 'నాకు సినిమాల్లో నటించాలని ఉండోచ్' అని ప్రకటించాడు. అప్పుడు అతడికి నాలుగేళ్లే. ఆ పనివాడి మాటల్ని గట్టిగా పట్టేసుకున్నాడు తండ్రి. ఆయన జ్యోతిష్కుడు. తల్లి సాధారణ గృహిణి. వాళ్ల స్వస్థలం చండీఘడ్. దేవానంద్, రాజ్ కపూర్, దీలీప్ కుమార్ లను మిమిక్రీ చేస్తూ నానమ్మ ఆయుష్మాన్ కు మరింత ప్రేరణ చేశారు. చిన్నప్పుడు ఆయుష్మాన్ బిడియస్థుడు, తక్కువగా మాట్లాడేవాడు. అతడిలోని బెరుకుదనాన్ని పోగొట్టడానికి తండ్రి చక్కటి పాచిక పన్నాడు. సన్నిహితుల ఇళ్లలో బర్తేడి పార్టీలకి ఆయుష్ చేత పాటలు పాడించేవాడు. పాఠశాలలో జరిగే ప్రతి కార్యక్రమంలో తన కొడుకు పాల్గొనేలా చేసేవాడు. మొదట్లో భయపడ్డా క్రమంగా బెరుకుపోయింది. పైగా డ్రామాలపై ఆసక్తి పెరిగింది.



పదిహేడేళ్లకే ఎంటీవీ రోడిస్ లో గెలుపొందాడు. చదువు పూర్తయ్యాక దిల్లీలో రేడియో జాకీగా చేరాడు. 22 ఏళ్లకే దిల్లీలో సొంతంగా కారు, ప్లాట్ కొన్నాడంటే ఎంతగా సక్సెస్ అయ్యాడో ఊహించొచ్చు. కానీ తండ్రి మాత్రం ముంబయి వెళ్లే సమయం వచ్చిందని గుర్తుచేశాడు.

ప్లాన్ - బతో...

స్టార్ కిడ్ కాదుకదా వెంటనే అవకాశాలు వెతుక్కుంటూ రావడానికి. టీవీ సీరియల్స్ లో చిన్నా చితకా పాత్రలు చేశాడు. ఎంటీవీలో వీజేగా చేశాడు. ఆఖరుకి 'వీకీ డోనర్' తో ఎంట్రీ ఇచ్చాడు. వీర్య దానం చేసే కుర్రాడిగా నటించడానికి చాలా మంది యువ నటులు భయపడ్డారట. కానీ ఆయుష్మాన్ మరో ఆలోచన లేకుండా ఒప్పుకున్నాడు. అందులో 'పానీదా' పాట కూడా పాడాడు. 'ఒకవేళ సినిమాల్లో నటుడిగా నేను సక్సెస్ సాధించలేకపోయినా గాయకుడిగానైనా స్థిరపడాలని అనుకుంటున్నా' అని చేతిలో ప్లాన్ బి పెట్టుకున్నాడు. ఆ సినిమా హిట్టై తనకి మంచి పేరు తెచ్చింది. కథ తన బలమని ఆనాడే గట్టిగా నిర్ణయించుకున్నాడు.

ఎరగని కథలు

అతడి సినిమాలు ఎలాంటి హంగులూ ఆర్పాటూ లేకుండా పక్కింట్లో జరుగుతోన్న సంఘటనల్లా కనిస్తాయి. లావుపాటి భార్య... యాభై ఏళ్ల వయసులో గర్భం దాల్చిన తల్లి... బట్ట తల.. స్వలింగ సంపర్కం... అంధ వాద్యకారుడు... ఇవే ఖురానా ఎంచుకునే ఇతివృత్తాలు. మరోలా చెప్పాలంటే ఈ టాపిక్ లతో ఇంతకు ముందు మెయిన్ స్ట్రీమ్ సినిమాలే రాలేదు. ఈ

సినిమాల్లాంటి ప్రేమకథ

యంగ్ ఎనర్జిటిక్ హీరోలా కన్పించే ఆయుష్మాన్ కు సినిమాల్లోకి రాకమునుపే పెళ్లయింది. అతడి భార్య తహిరా కశ్యప్. పన్నెండో తరగతిలో మొదలైన ప్రేమకథ వీళ్లది. కాలేజీ రోజులలో పోటీపడి నాటకాలు వేసేవారు. మాస్ కమ్యూనికేషన్స్ లో మాస్టర్స్ డిగ్రీ చేసిన తరవాత ఇద్దరి దారులూ వేరయ్యాయి. తను దిల్లీ.. అట్టుంచి ముంబయి వెళ్లాడు. 2011లో వీళ్లద్దరూ పెళ్లచేసుకున్నారు. తహిరా చండీఘడ్ లోనే ఉండిపోయింది. సినిమాల్లో వేషాల కోసం కష్టపడుతోన్న ఆయుష్ కు ఆర్థిక సాయం చేసేది తహిరా. తను ఓ రేడియోలో ప్రోగ్రామింగ్ హెడ్ గా చేసేది. 'వీకీ డోనర్' తో ఆయుష్ జీవితం మారిపోయింది. భర్తకు దూరంగా ఉన్న భార్య పడే ఆవేదనంతా తహిరా అనుభవించింది. పైగా తన భర్త హీరో. అందాల హీరోయిన్లతో రొమాన్స్ చేయడం జీర్ణించుకోలేకపోయింది. ఆయుష్ తో తెగతెంపులు చేసుకోవాలని అనుకుంది. తహిరారు ఒడులుకోవాలని ఆయుష్ అనుకోలేదు కానీ బంధాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి గట్టిగా ప్రయత్నించలేదు సినిమాల్లో బజ్జీ కారణంగా. అలా ఒడుదొడుకులకు లోనైన సంసారం 2014లో తహిరా ముంబయికి రావడంతో కుదురుకుంది. ఈ జంటకు ఓ బాబు, ఓ పాప. విరాజ్ వీర్, విరూక్ష్. రెండేళ్ల క్రితం రొమ్ము క్యాన్సర్ తో పోరాడి గెలిచింది తహిరా. నా బలం, సంతోషం, ధైర్యం తనే అంటాడు గర్వంగా ఆయుష్మాన్.

లో బడ్జెట్... హై ఎర్నింగ్స్

	బడ్జెట్	వసూళ్లు
ఏకీ డోనర్	రూ.7 కోట్లు	రూ.64.5 కోట్లు
దమ్ లగాకే హైసా	రూ.14 కోట్లు	రూ.42 కోట్లు
బరేలీ కీ బర్సీ	రూ.20 కోట్లు	రూ.58.75 కోట్లు
బధాయా హో	రూ.29 కోట్లు	రూ.221 కోట్లు
ఆర్థికల్ 15	రూ.30 కోట్లు	రూ.60 కోట్లు
అంధాధున్	రూ.30 కోట్లు	రూ.456 కోట్లు
	(వైనాలో రూ. 300 కోట్లు)	

హీరో సినిమాలో కచ్చితంగా ఏదో కొత్త పాయింట్ ఉంటుంది. మన డబ్బుకు భరోసా అని థియేటర్ వెళ్లే ప్రేక్షకులే అతడికి ఎక్కువ. పక్కింటి యువకుడిలా అన్పించే ఆయుష్మాన్ కు లేడీ ఫాలోయింగ్ ఎక్కువే. డెబ్బై, ఎనభైలలో అమోల్ పాలేకర్, పారూఖ్ షేక్ ల సినిమాలు మధ్య తరగతి జీవితాలను ప్రతిబింబించేవి. అయితే హిట్లు సాధించడం ఇతడికే చెల్లింది. గతేడాది వరుసగా ఏడు కమర్షియల్ హిట్లు సాధించాడు. పెద్ద బ్యానర్లు, స్టార్లు, మహా బడ్జెట్లతో తీసిన సినిమాలు బాక్సాఫీసు దగ్గర చతికిలపడ్డాయి. ఆయుష్మాన్ మాత్రం విజయ బావుటా ఎగరేశాడు. ఇటీవల ఓటీటీలో విడుదలైన 'గులాబో' సితాబోలో అమితాబ్ బచ్చన్ తో నటించి బిగ్ బి మన్ననలూ అందుకున్నాడు ఆయుష్మాన్. ముప్పై ఆరేళ్ల ఈ హీరో కోసం కొత్త కొత్త కథలను రాయడానికి రచయితలు తమ కలాలకు పదును పెట్టుకుంటున్నారు. రానున్న కాలంలో మరిలాంటి సినిమాలతో అలరిస్తాడో చూడాలి. ✿

- క్యారెక్టర్ లో పూర్తిగా వీనమయ్యే నటుడు ఆయుష్మాన్. దాని కోసం కనరత్తులూ చేస్తాడు.
- 'అంధాధున్' లో గుడ్డివాడి పాత్ర కోసం ఎంతో కష్టపడ్డాడు. అంధ పియానో ప్లేయర్ దగ్గర మూడు నెలల పాటు పాఠాలు నేర్చుకున్నాడు. అంధుల వర్క్ షాపుల్లో పాల్గొన్నాడు. ఎనభై శాతం కంటి చూపును అడ్డుకునే వైట్ కాంటాక్ట్ లెన్సులను వాడాడు. వీటిని ప్రత్యేకంగా లండన్ నుంచి తెప్పించారట. అందుకే ఈ పాత్ర జాతీయ ఉత్తమ నటుడి అవార్డును తెచ్చిపెట్టింది.
- 'బధాయా హో' చిత్రంలో మూడు మాండలికాలలో మాట్లాడాడు. స్థానిక యాసల్ని అద్భుతంగా పలికాడు. కొన్నాళ్లు ప్రాక్టీస్ చేశాడు.
- 'దమ్ లగాకే హైసా' చిత్రంలో క్లయిమాక్స్ కోసం హీరోయిన్ భూమి పడ్డేకర్ ను వారం రోజుల పాటు ఎత్తుకుని తిరిగాడు.

● 'ఆర్థికల్ 15' లో పోలీస్ ఆఫీసర్ పాత్ర కోసం పోలీసులను కలుసుకున్నాడు. తన స్నేహితుడైన ఓ ఐపీఎస్ ఆఫీసర్ నుంచి సలహాలు తీసుకున్నాడు.



## బుజాయిలకు బొమ్మల టోపీ

చలి పులి నుంచి పిల్లలను కాపాడేందుకు మార్కెట్లో 'ఏంటర్ క్యాప్స్' సిద్ధంగా ఉన్నాయి. జిరాఫ్, పెంగ్వీన్, యూనికార్న్, కుక్క, ఏనుగు, కోతి ఇలా రకరకాల జంతువుల ముఖాకారంలో చిన్నారుల టోపీలు ముద్దొస్తున్నాయి. ఇవన్నీ ఆన్ లైన్ లోనూ అందుబాటులో ఉన్నాయి. వాటిపై ఓ లుక్కేయండి.

